

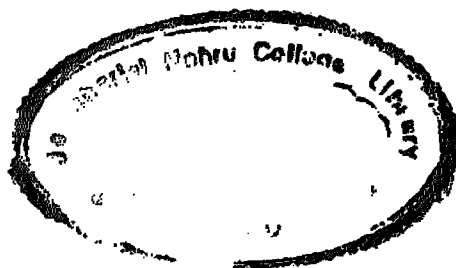
424 424

জব্বাহৰ জ্যোতি

বকো জব্বাহৰলাল নেহৰু মহাবিদ্যালয়ৰ
মুখপত্ৰ

অষ্টম সংখ্যা : ১৯৮৫-৮৬ চন।

তত্ত্বাবধায়ক

শ্ৰীধৰ্মকান্ত বৰুৱা

সম্পাদক

শ্ৰীবিৰিঞ্চি কুমাৰ বাতা

বকো জব্রাহবলাল নেহৰু মহাবিদ্যালয়ৰ মুখপত্ৰ

অষ্টম সংখ্যা : ১৯৮৫-৮৬ চন।

সম্পাদনা সমিতি :

অধ্যক্ষ যতীন্দ্ৰ চন্দ্ৰ নাথ, সভাপতি।

অধ্যাপক শবৎ তালুকদাৰ, উপ সভাপতি।

অধ্যাপক ধৰ্মকান্ত বৰুৱা, তত্ত্বাবধায়ক।

অধ্যাপক বসন্ত দত্ত, সদস্য।

অধ্যাপক দিলীপ দাস, সদস্য।

অধ্যাপক খগেশ সেন ডেকা, সদস্য।

শ্ৰীবিবিধি কুমাৰ বাভা, সম্পাদক।

শ্ৰীক্ষীৰোদ শৰ্ম্মা, সদস্য।

শ্ৰীভূষণ ঠাকুৰীয়া, সদস্য।

অংগ সম্ভাতি :

সম্পাদক, তত্ত্বাবধায়ক।

বেটুপাত :

শচীন বড়ো।

মুদ্ৰক :

জনতা প্ৰেছ, মিৰ্জা।

আলোক :

ৰূপা ষ্টুডিঅ', বকো।

ঃ অশ্রু অঞ্জলি :ঃ

নাট্যকাৰ তথা অভিনেতা : শ্ৰবীণ কুকন, সাবদা কান্ত ববদলৈ, চন্দ্ৰ চৌধুৰী, সাহিত্যাচাৰ্য : অতুল চন্দ্ৰ হাজৰিকা, ৰাজনীতিবিদ আৰু প্ৰণাসক : জগ জীৱনৰাম, অপ্ৰতীম চিত্ৰতাৰক : সঞ্জীৱ কুমাৰ, উপন্যাসিক : কুমাৰ কিশোৰ, আৰ্মকাৰ নেতা : বীৰেণ গগৈ, কৌতুক অভিনেতা : মোৰাজ্জিন আলি, বোলছবিৰ পৰিচালক : ভবেন দাস, মন জ্যোতি বৰুৱা, গীতিকাৰ, সুবকাৰ, গায়ক আৰু বোলছবিৰ পৰিচালক : কমল নাৰায়ন চৌধুৰী, শিক্ষাবিদ, সাহিত্যিক, ৰাজনীতিবিদ আৰু সমাজ কৰ্মী : শবৎ চন্দ্ৰ গোস্বামী, শিক্ষাবিদ, গল্পকাৰ আৰু সমাজ কৰ্মী : ৰায়হান সাহ, কবি-সাহিত্যিক : ঘনকান্ত শইকীয়া, প্ৰাক্তন সেনাধ্যক্ষ : জেনেৰেল অৰুণ বৈদ্য, বিশিষ্ট আইন জোঁৱি আৰু সংযুক্ত সংখ্যালঘু মৰ্চাৰ সভাপতি : কালিপদ সেন, অসম সাহিত্য সভাৰ প্ৰাক্তন সভাপতি, সাহিত্যিক, শিক্ষাবিদ তথা পণ্ডিত : তীৰ্থনাথ শৰ্মা, মুক্তি যুঁজাৰু, বিশিষ্ট সমাজ কৰ্মী আৰু প্ৰাক্তন মন্ত্ৰী : গিবীণ চৌধুৰী, ছাত্ৰ নেতা : পৰিস্কীত বৰ্মণ আমাৰ মহা-বিদ্যালয়ৰ কৰ্মচাৰী—হাচমত আলি, ছাত্ৰী বিমলা বড়ো, আৰু প্ৰাক্তন ছাত্ৰী ৰমণী বড়ো আৰু অন্যান্য জ্ঞাত-অজ্ঞাত মৃত শ্বহীদ সকলোলৈ আন্তৰিক অশ্ৰু অঞ্জলি যাচিলোঁ। ।

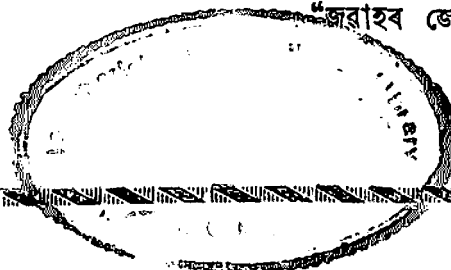
মৃত্যুতো এটা শিল

জীৱনৰ শিলত কটা

নিৰ্লোভ ভাস্কৰ্য.....হীৰেণ ভট্ট।

সম্পাদক—শ্ৰীবিধি কুমাৰ বাভা

“জৱাহৰ জ্যোতি”

ভাৰতীয়া

বিষয়

পৃষ্ঠা

লিখক

সম্পাদকৰ কলম

১৯৮৫-৮৬ চনৰ ছাত্ৰ একতা সভাৰ কৰ্মকৰ্তাসকল

॥ কবিতা ॥

মই কৰি ক্ৰান্তি কালৰ

: ১ :

শ্ৰীবিবিধি কুমাৰ বাভা

নতুন আশা

: ২ :

শ্ৰীমদ লাল ভুলশীয়াৰী

মোৰ স্বপ্ন

: ২ :

শ্ৰীকন্দৰ্প বড়ো

অন্বেষণ

: ২ :

শ্ৰীমৃণাল কুমাৰ নাথ

অপবাক্ৰেয়

: ৩ :

কুমাৰী বীণা কলিতা

আবেগৰ ছায়া

: ৩ :

শ্ৰীভোগেশ্বৰ বাভা

আশ্বাস

: ৪ :

শ্ৰীমদন কলিতা

মই বিচাৰোঁ।

: ৪ :

শ্ৰীগিৰীশ বড়ো

উপলব্ধি

: ৫ :

শ্ৰীভূষণ ঠাকুৰীয়া

গতি আৰু প্ৰগতি

: ৫ :

শ্ৰীদিলীপ চৌধুৰী

অপবাক্ৰেয়

: ৬ :

শ্ৰীবংশীধৰ কলিতা

তোমাৰ শেহ গান

: ৭ :

শ্ৰীবসন্ত কুমাৰ দত্ত

বিহুতলী বগথলী হ'ব

: ৮ :

শ্ৰীখগেশ সেন ডেকা

এখন মুকলি আকাশৰ তলত, দুখন পৃথিৱী

: ৯ :

শ্ৰীবীৰেন্দ্ৰ বাভা

॥ গল্প ॥

জীৱন পণ্ডিত

: ১০ :

✓ শ্ৰীকীবোদ কুমাৰ ঠাকুৰীয়া

নতুন পথ

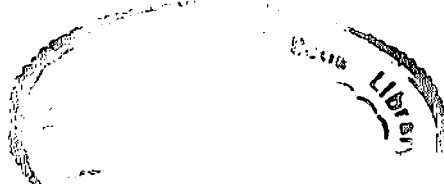
: ১৪ :

মঃ ফজলুৰ বহমান খান

মণি মুক্তা

: ১৭ :

শ্ৰীঅতুল চন্দ্ৰ দাস

বিষয়

পৃষ্ঠা

লিখক

॥ প্রবন্ধ ॥

বড়ো লোক নৃত্য আৰু ইয়াৰ প্ৰভাৱ : অসমীয়া

: ২১ :

শ্ৰীদিলীপ কুমাৰ বড়ো

কলা কুণ্ঠিত ইয়াৰ মূল্যাংকনৰ দায়বদ্ধতা

হীৰেণ ভট্টাচাৰ্যৰ কবিতাত প্ৰেম-প্ৰতিবাদ, দুখ-

: ২৫ :

শ্ৰীবীৰেণ চন্দ্ৰ বাভা

বেদনা আৰু স্বদেশ-প্ৰীতি

হেমচন্দ্ৰ বৰুৱা আৰু সংস্কাৰবাদ

: ২৮ :

শ্ৰীপৰমানন্দ মজুমদাৰ

কিশোৰ-কিশোৰীৰ অপৰাধ প্ৰৱণতা আৰু তাৰ

: ৩২ :

শ্ৰীকণ্ঠ অধিকাৰী

প্ৰতিকাব

বিভাগীয় সম্পাদক সকলৰ প্ৰতিবেদন

: ৩৫ :

১৯৮৫-৮৬ চনৰ মহাবিদ্যালয় সপ্তাহৰ বিভিন্ন

প্ৰতিযোগিতাৰ ফলাফল সমূহ

: ৪৩ :

ভাষণবত অৱস্থাত আমাৰ কলেজৰ অধ্যক্ষ
শ্ৰীযতীন্দ্ৰ চন্দ্ৰ নাথ ।

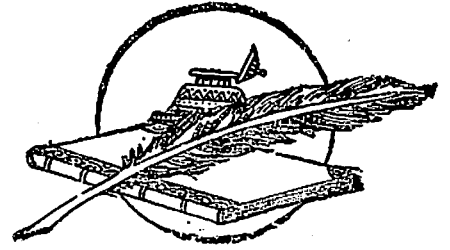
অসমৰ শিক্ষাধিকৰ্তা ড° শৈলজানন্দ ভড়ালীদেৱে
নৱাগত আদৰ্শী সভাত ভাষণ
দি থকা অৱস্থাত ।

বাওঁকালৰ পৰা (বহি)—সৰ্বশ্ৰী বিজেন্দ্ৰ নাথ দাস, ভাবপ্ৰাণ্ড অধ্যাপক : ক্ৰীড়া, দিলীপ কুমাৰ দাস, ভাবপ্ৰাণ্ড অধ্যাপক : সাংস্কৃতিক, প্ৰশান্ত বুলগোহাঁই, ভাবপ্ৰাণ্ড অধ্যাপক, ছাত্ৰ জিৰণি কোঠা, দেবেন্দ্ৰ নাথ শৰ্মা, ভাবপ্ৰাণ্ড অধ্যাপক : সমাজ সেৱা, অধ্যক্ষ যতীন্দ্ৰ চন্দ্ৰ নাথ : সভাপতি, অধ্যাপক শৰৎ চন্দ্ৰ তানুৰুদাৰ, উপ সভাপতি, : ধৰ্মকান্ত বৰুৱা, ভাবপ্ৰাণ্ড অধ্যাপক : জৱাহৰ জ্যোতি, কনু অধিকাৰী, ভাবপ্ৰাণ্ড অধ্যাপিকা : তৰ্ক আৰু আনোচনা নৰিমা ভট্টাচাৰ্য, ভাবপ্ৰাণ্ড অধ্যাপিকা : ছাত্ৰী জিৰণি কোঠা।

বাওঁকালৰ পৰা (খিয়ৰৈহ)—সৰ্বশ্ৰী ক্ষীৰোদ শৰ্মা, সাধাৰণ সম্পাদক : ছাত্ৰ একতা সভা, বিবিকি কুমাৰ বাড়া, সম্পাদক : জৱাহৰ জ্যোতি, নন্দ কুমাৰ বাড়া, সম্পাদক : ক্ৰীড়া, বৃনু বাণী দাস, সম্পাদিকা : ছাত্ৰী জিৰণি কোঠা, বীতা বসাক, সম্পাদিকা : তৰ্ক আৰু আনোচনা, মিহু চাঙ্গিদা মূলতানা, শ্ৰেণী প্ৰতিনিধি, জগোবদ্ধ তৌবুৰী, সম্পাদক : সাংস্কৃতিক, প্ৰসন্ন অধিকাৰী, সম্পাদক : সমাজ সেৱা, হৰেন বাড়া : শ্ৰেণী প্ৰতিনিধি, তৰুণ চন্দ্ৰ বাড়া, সম্পাদক ছাত্ৰ জিৰণি কোঠা, মঃ তাহেব আনি লাইব্ৰেৰী বেৱাৰৰ আৰু মহেশ দাস চৌকিদাৰ।

সম্পাদকৰ কলম :

সাহিত্যৰ প্ৰসঙ্গ : সাহিত্যই সমাজ আৰু সভ্যতাক আচ্ছন্ন কৰি ৰাখে। সমাজ আৰু সভ্যতাৰ ক্ৰমবিকাশত সাহিত্যৰ প্ৰয়োজনীয়তা আৰু প্ৰাসংগিকতা অনস্বীকাৰ্য। সমাজ আৰু সভ্যতাৰ অগ্ৰগতিৰ লগে লগে সাহিত্যই পৰিৱৰ্তিত পৰিৱৰ্ত্তিত আৰু পৰিপক্ক ৰূপ ধাৰণ কৰে, আৰু ইয়ে সমাজ আৰু সভ্যতাৰ গতিশীলতাক সজীৱ আৰু পৰিপুষ্ট কৰি ৰাখে আৰু লগতে ইয়াক বৈচিত্ৰময়, হৃদয়ময় আৰু মধুময় কৰি তোলে। মানৱ সমাজৰ সমাজনীতি, বাৰ্জনীতি, বাৰ্ধনীতি, অৰ্থনীতি, ধৰ্মনীতি আদি সকলো ক্ষেত্ৰতে সাহিত্যৰ প্ৰভাৱ সুদূৰপ্ৰসাৰী আৰু তাৎপৰ্যপূৰ্ণ। মানুহৰ মানসিক, আধ্যাত্মিক আৰু বৌদ্ধিক জ্ঞান বিকাশৰ ক্ষেত্ৰতো সাহিত্যৰ মৌলিকতা অৱতাবণীয় উপ-জীৱী। সাহিত্যই মানুহক অমৰ, মহীয়ান আৰু জনপ্ৰিয় কৰি তোলে। সাহিত্যই মানুহৰ দুখময়, বেদনাময় আৰু অৱসাদময় জটিল জীৱন ধাবালৈ আনি দিয়ে অনাবিল প্ৰশান্তিৰ পৰমানন্দৰ অমৃত স্পৰ্শ। সাহিত্যই বিশ্বমানৱৰ মাজত ভৌগোলিক দূৰত্ব কমাই আনে। বিশ্বমানৱ গোষ্ঠীৰ মাজত থকা ভুল

বুজা-বুজি আৰু বক্ষণশীল মনোভাৱ দূৰীভূত কৰে। সাহিত্য হ'ল মানৱ হৃদয়ৰ সূক্ষ্মতম অনুভূতিৰ শুকুমাৰ কলা। এই কলাৰ দ্বাৰা আমাৰ হৃদয়ৰ চিন্তা, চেতনা, আদৰ্শ, দৰ্শন, ভাৱ, অনুভূতি, কল্পনা, তন্ময়তা, বিস্ময়তা আদিয়ে সাহিত্যৰূপে প্ৰকাশ পায়। মানৱ জীৱনৰ ৬৪ টা কলাৰ ভিতৰত সাহিত্যকে (কবিতা) শ্ৰেষ্ঠ শুকুমাৰ কলা হিচাপে স্বীকৃতি দিয়া হৈছে।

সাহিত্য মূলতঃ দুটা ভাগত ভগাব পাৰি—ভাৱবাদী সাহিত্য আৰু বস্তুবাদী সাহিত্য। বৰ্তমান অৱক্ষয়, ৰুগ্ন, বক্ষণশীল আৰু জটিল সমাজ ব্যৱস্থাত ভাৱবাদী সাহিত্যৰ প্ৰভাৱ ক্ৰমশঃ হ্ৰাস পাই আহিছে। কাৰণ ভাৱবাদী সাহিত্যৰ মৰ্মাথ অস্তঃ সাৰশূন্য আৰু ই মানুহৰ জৈৱিক তাড়নাক অস্বীকাৰ কৰে। এই সাহিত্য কেৱল নৈসৰ্গিক দৃশ্য, যৌন স্পৃহা, ব্যক্তিগত লাভালাভ আৰু সন্তিয়া বিষয় বাসনাৰ মাজত সীমাবদ্ধ। ই মানুহৰ অভাৱ মোচনৰ কাৰ্যকৰী সিদ্ধান্ত দিব নোৱাৰে। আনহাতে বস্তুবাদী সাহিত্যৰ আবেদন অতি সন্তোষজনক। কাৰণ ইয়াৰ

অভাৱ আৰু চাহিদা বৰ্ত্তমান সমাজ ব্যৱস্থাত
 দ্ৰুতগতিত অগ্ৰগতি লাভ কৰিব ধৰিছে। এই
 সাহিত্য গণমুখী চিন্তা আৰু চেতনাবে আচ্ছন্ন।
 এই সাহিত্যই মানুহ আৰু মাটিৰ মাজত নিৰ্ৰোভ
 খাতিৰ গঢ়ি তোলে। মানৱ জীৱনৰ সংগ্ৰামত
 এই সাহিত্যই মুক্তি আৰু স্বাধীনতাৰ যথার্থতাৰ
 ঘোষণা কৰে। এই সাহিত্যৰ স্মৃষ্টি বসে মানুহৰ
 কলিজাত গণতন্ত্ৰৰ আদৰ্শ ধুবিত কৰি তোলে।
 এই শ্ৰেণীৰ সাহিত্যই কৃষক, বহুৱা, শোষিত,
 পীড়িত, লাঞ্ছিত, বঞ্চিত, আশ্ৰয়হীন আৰু মৃত্যু-
 মুখী মানুহৰ হকে বলিষ্ঠ অন্তৰ ধাৰণ কৰে।
 এনে সাহিত্যই সমাজ ব্যৱস্থাৰ আমূল পৰিবৰ্ত্তন
 বিচাৰে। ই সমাজত শ্ৰায়, সমতা আৰু ভ্ৰাতৃত্বৰ
 সমিলমিল হোৱাটো বিচাৰে। এই সাহিত্য সদায়
 বিশ্বজনীন ভাৱাপন্ন আৰু ইয়াৰ আবেদন সমগ্ৰ
 মানৱ গোষ্ঠীৰে চিৰন্তন আদৰ্শ। এই সাহিত্য
 স্থানহীন, কালহীন আৰু পাত্ৰহীন মানৱতাৰ
 এক উৎকৃষ্ট নমুনা। ইয়াৰ পৰিপুষ্ট আত্মা আৰু
 ইয়াৰ সাৰ্থকশীল চেতনাই মানুহৰ বুকুৱে বুকুৱে
 আশাৰ প্ৰত্যয় কঢ়িয়াই আনে আৰু ইয়ে মানুহৰ
 মাজত ক্ৰান্তিকাৰী চেতনা আৰু সমাজবাদী
 ধাৰণাৰ পথ উন্মুক্ত কৰি তোলে। সেয়েহে
 এই সাহিত্যৰ সৰ্বসন্মত আৰু সন্তোষজনক সিদ্ধা-
 ন্তৰ বস পান কৰিবলৈ সমগ্ৰ মানৱ গোষ্ঠীয়ে
 উদ্ভাউল হৈ পৰে।

একান্ত ব্যক্তিগত আশাৰ চেৰেক : চিন্তাশীল
 আৰু মননশীল এটা সম্পাদকীয় নিৰন্ধ লিখাৰ
 সাহস তথা দৃঢ় মানসিকতাবোধ এই দুয়োটাৰে
 মোৰ ক্ষেত্ৰত খুব অভাৱ অনুভৱ কৰিছোঁ।
 আমাৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলৰ সীমাবদ্ধ লিখনি, অৰ্থৰ

অভাৱ আৰু বিভিন্ন কাৰণবশতঃ ‘জৱাহৰ জ্যোতি’
 আলোচনীখন আশা কৰা আৰু পৰিকল্পনা মতে
 কলেৱৰ বৃদ্ধি আৰু সজাব নোৱাৰি নিজকে খুব
 দোষী যেন উপলব্ধি কৰিছোঁ। আলোচনী সম্পা-
 দনাৰ কালছোৱাত আমাৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলৰ
 মৌলিক লিখনিৰ অভাৱে আৰু তেওঁলোকৰ
 সাহিত্য চৰ্চ্চাৰ প্ৰতি উদাসীনতাই মাজে মাজে
 মোক চিন্তিত, শংকিত আৰু হতাশ কৰি তুলিছিল।
 আমাৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকল সাহিত্য চৰ্চ্চাৰ প্ৰতি
 কিয় ইমান অমনোযোগী মই ভাবি পাৰ নাপাওঁ।
 আশাকৰোঁ, আগলৈ আমাৰ সকলো ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে
 সাহিত্য চৰ্চ্চাৰ গতিশীলতা নিয়মিতভাৱে বোজাই
 ৰাখিবলৈ সমৰ্থ হ’ব।

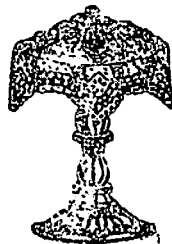
এইখিনিতে বৰ দুখেৰে ব্যক্ত কৰিব লগা
 হৈছে যে আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ শিক্ষাগুরু সকলৰ
 পৰা কেইটামান মূল্যবান আৰু তথ্য সম্বলিত
 প্ৰৱন্ধ পাইয়ো প্ৰৱন্ধবোৰ দীঘল হোৱাৰ বাবেই
 আলোচনীত প্ৰকাশ কৰিব পৰা নগ’ল। কাৰণ
 আলোচনীখন সীমিত কলেৱৰ আৰু সীমিত পুঁজিৰে
 সীমাবদ্ধ। তাৰ বাবে শিক্ষাগুরু সকলৰ ওচৰত
 ক্ষমা বিচাৰিছোঁ। এখন সুন্দৰ, নিকা আলোচনী
 সময়মতে আপোনালোকৰ হাতে হাতে তুলি দিব
 নোৱাৰাৰ বাবে মই কিন্তু লজ্জিত হৈছোঁ।
 আলোচনীৰ সম্পাদনাৰ কালছোৱাত মই যি তিতা-
 কেঁহা অভিজ্ঞতাৰ মুখা-মুখি হৈছিলোঁ সেই কথা-
 বোৰ মই জীৱনত কেতিয়াও পাহৰিব নোৱাৰিম
 কিজানি। আলোচনীখনৰ মানদণ্ডৰ বিচাৰ্যৰ
 ভাৱ আপোনালোকৰ হাততে তুলি দিছোঁ। মোৰ
 ব্যৰ্থতা, অসমৰ্থতা আৰু আন কাৰণবশতঃ যদি
 আলোচনীত কিবা দোষ, ত্ৰুটি থাকি যায়, তাৰ

বাবে মোক আপোনালোকে ক্ষমা নকৰিবনে??
 কৃতজ্ঞতা স্বীকাৰ : জয় জয়তে সম্পাদনা সমিতি
 (অধ্যক্ষ যতীন্দ্র চন্দ্র নাথ : সভাপতি, অধ্যাপক
 শবৎ তালুকদাৰ : উপসভাপতি, অধ্যাপক ধৰ্ম-
 কান্ত বৰুৱা : তত্ত্বাবধায়ক, অধ্যাপক বসন্ত দত্ত :
 সদস্য, অধ্যাপক দিলীপ দাস : সদস্য, অধ্যাপক
 খগেশ সেন ডেকা : সদস্য, ক্ষীৰোদ শৰ্মা :
 সদস্য, আৰু ভূষণ ঠাকুৰীয়া : সদস্য), আলো-
 চনী খনিৰ লিখক লিখিকা সকল আৰু আলোচনীৰ
 প্ৰৱন্ধ, গল্প, কবিতাৰ প্ৰতিলিপি যুগুতাই দিয়া
 সকলৰ শলাগ লৈছোঁ। আলোচনীৰ বিভিন্ন
 দিশত পৰম পূজ্য অধ্যক্ষ যতীন্দ্র চন্দ্র নাথ আৰু
 অধ্যাপক ধৰ্মকান্ত বৰুৱা চাৰে দিহা-পৰামৰ্শ
 দি দায়িত্ব পালনত সহায় কৰা হেতু তেখেত
 সকলক মই কেতিয়াও পাহৰিব নোৱাৰোঁ। আমাৰ
 মহাবিদ্যালয়ৰ ভূগোল বিজ্ঞানৰ প্ৰাক্তন অধ্যাপক
 পৰমানন্দ মজুমদাৰ চাবে এটি প্ৰৱন্ধ আগবঢ়াই
 আলোচনীখনি সমৃদ্ধ কৰাৰ বাবে তেখেতৰ শলাগ
 লৈছোঁ। আলোচনী খনিৰ আৰম্ভণিৰ পৰা
 অন্তলৈ সহায়-সহযোগ আগবঢ়োৱাৰ বাবে এই
 সকল বন্ধু-বান্ধৱীলৈকো মোৰ আন্তৰিক শুভেচ্ছা
 নিবেদিছোঁ—সৰ্বশ্ৰী অমূল্য বাভা, কমল বাভা,
 গিৰীশ বড়ো, অমিয় বাভা, নন্দলাল তুলশী-

য়াৰী, ভোগেশ্বৰ বাভা, দিলীপ বড়ো, যুগাল
 নাথ, দেৱ বাভা, বিষ্ণু দাস, মহেন্দ্ৰ দাস.
 কৰ্মেশ্বৰ দাস, গোলাপ দাস, শচীন বড়ো,
 বিনন্দ বাভা, ফৰিছুল ইছলাম, বাবুল শৰ্মা,
 কণমাই বাভা, বীণা পাঠক, প্ৰতিভা দাস, জয়ন্তী
 দেৱী, কনকলতা বায়ন আৰু চিত্ৰা কলিতা।
 আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ (উচ্চ আৰু নিম্ন বৰ্গৰ)
 কাৰ্যালয় সহায়ক শ্ৰীকনক দাস, শ্ৰীশৈলেন শৰ্মা
 আৰু চতুৰ্থ বৰ্গৰ কৰ্মচাৰী মহেশ দাস, তাইৰ
 আলী আৰু জগদীশ মহতোকো ধন্যবাদ জনাইছোঁ।
 সদৌ শেষত বকো 'ৰূপা ষ্টুডিঅ'ৰ ফটো গ্ৰাফাৰ
 আৰু মিৰ্জা 'জনতা ছপাশাল'ৰ স্বত্বাধিকাৰী
 আৰু সমূহ কৰ্মচাৰীলৈ অকৃত্ৰিম কৃতজ্ঞতাৰ শৰাই
 আগবঢ়াই 'জৱাহৰ জ্যোতি'ৰ সৰ্বাংগীন প্ৰগতি
 কামনাৰে প্ৰতিবেদন সামৰিলোঁ।

ধন্যবাদেৰে—

'জয়ন্ত জৱাহৰ জ্যোতি'
 শ্ৰীবিৰিঞ্চি কুমাৰ বাভা
 সম্পাদক, 'জৱাহৰ জ্যোতি'
 তাং- ১০।১০।৮৬ ইং।

ঃ ১৯৮৫-৮৬ ইং চনৰ ছাত্ৰ একতা সভাৰ কৰ্মকৰ্তাসকল ঃ

অধ্যক্ষ যতীন্দ্ৰ চন্দ্ৰ নাথ : সভাপতি ।

অধ্যাপক শবৎ তালুকদাৰ : উপসভাপতি ।

অধ্যাপক ধৰ্মকান্ত বৰুৱা : তহাবধায়ক, “জৱাহৰ জ্যোতি”

দ্বিজেন দাস : ভাবপ্ৰাপ্ত অধ্যাপক, ক্ৰীড়া বিভাগ ।

দিলীপ দাস : ভাবপ্ৰাপ্ত অধ্যাপক, সাংস্কৃতিক বিভাগ ।

দেবেন্দ্ৰ নাথ শৰ্মা : ভাবপ্ৰাপ্ত অধ্যাপক, সমাজ সেৱা বিভাগ ।

প্ৰশান্ত বুঢ়াগোহাঁই : ভাবপ্ৰাপ্ত অধ্যাপক, ছাত্ৰ জিৰণি কোঠা ।

মনীষা ভট্টাচাৰ্য্য : ভাবপ্ৰাপ্ত অধ্যাপিকা, ছাত্ৰী জিৰণি কোঠা ।

ৰুণু অধিকাৰী : ভাবপ্ৰাপ্ত অধ্যাপিকা, তৰ্ক আৰু আলোচনা বিভাগ ।

স্বৰূপেন্দ্ৰ শৰ্মা : সাধাৰণ সম্পাদক, ছাত্ৰ একতা সভা ।

বিৰিঞ্চি কুমাৰ বাৰা : সম্পাদক, “জৱাহৰ জ্যোতি” ।

বীতা বসাক : সম্পাদিকা, তৰ্ক আৰু আলোচনা বিভাগ ।

জগোবন্ধু চৌধুৰী : সম্পাদক, সাংস্কৃতিক বিভাগ ।

নন্দ কুমাৰ বড়ো : সম্পাদক, ক্ৰীড়া বিভাগ ।

প্ৰসন্ন অধিকাৰী : সম্পাদক, সমাজ সেৱা ।

তৰুণ চন্দ্ৰ বড়ো : সম্পাদক, ছাত্ৰ জিৰণি কোঠা ।

বলুৰাণী দাস : সম্পাদিকা, ছাত্ৰী জিৰণি কোঠা ।

হৰেন বাৰা : শ্ৰেণী প্ৰতিনিধি ।

কুমাৰী চাজিদা চুলতানা : শ্ৰেণী প্ৰতিনিধি ।

কবিতা

॥ মই কবি ক্ৰান্তি কালৰ ॥

ত্ৰীবিধি কুমাৰ বাৰ্তা

১ম বাৰ্ষিক স্মৃতক

মই কবি ক্ৰান্তি কালৰ ।

ক্ৰান্তি কালতে বৰ্তমান মোৰ অৱস্থান ।

মাগুহৰ তেজৰ কোঁহে কোঁহে মই প্ৰসাৰিত কৰি দিওঁ

ক্ৰান্তি কালৰ আসন্ন পৰিবেশ ।

মহাকাব্য নদীৰ উৰ্বৰা উপত্যকাত থিয় হৈ নাঙলৰ সীৰলুৱে সীৰলুৱে
উন্মোচন কৰে গগনমুখী চিন্তা আৰু চেতনা ।

মাটি আৰু মাগুহৰ আন্তৰিকতাত মই স্থাপন কৰোঁ

গাভিৰ স্বপ্ন, ধ্ৰোজ্জল প্ৰত্যাশাৰ নিৰ্মোহ সম্পৰ্ক ।

মোৰ কলিজাৰ শিৰাই উপশিৰাই সোমাই আছে

ক্ৰান্তি কালৰ স্তম্ভ বাতাবৰণ ।

মোৰ কবিতাৰ বক্তৃতা মাংসত উত্তোলন কৰোঁ

ক্ৰান্তি কালৰ অন্তিমোদিত বক্তৃতা নিচান ।

মোৰ কল্পনা আৰু আদৰ্শতে আচ্ছন্ন হয়

অমল অমোঘ উৎসৱ ।

প্ৰতিটো অনিবাৰ্য বাতিপুৰাৰ উমাল ব'দৰ যাত্ৰুকৰী মায়াত

মই ৰোপণ কৰোঁ গতিশীল গণতন্ত্ৰৰ বীজ ।

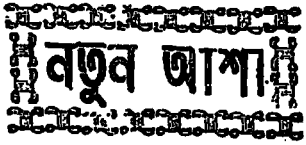
মই কবি ক্ৰান্তি কালৰ ।

আকাশ, বতাহ, মাটি, গছ-লতা, ডাল-পাতত মই ক্ৰমশঃ

বিস্তৰি দিওঁ ক্ৰান্তি কালৰ প্ৰাত্যহিক উৎস ॥

ঃ (যাব স্বপ্ন) ঃ

শ্রীকন্দৰ্প বড়ো
স্নাতক প্রথম বাৰ্ষিক

শ্রীনন্দ লাল তুলশীয়াৰী
১ম বাৰ্ষিক উঃ মাঃ

পুৱাৰ আকাশত
প্রতিশ্ৰুতিৰ বাঙলী পোহৰ
সেই পোহৰৰ মাজতেই
মোৰ সৃষ্টি,
কোমল বেখাবে অঁকা
এটি দীৰ্ঘতম সেন্দূৰীয়া আলি
মই গৈ আছোঁ সেই পথেৰে... ..
মই গৈ আছোঁ :

পুৱাৰ আকাশত
প্রতিশ্ৰুতিৰ বাঙলী পোহৰ
সেই পোহৰত একাৰ আঁতৰিব
সেই পোহৰত নতুন আশাৰ মলয়া বলিব ॥

ধাৰাসাৰ বৰষুণৰ পিছত
মই দেখা পালোঁ।
আশাৰ বঙীন সূৰ্য্যটি,
মোৰ ভাল লাগিছে
পথাৰে পথাৰে সিঁচি দিম
মোৰ বহুদিনীয়া সঞ্চিত স্বপ্ন।

শ্রীমৃণাল কুমাৰ নাথ
স্নাতক ১ম বাৰ্ষিক

মোৰ কলিজা খান্দি
খেপিয়াই খেপিয়াই চাওঁ
মোৰ শ্ৰেমৰ কবিতা।
মোৰ বস্ত্ৰৰ নদীত
বিচাৰি যাওঁ
মোৰে শ্ৰেমৰ আলিঙ্গন
এচেবেঙা উমাল ব'দত
অন্বেষণ কৰোঁ এখন
নতুন পৃথিৱী ॥

॥ আবেগৰ ছায়া ॥

অপৰাজেয়

শ্ৰীভোগেশ্বৰ ৰাভা

উঃ মাঃ ২য় বাৰ্ষিক

কুমাৰী বীণা কলিতা

স্নাতক ২য় বাৰ্ষিক

এই কালত

আমাৰ যৌৱন

দীপ্তিময় আৰু

প্ৰত্যাশা মুখৰ।

আমাৰ গতি

সত্যৰ পিনে

নিয়তিৰ নিষ্ঠুৰতাক নেওচি

আমি গৈ আছোঁ

জীৱনৰ জয় গান গাই ;

আমাৰ কবিতাই

কালৰ সীমা চেৰাই

বহু প্ৰত্যাশা লৈ জীয়াই আছে

জীয়াই থাকিব ॥

x x

যৌৱনৰ উদগ্ৰ অহ্বানত

তুমি যেন পিয়াহৰ একাজলি পানী।

নিবিৰিলি 'অলকানন্দাই' আনিছে নমাই

মেঘালিৰ ৰূপৰ ছটি টুকুৰা বুকুত।

সেয়াই ছুচকুত আলোকিত কৰিছে,

স্বপ্নৰ দাপোণত হীৰা, মুকুতা-মণি সদৃশ কুসুম।

পোৱা আৰু নোপোৱাৰ

আবেগৰ দলদলপ ;

উৰিছে দিগন্তলৈকে

ঘাত আৰু প্ৰতিঘাত

নেওচন, বিসৰ্জন,

তোমাৰ বাবেই কত

অদ্ভুত শুভ পণ।

সীমাহীন চিন্তাই কতবাৰ উৰিছে

স্বৰ্গ-মৰ্ত্য পাতাল ভেদি

মাথো তোমাৰ বাবেই।

তুমি যেন পিয়াহৰ একাজলি পানী !

ঃ আশ্বাস ঃ

শ্রীমদন কলিতা

উঃ মাঃ ১ম বাৰ্ষিক ।

অন্তমিত সূৰ্য্যৰ বাঙলি কিৰণ পৰি
পূৰ্ণিমাৰ মুখখন জ্বলি উঠিছে
ছুগাল তিয়াই বৈ আহিছে দুখাৰি চকুলো
সেই চকুলোত উটি যাব খোজে
পূৰ্ণিমাৰ আশা প্ৰত্যাশা আৰু
অনাগত স্বপ্ন
ধনেশ্বৰে ক'লে সৰগৰ পৰা
নাকান্দিবা তুমি
সহস্ৰ জনৰ চকুত অগ্নি বৰবিছে
পিপ্পৰাৱদ্ধ বাঘৰ দৰে চিঞৰি উঠিছে
শোষণ শৃংখল দলিয়াই দিব
জ্বলি উঠা জুইকুৰা হৃৎপুণে জ্বলিছে
আমি তাত থিউহে ছটিয়াইছোঁ।
শান্তিৰে গুৱা তুমি
বাইজে কোলা পাতি দিছে । ●

॥ মই বিচাৰোঁ ॥

শ্রীগিৰীশ বড়ো

স্নাতক ১ম বাৰ্ষিক

মই বিচাৰোঁ। এচও ব'দৈ পোৱা।
কুমকৰ হিয়াই হিয়াই
শীতল মধুৰ পাইন গছৰ ছাঁ দিবলৈ ।
নাঙলৰ সীৰলুৱে সীৰলুৱে
প্ৰসাৰিত কৰি দিব বিচাৰোঁ।
মোৰ কবিতাৰ বস্তু কলিজা ।
লাঞ্ছিত বঞ্চিত জনৰ শিৰাই উপশিৰাই
মই সোমাই যাবলৈ বিচাৰোঁ।
গণ তত্ত্বৰ স্বাদ দিবলৈ ।
মাটি আৰু মানুহৰ মাজত
মই নিবিড় সম্পৰ্ক স্থাপন
কৰিব বিচাৰোঁ।
বাহিত চিন্তা আৰু চেতনাবে । ●

ঃ উপলক্ষিঃ

শ্রীভূষণ ঠাকুরীয়া
স্নাতক প্রথম বাৰ্ষিক

॥ গতি আৰু প্ৰগতি ॥

শ্রীদিলীপ চৌধুৰী

উঃ মাঃ ১ম বাৰ্ষিক

এতিয়াহে অনুভৱ কৰিছোঁ।

হেঙুলি ব'দৰ দৰে

তুমি যে আছিল।

অতদিনে -.....

অবুজ মৰম লৈ

বুকুৰ ভিতৰখন জুৰি,

কিন্তু হয় - - - -

তুমি অবিহনে

জগতখন যেন নিমাও মাও

শুকান নৰাৰে ভৰা

এখনি উদং পথাৰ -

শূইনতে দেখিলোঁ যেন

ব'দৰ কাঁড়বোৰে

হৃদয় থকা-সৰকা কৰিছে

অনুভৱ কৰিছোঁ -

শান্তি, শ্ৰীতি, মৈত্ৰীৰ সমদল এটাই

মোৰ বক্তৃতা প্ৰবাহত তুলিছে

এক তীব্ৰ পিৰ্পিৰণি।

ৰূপালী ৰঙৰ এখনি নতুন আকাশ

কেতিয়া আনিব পাৰোঁ।

নতুন প্ৰভাত

তাৰে অপেক্ষাত ... !

স্মৃতিৰ কুঁৱলি ফালি মনৰ পৰ্দাত

ভাহি উঠিল অলেখ অসংখ্য ছবি।

শিয়ালটোৱে ভাবিলে এতিয়া

আকাশ সমুদ্ৰৰ বহস্য সুধিবলৈ

আৰু কোনো নাই,

পাহৰি গ'ল পৰিবেশ কিবা এক

অচিন কল্পনা ৰাজ্যত সোমাই

জীৱনৰ সকলো ক্লান্তি, ককণতা

চাকি ৰাখি আকাশৰ শূন্যতাত

নিজক বিমল আনন্দৰ অৰণ্যত

উটুৱাই দিয়াই হিন্দুৰ ধৰ্ম

এয়ে জ্ঞানী লোকৰ মৰ্ম

গতিৰ চিৰন্তন পৰিক্ৰমা।

আকাশ সমুদ্ৰৰ বহস্য উদ্ধাৰিবলৈ

ওলাল নতুন মানুহ

ধুমুহাই ডাৱৰ আঁতৰাই নিয়াত

আকাশত নতুন সূৰ্যৰ আবিৰ্ভাৱ

নতুন দেশৰ গাঁৱে চহৰে

আনন্দৰ জয়ধ্বনি

প্ৰতিজনৰ মনত আজি

নতুন আশাব বেঙণি

বিচাৰিছে মানুহৰ প্ৰগতি। x

ঃ অপৰাজেয় ঃ

শ্ৰীবংশীধৰ কলিতা

স্নাতক প্ৰথম বাৰ্ষিক

অব্যক্ত আবেদন বুকুত লৈ জিৰ জিৰকৈ
বৈ আহিছিল এটি মিঠালগা নিজৰা
এদিন কাল সন্ধিয়া মই লগ পাইছিলোঁ
কৈছিলোঁ এটি অনাত্মাত ফুলৰ কথা
তাই মোৰ বুকুত থিয় হৈ খেপিয়াইছিল
অনল গীতৰ পাপৰি ।
মই এদিন বীণখনি হাতত লৈছিলোঁ
তাইৰ আকোৰগোজ মনোভাৱৰ পৰাই
কিন্তু হঠাৎ ধুমুহা এজাক আহি
মোৰ বীণখনি ছিন্ন-ভিন্ন কৰি গুচি গ'ল ।
অটুহাস্তৰ সমদলত মোৰ কণ্ঠ মুকলি হ'ল ।
মই প্ৰতিবাদৰ ভাষা বিচাৰি অতীতলৈ গৈছিলোঁ
স্মৃতিৰ এল'বামত মোৰ সাঁচতীয়া বীণখনিৰ মূৰ্ছনা
এতিয়াও মোক ব্যথিত কৰে তাইৰ ককণ
আৰু অসহায় চাবুনিয়ে ।
হৃদয় বেদীত মই আজিও সমাজবাদৰ কঠোৰ সিঁচোঁ
নিষ্পেষিত সমাধিবোৰেই মোৰ আলোক
মই সিহঁতক দিবলৈ খেপিয়াই চাওঁ মোৰ
শীৰ্ষ-উষাৰ মাজত নীৰৱ হৈ থকা
দিগন্ত সন্ধানী ওংকাৰ ধাম গঢ়াৰ গান ।
মই অনিৰ্বাণ
গাই যাওঁ অনল গীত ।

॥ তোমাৰ শেহ গান ॥

শ্ৰীবসন্ত কুমাৰ দত্ত

অধ্যাপক, অসমীয়া বিভাগ

সময়ৰ কবৰত পোত গ'ল উন্মাদ কোলাহল
এতিয়া অলপ ভাবিবলৈ আক
কিবা এটা কৰিবলৈ মন যায় ।
ঘৰৰ ভিতৰত ইমান এলাঙ্গ
মূৰৰ ওপৰৰ বেলিটো ইমানকৈ
কাৰ বাবে জিলিকিছে
শতাব্দীৰ শীৰ্ষ ছুৱাৰ ভাঙি
বাহিৰৰ বতাহ জাক এই আহে এই আহে
সুৱদী শব্দৰ কাকলিত নিগৰে
তোমাৰ সুকোমল কঠিন অনুভূতি
সাৰ পায় যন্ত্ৰণাৰ কণ নিশ্বাস
বজ্ৰসম উদাত্ত কণ্ঠত,
পুৰণিৰ মোহলগা সাধুৰ সমাধিত তেতিয়া
দুঃস্বপ্নৰ বাতিৰ অস্তিম আখৰা
জীৱনৰ তালে তালে তাণ্ডৱ নাচি
ঘামৰ টোপাল পেলাই

অনুৰ্বৰ কঠীয়াতলি কবिला উৰ্বৰ
মুক্তিৰ মায়াত মজি প্ৰিয় পৰ্যটক সাজি
কাটি গ'লা কাঁইটীয়া হাৰি
বহুৰঙী হৈ আঁকি গ'লা 'অৰঙে-দৰঙে'
নগৰে-চহৰে প্ৰত্যয়দীপ্ত খোজৰ ছবি
হিয়াৰ আমঠ মিতিৰৰ বাবে ।
উফৰি পৰিল শতকৰ নিৰ্দ্ধাৰিত
লোহাৰ শৃংখল বিশাল হাতৰ মুঠিত
মাৰ গ'ল দানবীয় হাঁহিৰ কল্লোল,
তোমাৰ মৃত্যুৰ ছুৱাৰেদি এলাই আহিল
একুৰা জুই-দুস্তৰ পথৰ জোৰ হৈ
বিস্ময়ত হতবাক পঙ্গপাল শৃংগালৰ ।
আচলতে এয়াই যে তোমাৰ জীৱনৰ
শেহ-গান পৃথিৱীৰ বাবে,
সেয়ে আজি-কালি অ'ত ত'ত
হৃদয়ৰ গভীৰত তোমাৰ খবৰ
কেঁহুজালিত সাৰ পাই জুমি চায়
তোমাৰ অমিত তেজৰ লেখাত
'ৰাজা-বিজয়ী' মানুহৰ ইতিহাস
আহ,—এই মৃত্যু ইমান মুগৰ !

॥:বিহুতলী বণথলী হ'ব ॥

শ্ৰীখণেশ সেন ডেকা
প্ৰবন্ধা, অসমীয়া বিভাগ

লচপটী বচকী নাচনী
বতৰৰ বিহুগীত নাগাবি এথোন ।
আকালৰ জুয়ে পোবে
ফুলাম গামোচা,
লম্বোণীয়া দেহটোতে চাৰিমোন বোজা
বজাবচে নোৱাৰে। ঢোল পেঁপা গগনা
মোৰো দেখোন ৰাজহাড় বেঁকা ।
মহাজনী টকাৰ সুদকচা ধাৰ,
মোৰ আইৰ হুহাতৰ গামখাক মুঠিখাক
কাণৰ থুবীয়া কেক
পথাৰৰ পকাধানো মহাজনৰ ভৰাললে' যায় ।
(ডা-ডাঙৰীয়াৰ গুৰ-গুৰি -নলিচাত
ধোঁৱা হৈ উৰে,
তোৰে মোৰে সকলোৰে কপালৰ ঘাম ।)
ভাঙি যায় ভোৰ
উঠন বুকুৰ সাঁচতীয়া সপোনৰ ঘৰ ।
লচপটী বচকী নাচনী,
উৱালা প'জাৰ তোৰ বাঁহ চাঙত শুই শুই

হু-চকুৰে নোবোৱাবি
আহিনৰ আপদীয়া বান ।
এইবেলি ৰাইজে হুচৰি নাগায় হেনো,
বৰ আহতৰ তলতো নেপাতে
গ'ল বাৰৰ বহাগৰ বিহু,
অথনি ভদায়ে আহি ক'লেহি গুপুতে মোক ;
ডাঙৰীয়াৰ বৰ পাগ চুবীয়াৰ বৰ ভেম
এইবাৰ এশিকনি দিয়াহে কথা ।
বিহুতলী ইবেলি বণথলী হ'ব,
দা-কোৰ হোলোঙা লৈ
তালৈকে সকলোটি যাব ।

লচপটী বচকী নাচনী
বতৰৰ বিহুগীত নাগাবি এথোন ।
এতিয়া বণশিঙা বজোৱাহে ভাল ।
বঙা আঁচু বোলোৱা বিহাৰ আঁচল
খামুচীয়া কঁকালত পোন্ধ মাৰি লৈ
পাঁজি সেৰীয়া তোৰ কণ কণ আঙুলিৰে
ধান কটা কাঁচিখনহে
মুঠি মাৰি ধব ।

x x

ঃ এখন মুকলি আকাশৰ তলত, দুখন পৃথিৱী ঃ

শ্ৰীবীৰেন্দ্ৰ ৰাভা

উঃ মাঃ ২য় বাৰ্ষিক

এখনি মুকলি আকাশৰ তলত

ভাস্কত হয়

সিহঁতৰ দেহৰ শিথিলতা ।

শ্ৰমক্লান্ত বন্ধুৰাৰ দলটো

বান্ধনি বেলিৰ স'তে সোমাই পৰে

সক জুপুৰিৰ এক্কাৰত ;

তাত আছে এখন সক পৃথিৱী

যিখন পৃথিৱীৰ বাবে সিহঁতে

গোটাই দিনটো বিচাৰি ফুৰে

শাস্তি,

এখন মুকলি আকাশৰ তলত ।

এজাক বাতিৰ ধুমুহাই ক্ৰমে ক্ৰমে

উদঙাই আনে পোহৰ

সিহঁত পুনৰ ওলাই আহে

জুপুৰিৰ এক্কাৰৰ পৰা

সক পৃথিৱীখনৰ পৰা ।

এনেকৈয়ে সিহঁতে পৰিভ্ৰমণ কৰি ফুৰে

দুখন পৃথিৱীত

এখন স্নেহ নামৰ হাঁহি আনন্দেৰে ভৰা

মৰমৰ প্ৰেমৰ,

আনখন মজদুৰ নামৰ ক্লান্তিৰ ঘামেৰে বৈ পৰা

শ্ৰম শক্তি আৰু নিৰ্যাতনৰ

ছুয়োখন পৃথিৱীয়েই

এখন মুকলি আকাশৰ তলত ॥

জীৱন পণ্ডিত

শ্ৰীকীৰ্ত্তন কুমাৰ ঠাকুৰীয়া
দ্বিতীয় বাৰ্ষিক, স্নাতক মহলা

আজি কালি বিহু। সেই উপলক্ষে ওদাল
গুৰি গাঁৱৰ ৰাজহুৱা নাম ঘৰত বাইজে বহুবে-
কীয়া ভাওনা পাতিব। দোক-মোকালিৰেপৰা
গোটাইখন গাঁও উলুহি-মুহুহি। চাৰিওফালে
এক উৎসৱ মুখৰ পৰিবেশ।

ঘৰৰ বাৰান্দাত আওপুৰণি চকীখনত বহি
অৱসৰপ্ৰাপ্ত শিক্ষক শ্ৰীযুত জীৱন চন্দ্ৰ শইকীয়াই
গাঁৱৰ মানুহবোৰৰ ব্যস্ততাৰ আলোচ-লেখ লৈছে।
চিন্তাৰ এনাজৰী বগাই যাওঁতে তেখেতৰ চকুত
স্পষ্ট-অস্পষ্ট অনেক ছবি ভাহি উঠিল। কালৰ
কোবাল সোঁতত গাঁওখনৰ মানুহৰ পৰিৱৰ্তন
ঘটি, কিদৰে সমাজৰ স্তৰে স্তৰে ক্ষেদ জমা হৈ
সমাজৰ ৰাজহাড় পচাই তুলি, সমাজ জীৱন
ভয়ঙ্কৰ কৰি তুলিছে তাক এবাৰ বিশ্লেষণ কৰি
চাবৰ মন গ'ল ভেঙৰ।

গাঁওখনত তেখেতক সকলোৱে জীৱন পণ্ডিত
বুলিয়েই জানে। পূৰ্বপুৰুষৰপৰা উত্তৰাধিকাৰ
নৃত্তে পোৱা 'শইকীয়া' উপাধি লুপ্ত হৈ পণ্ডিত
উপাধিৰে ভূষিত হোৱাৰ গুৰিতেও আছে এক

ইতিহাস-সংগ্ৰামৰ, মহানতাৰ। কিন্তু আজি ?
আজি সেই জীৱন পণ্ডিত অস্পৃশ্য, সমাজৰ
চকুত আৱৰ্জনা সদৃশ।

আজিৰ পৰা প্ৰায় দুফুৰি বছৰৰ আগৰ
কথা। অজ্ঞান অন্ধকাৰত ডুব গৈ থকা ওদাল-
গুৰি গাঁৱলৈ জীৱন পণ্ডিতেই আনিছিল জ্ঞানৰ
দীপ শিখা। সেই শিখাৰ উজ্জল আলোকত
দীপ্যমান হৈছিল ওদালগুৰি গাঁও। ব্যক্তিগত
স্বার্থতকৈ সমাজৰ স্বার্থক মহান বুলি ভবা জীৱন
পণ্ডিতে নিজৰ মাটি এৰিষা দান কৰি হাতৰ
ধন খৰচ কৰি এদিন সাজিছিল "ওদালগুৰি
প্ৰাথমিক বিদ্যালয়"। অশেষ কষ্ট স্বীকাৰ কৰি
গঢ় দিয়া স্কুলখনৰ বৰ্তমান অৱস্থাটোলৈ মনত
পৰিল তেওঁৰ। চৌহদৰ আটক ধুনীয়া ফুলনি
ৰাবীখন এতিয়া স্নাক নাই। অথচ চকোৱা
দিয়াৰ নামত বছৰি নিৰ্দিষ্ট পৰিমাণৰ ধন খৰচ
হৈয়ে আছে। ঘৰ মেৰামতিৰ বাৰদ যোৱাৰেলি
চৰকাৰে দহ হাজাৰ টকাৰ একালীন অনুদান
আগৰঢ়াইছিল। কিন্তু তাৰে কিমানখিনি টকা স্কুলৰ
কামত খৰচ কৰা হ'ল সেয়া স্কুলৰ বৰমুৰীয়া

সকলেহে জানে। সমাজৰ পাবত গজা কেইজনমান মুখাপিন্ধা ভদ্ৰলোকে মহান অনুষ্ঠানটিৰ প্ৰাচীন ঐতিহ্য এটি এটিকৈ ধ্বংস কৰিলে।

সু-শিক্ষাই মানুহৰ অন্তৰত চেতনা জগায়। চেতনাই আনে বিপ্লৱ। যি বিপ্লৱে সমাজত প্ৰচলিত অত্যাচাৰ, উৎপীড়ন, শোষণ, দুৰ্নীতি আদি মৰিযুৱ কৰি এখন সুস্থ-সৱল তথা নিকা সমাজ গঢ়াত সহায় কৰে,—এইবোৰ কথা জীৱন পণ্ডিতক তেওঁৰ সংগ্ৰামী জীৱনৰ অভিজ্ঞতাই শিকাইছে। তেওঁৰ আশ্ৰয় চেষ্টাৰ ফলতেই স্থাপন হৈছিল আন এটি মহান অনুষ্ঠান ‘প্ৰগতি পুথিভঁৰাল’ৰ। নিজৰ দৈনন্দিন জীৱনৰ এশ-একুৰি সমস্যাৰ আওকাণ কৰি তেখেতে পুথিভঁৰালৰ যাৱতীয় কাম-কাজৰ গুৰু দায়িত্ব বহন কৰিছিল। আৰু বাইজৰ অনুদানেৰে পুথিভঁৰালৰ বাবে চকী-মেজ আলমাৰী তৈয়াৰ কৰাৰ উপৰিও চৰকাৰৰ ঘৰলৈ বহুবাৰ বাটকুৰি বাই হ’লেও এটি ‘গ্ৰামোফন’ আনিছিল। সন্ধিয়া গ্ৰামোফনটো বজাই দিয়াৰ লগে লগে গাঁৱৰ ডেকা-বুঢ়া সকলোৰে মুখত বিবিড়ি উঠিছিল অনাবিল হাঁহি। অথচ আজি ? আজি জীৱন পণ্ডিত এইখন গাঁৱৰ বাবে এজন আচহুৱা ব্যক্তি। মানুহৰ মুখামি দেখি দুখৰ মাজতো পণ্ডিতৰ হাঁহিহে উঠিল। কালৰ কি নিষ্ঠুৰ পৰিহাস ! এইৱিলাক মানুহেই এদিন জীৱন পণ্ডিতৰ এঘাৰ কথাতে ওদালগুৰি আৰু শিমুলগুৰি গাঁৱৰ মাজেৰে বৈ যোৱা নকৰাজান নৈৰ ওপৰত নিৰ্মাণ কৰিছিল কাঠৰ দলং। কিন্তু সেই গৰাকী পণ্ডিতক আজি কোনেও স্মৰণ নকৰে; আনকি বাটত দেখিলেও মানুহে মুখ ঘূৰাই লয়। অতি কষ্টেৰে গঢ়ি

তোলা ‘প্ৰগতি পুথিভঁৰাল’ তেওঁৰ চকুৰ আগতে ধ্বংস হ’ল। ঘৰৰ বেৰ-চাল মেৰামতিৰ অভাৱত জহি-খহি গ’ল। আচৰাৰ পত্ৰই কাৰো কাৰো ঘৰ গুৱনি কৰিলে গৈ। গ্ৰামোফনটোও নাইকিয়া হ’ল। তাতোকৈও ডাঙৰ কথা পুথিভঁৰালটোৰ অমূল্য গ্ৰন্থৰাজি আজি আৰু পাবলৈ নাই। কিছুমান ধ্বংস হ’ল আৰু কিছুমান কাৰোবাৰ ব্যক্তিগত সম্পত্তি হ’ল। এনেবোৰ ঘটনাই জীৱন পণ্ডিতক বাককৈয়ে কষ্ট দিছে।

ওদালগুৰি গাঁৱৰ মাজত থকা বহু ‘দুখ কুঁৱৰা’ বিলখনৰ কথাও জীৱন পণ্ডিতৰ মনলৈ আহিল। এই বিলখনেই আছিল বাইজৰ উন্নতিৰ মূল হাতিয়াৰ স্বৰূপ। বছৰি দহ/পোন্ধৰ হেজাৰ টকা এই বিলখনৰ পৰাই বাইজে উপাৰ্জন কৰিছিল। এবাৰ পঞ্চায়তে নিবন্ধৰ মানুহৰ দুৰ্বলতাৰ সুযোগ লৈ বিলখন হাত কৰাৰ চেষ্টা কৰিলে। ফলস্বৰূপে বাইজ আৰু পঞ্চায়তৰ মাজত কাজিয়া হ’ল। বাইজৰ হৈ জীৱন পণ্ডিতেই চহৰৰ আদালতত গোচৰ দিলে। অৱশেষত বাইজে বিলখন ওভোতাই পালে। আজি কিন্তু বাইজৰ সমূলি চেতনা নাই। বিলখন বলেন মহাজনে অতি কৌশলেৰে হাত কৰিলে। যিখন গাঁৱৰ বলিষ্ঠ সংগঠনে এসময়ত ওচৰচুবুৰীয়া গাঁওবোৰকো অমুগ্ৰেৰণা যোগাইছিল—সেইখন গাঁৱৰ বাইজৰ একতাৰ বান্ধ ক্ৰমান্বয়ে শিথিল হৈ আহিল। দুখীয়াৰ দুৰ্বলতাৰ সুযোগ লৈ কেইজনমান নতুন ধনীয়ে শোষণৰ কৌশলী জাল তৰিলে। ফলত জুহালৰ মেল দিনক দিনে বাঢ়িল। ধনী মানুহ কেইজনক কেন্দ্ৰ কৰি বাইজ সৰু সৰু দলত বিভক্ত হ’ল।

জীৱন পণ্ডিতে ক'ববাত পঢ়িছিল—‘যিমনে বিলাখী সিমানে মহান হ'ব। তেওঁ চোন সমগ্ৰ জীৱন বিলাই দিলে বাইজৰ স্বার্থত। কিন্তু মহান হ'ব পাৰিলে জানো? সমগ্ৰ জীৱন বাইজৰ স্বার্থত ত্যাগ স্বীকাৰ কৰাৰ পাছত পণ্ডিতে পালে কি ?? এসময়ত বাইজৰ মেল মিটিং, বিয়া-সবাহত জীৱন পণ্ডিতৰ উপস্থিতি আছিল একান্ত প্ৰয়োজনীয়। অথচ আজিচোন জীৱন পণ্ডিত নোহোৱাকৈয়ে সমাজ চলি আছে। যিসকলক তেওঁ এসময়ত পঢ়ুৱাইছিল—যিসকলে বাটত তেওঁক দেখিলে ফৰিং ছিটিকা দিছিল, সেই সকলেই আজি-কালি তেওঁক দেখিলে ইতিকিং কৰে।

জীৱন পণ্ডিতৰ চকু হঠাৎ বাটলৈ গ'ল। ধুনীয়াকৈ সাজি-পাৰি কেইজনমান ডেকা সংগীৰে সেয়া বীৰবল ডেকা—তেওঁৰ এসময়ৰ ছাত্ৰ। এতিয়া বীৰবলেই বাইজৰ নেতা। যোৱা কংগ্ৰেছ প্ৰশাসনৰ সময়ত দালালী আৰু চোৰাং ব্যৱসায়ৰ দ্বাৰা একেবছৰে ধনী হোৱা এইজন ব্যক্তি কেনেকৈ সমাজৰ লাই-খুটা হৈ পৰিল তাৰ কাৰণ তেওঁৰ অজ্ঞাত। গাঁৱৰ আটাই-কেইটা দলৰ ভিতৰত বীৰবলৰ দলটোৱেই বৃহৎ আৰু শক্তিশালী দল। গাঁৱৰ কণ কণ ল'ৰা-ছোৱালীৰ শাৰীৰিক মানসিক উৎকৰ্ষ সাধনৰ বাবে চৰকাৰৰ পৰা পোৱা পাঁচ হাজাৰ টকা বীৰবলেই আত্মসাৎ কৰিলে। বাইজে কিন্তু বিচাৰ কৰাৰ কোনো প্ৰয়োজনবোধ নকৰিলে। পূৰ্বৰ “ওদালগুৰি গ্ৰাম্য উন্নয়ন সমিতি” ভঙ্গ কৰি দি এখন নতুন সমিতি গঠন কৰি বীৰবল হৈ পৰিল গাঁৱৰ সৰ্বেসৰ্ব। আজি-কালি গাঁৱৰ

বাইজ বীৰবলৰ কথামতেই উঠা-বহা কৰে।

এসময়ৰ ওদালগুৰি গাঁৱৰ নমস্তু ব্যক্তি জীৱন পণ্ডিত আজি সমাজ পৰিত্যক্ত। কিন্তু দোষ তেওঁৰ কোনখিনিত? বাইজৰ অহিত তেওঁ কোনোদিনেই চিন্তা কৰা নাই। দোষ কৰিছিল তেওঁৰ মাজু ল'ৰা বাপধনে। বৰ্তমান সি যোৰহাটত চাকৰি কৰে। তাৰেই চুতীয়া ছোৱালী এজনীক বিয়া কৰায়। জীৱন পণ্ডিতৰ মানসিকতাত কোনো অন্ধ সংস্কাৰ নাই। জাত-পাতৰ বিচাৰ তেওঁ নকৰে। গতিকে পো-বোৱাৰী বিয়াৰ এমাহ পিছত ঘৰলৈ অহাত জীৱন পণ্ডিতে গঞা বাইজক মাতি এসাজ খুৱাবলৈ মন কৰিলে। যথাসময়ত বাইজৰ দুই-চাৰিজন লোক আহিল যদিও বেছি ভাগ নহাকৈয়ে থাকিল। যিসকল আহিল তেওঁলোককো পিছত বাইজ-মেলত দণ্ড বিহিলে আৰু পণ্ডিতক এঘৰীয়া কৰিলে। পণ্ডিতে গুনি তীব্ৰ মানসিক আঘাত পালে। বাইজৰ অন্তায় বিচাৰত পণ্ডিত ক্ষুব্ধ হৈ উঠিলেও তেওঁ প্ৰকাশ নকৰি মনে মনে থাকিল। তেওঁ বুজি পালে এয়া তেওঁৰ প্ৰতি কাৰোবাৰ আক্ৰোশৰ উদগীৰণ। নহ'লে সেই গাঁৱৰে গোসাঁইৰ ল'ৰা মনেশ্বৰ, গাঁওবুঢ়াৰ ল'ৰা পীতাম্বৰ আদিয়ে নিম্ন-জাতৰ ছোৱালী পলুৱাই আনি পিছত ঘৰতে বিয়া পতাত সেই বিয়াত বাইজে বাধা দিলে-হেঁতেন।

পণ্ডিতে পাহৰা নাই—সেই আহাৰ মহীয়া ঘটনাটোৰ কথা। সিৰাৰ দৰ খৰ হৈছিল। বহুদিনলৈকে বৰষুণ নোহোৱাত খেতি পথাৰ শুকাই ফাট মেলিবলৈ আবন্ত কৰিছিল। বলেন মহাজনে বসেশ্বৰ মৌজাদাৰৰ লগ হৈ মকৰাজান

নদীৰ উজনীত বান্ধ দি নিজৰ নিজৰ খেতি পথাৰত পানী তুলি পৰম আনন্দেৰে খেতি কৰাত লাগিল। খেতি পথাৰৰ পৰা পানী ওলাই যাব নোৱাৰাকৈ ওখ ওখ আলি দিলে। ফলস্বৰূপে, গাঁওখনৰ বাকীখিনি মানুহ বিপাঙত পৰিল। নদীৰপৰা পানী সিঁচি নি শালি ধানৰ কঠিয়া পৰাৰ কথা কোনো কোনোৱে ভাবিছিল যদিও এতিয়া অনু-বিধাই দেখা দিলে। কাণ্ড-কাৰখানা দেখি গাঁৱৰ কেইজনমান উতনুৱা ডেকা ল'ৰাই মনে মনে নদীৰ বান্ধ কাটি দিলে। মৌজাদাৰ আৰু মহাজনে গম পালত দ্বিতীয় কুক্লেত্ৰ হোৱাৰ উপক্ৰম হ'ল। গাঁৱলৈ ৰঙা টুপি পিন্ধা পুলিচ আহিল। ল'ৰা কেইজন মানক ধৰি নি হাজো-তত ভৰাই থলে। ঘটনাৰ বেগতিক ৰূপ দেখি পণ্ডিত বহি থাকিব নোৱাৰিলে। পণ্ডিতৰ বাকপটুতা আৰু যুক্তিৰ আগত মহাজন মৌজাদাৰ দুয়ো হাব মানিলে আৰু গোচৰটো উঠাই আনিলে। পণ্ডিতৰ চেষ্ঠাত বিশেষ অঘটন নঘটা-কৈয়ে সেই কথাৰ সিমানতে সামৰণি পৰিল। অথচ সেইজন জীৱন পণ্ডিতক বাইজে বিনা দোষতে জুই-পানীৰ আলাগ কৰিলে।

জীৱন পণ্ডিতে জানে আচলতে গাঁৱৰ নিৰক্ষৰ মানুহখিনিৰ কোনো দোষ নাই। টকাই মানুহৰ মন কিনি পেলাইছে। নহ'লে বীৰবলৰ দৰে ৰাজনীতিত হেতালি খেলা লোক এজনে সমাজৰ আগশাৰীত স্থান পায় নে? এদিন হয়তো আহিব, যিদিনা মানুহে নিজৰ ভুল বুজিব পাৰিব। পণ্ডিতৰ ওচৰলৈ আকৌ আহিব আগৰ নিচিনাকৈ। চাকৰি তথা ধনৰ লালসাত বীৰবলৰ চৌকামে গোটেখোৱা মানুহখিনিয়ে এদিন তাৰ ভণ্ডামি ধৰা পেলাব ... ।

এইদৰে চিন্তাৰ সাগৰত ডুৱ গৈ থাকোঁতে বেলি মূৰৰ ওপৰ পালেহি। নামঘৰত ডবা-কাঁহ শব্দ বাজি উঠিল। বাইজে হৰিধ্বনি দিলে। সেই ধ্বনিয়ে জীৱন পণ্ডিতৰ কাণৰ পৰ্দাত আঘাত কৰিলে। তেওঁৰ চিন্তাত যতি পৰিল। সন্মুখৰ মেজখনলৈ চকু যোৱাত তেওঁ দেখিলে ঘৈণীয়েক স্প্ৰিয়াই দি যোৱা চাহ কাপ তেনেই চোঁচ পৰি গৈছে। গাঁৱৰ নিৰক্ষৰ মানুহখিনিৰ যে কোনো দোষ নাই, এদিন তেওঁলোক পণ্ডিতৰ কাষলৈ পুনৰ উভতি আহিব—এই আশাতেই তেওঁৰ মুখত পোহৰ বিৰিঙি উঠিল।

নতুন পথ

কলকাতা ১৯৩৬

মঃ ফজলুৰ বহমান খান

উঃ মাঃ ১ম বাৰ্ষিক

ধনঞ্জয়ইতৰ 'তামোল খোৱা' গাঁওখন অতি পুৰণি গাঁও। গাঁওখনত প্ৰায় দেৰশ ঘৰ মানুহ আছে। খেতিয়েই এই মানুহখিনিৰ জীয়াই থকাৰ প্ৰধান অৱলম্বন। কিন্তু মাটিৰ পৰিমাণ নিচেই কম হোৱা বাবে ক্ৰমান্বয়ে তেওঁলোকৰ অৱস্থা বেয়াৰ ফাললৈ গৈ আছে। দেশ স্বাধীন হোৱাৰ ৩৮ বছৰ পাছতো গাঁওখনৰ বিশেষ একো পৰিবৰ্তন হোৱা নাই। উৎপাদনৰ আহিলাৰ পৰিবৰ্তনৰ অভাৱত দিনে দিনে এচাম মানুহ দুখীয়া হৈ গৈ আছে। আনহাতে উৎপাদনত এচাম মানুহ প্ৰত্যক্ষভাবে জড়িত নোহোৱাকৈও দিনে দিনে ধনী হৈ গৈছে।

তামোলখোৱা গাঁৱৰে দুখীয়া খেতিয়ক সংখ্যাম। তাৰ মাটি মাত্ৰ তিনিবিঘা। তাতে খেতিবাতি কৰি আৰু আজৰি সময়ত হাজিৰা কৰি কোনোমতে পৰিয়ালটো পোহপাল দি আছে।

ধনঞ্জয় সংখ্যামৰ একমাত্ৰ পুত্ৰ। ছোৱালী দুজনীক ইতিমধ্যে বিয়া দি উলিয়াই দিয়া হৈছে। কঠোৰ পৰিশ্ৰমেৰে ধনঞ্জয়ক সংখ্যামে বি.এ. পাছ কৰালে। কিন্তু আজি দুবছৰে

ধনঞ্জয়ে সাধাৰণ চাকৰি এটাকে যোগাব কৰি লব নোৱাৰিলে। বাপেকৰ উপাৰ্জনতো সি কোনো ধৰণৰ সহায় আগবঢ়াব পৰা নাই। কেতিয়াবা তাৰ দুখ লাগে, তেতিয়া নিজকে ধিকাৰ দিয়ে সি। তাৰ বাহিৰে যে কেতিয়াবা তাৰ কবিলগীয়া একোৱেই নাই। দেশৰ শিক্ষা ব্যৱস্থাই মানুহক কৰ্মবিমুখ হ'বলৈহে শিকাইছে— ধনঞ্জয়ে ভাৱে।

এনে এটা পৰিস্থিতিতে এদিন হঠাৎ সংখ্যাম টান নৰিয়াত পৰিল। ধনঞ্জয়ে চিকিৎসাৰ ক্ৰটি নকৰিলে। সাঁচতৈয়া পইচাৰ অভাৱত কপিত মাটি এবিঘা বংমন মহাজনৰ তাত বন্ধকত থৈ বাপেকক ওৱাহাটী চহৰৰ হিম্পিতেললৈ লৈ গ'ল। কিন্তু সংখ্যাম ভাল হৈ নুঠিল। ধনঞ্জয়ইতক শোক সাগৰত পোলাই সংখ্যাম আঁতৰি গ'ল। ভব, বয়সত কৰা কঠোৰ পৰিশ্ৰমেই যে বাপেকৰ মৃত্যুৰ কাৰণ এই কথা ধনঞ্জয়ে বাককৈয়ে উপলব্ধি কৰিলে। বাপেকৰ মৃত্যুত ধনঞ্জয়ে চাবিওফালে জীৱিকাৰ দেখিলে। ইমানদিনে চৰায়ে পোৱালিক ডেউকাৰে আৱৰি বখাৰ দৰে বাপেকেও তাক কোনো ধৰণৰ কষ্ট নিদিয়াকৈ ৰাখিছিল। কিন্তু এতিয়া? বাপেকৰ শ্রাদ্ধাদি প্ৰত্যেককৰ্ম কৰিবলৈকে।

দেখোন তাৰ তলি উদং ! অৱশেষত বন্ধকী
থোৱা মাটি, বিয়া মহাজনৰ নামত লিখি দিম
বুলি প্ৰতিশ্ৰুতি দি বংমন মহাজনৰপৰা টকা
আনি সি মুখৰ ছাই গুচালে।

বাপেকৰ মৃত্যুৰ লগে লগে ধনঞ্জয়ৰ ঘৰুৱা
অৱস্থাৰ দ্ৰুত অৱনতি ঘটিল। দিনটো তলৌ
তলৌকৈ ঘূৰি ফুৰি চাকৰি বিচাৰে আৰু সন্ধিয়া
ঘৰলৈ আহি-মাকে ইঘৰ-সিঘৰত কাম কৰি
পোৱা সামান্য আহাৰকণ খাই পাটিত পৰে।
পাঁচহাজাৰমান টকা ভেটি দিব পাৰিলে সি
চাকৰি এটা পাব। কিন্তু পাঁচহাজাৰ টকা
হাতত থাকিলে গাঁৱতেইচোন সৰু-সুৰা ব্যৱসায়
কৰি সি চলি যাব পাৰে। কেতিয়াবা তাৰ
মনটো বিদ্রোহী হৈ উঠে। কেতিয়াবা হতাশ
হৈ পৰে। মনত পৰে বাপেকৰ অস্থি চৰ্ম-সাৰ
দেহটোৰ কথা। হাড় ভগা পৰিশ্ৰম কৰি বাপেক
মাকে তাক পঢ়ুৱালে অথচ সি এতিয়াও পৰ-
মুখাপেক্ষী হৈয়েই থাকিল।

এদিন দুদিনকৈ পাব হৈ থাকে তাৰ
দুখৰ দিনবোৰ ! এনেতে হঠাৎ এদিন গুৱাহাটী
চহৰৰ প্ৰেছ এটাৰ মালিকৰ পৰা সি এখন
চিঠি পালে। চিঠি পোৱামাত্ৰে তাক প্ৰেছলৈ
যাবলৈ কৈছে। আশা নিৰাশাৰ দোমোজাত
ধনঞ্জয়ৰ মন ব্যাকুল হ'ল। নিশাটো কোনোমতে
কটাই বাতিপুৱা মাকে কৰি দিয়া গুৰুতৰ কট
দুখন আৰু পানী এগিলাচ খাই সি গুৱাহাটী
অভিমুখে যাত্ৰা কৰিলে। সিহঁতৰ ঘৰৰপৰা
গুৱাহাটীলৈ প্ৰায় ১০ মাইল বাট। পইচাৰ
অভাৱত সি খোজকাঢ়িয়েই যাবলৈ ঠিক কৰিলে।

প্ৰেছ পাওঁতে পাওঁতে প্ৰায় ১১ মান বাজিল।

হাতত ঘড়ী নাছিল বাবে সময়টো সি অনুমান
কৰি ললে। কিন্তু প্ৰেছৰ মালিক অইন মানুহৰ
লগত ব্যস্ত থকা বাবে প্ৰায় তিনিমান বজালৈকে
সি ব'ব লগা হ'ল। মালিক আজৰি হৈ তাক
মাতি পঠিয়ালে। ধনঞ্জয়ৰ বুকুত ঢুক-ঢুককৈ
কঁপনি উঠিল। যদি সি চাকৰিটো পায় আঃ
কিমান যে আনন্দ হ'ব। নিজে পৰিশ্ৰম কৰি
অৰ্জা ধনেৰে সি মাকক খুৱাব পাৰিব। অনেক
আশা বুকুত বান্ধি থকক-বকক খোজকৈ সি
মালিক বহি থকা কোঠাটোলৈ সোমাই গ'ল।
সি সোমাই যোৱাৰ লগে লগে মালিকক ললে-
'মই দুঃখিত, তোমাক প্ৰফিডিডাৰৰ পদ এটাত
মকবল কৰিম বুলি ভাবিছিলোঁ। কিন্তু ইতিমধ্যে
মই এজন অভিজ্ঞ কৰ্মচাৰী পালোঁ। জানাইতো
নতুন মানুহতকৈ পুৰণা মানুহ পালে আমাৰ
লাভ বেছি। তুমি বেয়া নাপাব। আকৌ
কেতিয়াবা পদ খালী হ'লে মই তোমাক জনাম
বাক।' ধনজয়ে কোনো উত্তৰ নিদি মমস্বাৰ
জনাই মালিকৰ কমবপৰা ওলাই আহিল।

বাহিৰলৈ আহি প্ৰেছৰ দুৱাৰ মুখতে থকা
কুঞ্চূড়া জোপাৰ তলত সি বহি পৰিল। দিনটোৰ
সন্ধ্যা ভাগৰে তাক জুমুৰি দি ধৰিলে। অথচ
সি খোজ কাঢ়িয়েই উভতি যাব লাগিব তাৰ
নিজৰ ঘৰলৈ। লাহে লাহে বেলি লহিয়াইছে।
ধনঞ্জয় বহাৰপৰা উঠিল। আহোঁতে মনত যি
অদম্য উৎসাহ লৈ আহিছিল, যাৰৰ সময়ত সি
টেঁচা পৰি গ'ল। এখোজ দুখোজকৈ সি গৈ
থাকিল ঘৰ অভিমুখে।

ঘৰ পাই হাত-ভৰি নোখোৱাকৈয়ে সি
তাৰ নিদিষ্ট বাঁহৰ চাংখনত ৰাগৰি পৰিল।

অৱস্থা বুজি মাক দৌৰি আহিল। গাত হাত দি চালে, ভীষণ জ্বৰ। একমাত্ৰ ল'ৰাৰ দুৰ্গতি দেখি মাকে চকুলো টুকিলে। ভৰি হাত ধুৱাই তাৰ গাত আওপুৰণি কেঁথাখন জাপি দিলে আৰু কলে—'বাছা তই আৰু কলৈকো নোলাবি। চাকৰি তোৰ ভাগ্যত নাই। কণা বিধাতাই দুখীয়াৰ দুখ অকণো মুবুজে। মই নমবালৈকে তোক খুৱাব পাবিম তই চিন্তা নকৰিবি।'

মাতৃৰ অপত্য স্নেহত ধনঞ্জয়ৰ মনটোৱে হাঁহা-কাৰ কৰি উঠিল। তেল চিকটা লগা গাকটোতে মুখখন গুজি দি সি তেনেকৈয়ে পৰি থাকিল।

পিছদিনা সি গা অলপ ভাল পালে। ঘৰ-টোৰ পিবালিত গীৰা এখন পাবি লৈ তাতে বহি সি মাকে দি যোৱা ফিকা চাহ এটোপা খাই আকাশ-পাতাল ভাবিবলৈ ধৰিলে। এনেতে আহিল বজত তাৰ পুৰণা বন্ধু। বজতৰ ঘৰ সিহঁতৰ গাঁৱতে। দুয়ো একেলগে পঢ়িছিল যদিও বজতে বি.এ পাছ কৰিব নোৱাৰিলে। নোৱাৰিলে মানে সি পৰীক্ষাই নিদিলে। পৰীক্ষা হলত ল'ৰা-ছোৱালীবোৰৰ মুখ দেখিলে তাৰ হেনো বৰ দুখ লাগে। ফেইল কৰাবোৰবতো কথাই নাই, পাছ কৰাবোৰেনো ক'ত কি চাকৰি পাব! সি আজি কালি বাজনীতিত লাগিছে। এই সমাজ ব্যৱস্থাত হেনো সিহঁত সন্তুষ্ট নহয়। গতিকে সি গাঁৱে গাঁৱে ঘূৰি কুৰে আৰু দুখীয়া বাইজক বুজাই, কেনেকৈ আজি এটা শ্ৰেণীয়ে আন এটা শ্ৰেণীক শোষণ কৰিছে, জাতি-ধৰ্মৰ নামত মানুহৰ মনত কেনেকৈ বিভেদৰ বীজ-সিঁচি দিছে, ইত্যাদি। যিয়ে খেতি কৰিব লাগে সেইসকলৰ মাটি নাই, গৰু নাই, অথচ যিবিলাক ডাঙৰ ডাঙৰ খেতিয়ক—যাৰ

গছকিয়েই পোৱা নাই ইত্যাদি। বজতে ধনঞ্জয়ক কেবাদিনো কৃষক সভালৈ যাবলৈ লগ ধৰিছে। দুই এদিন সি গৈছেও। পিছে কি হ'ব সি ভালদৰে বুজিয়েই নাপায় সিহঁতৰ কথাবোৰ।

বজতে পীৰা এখন চপাই লৈ ধনঞ্জয়ৰ ওচৰতে বহিল আৰু ধনঞ্জয়ৰ খা-খবৰ ললে। আগদিনাৰ কাহিনীটো ধনঞ্জয়ে বিৱৰি ক'লে। বজতে ক'বলৈ ধৰিলে—'চা ধনঞ্জয়! তোৰ যি সমস্যা এয়া অকল তোৰেই নহয়—সমগ্ৰ দেশৰ সাধাৰণ শ্ৰেণীৰ মানুহৰ সমস্যা। দেশজুৰি অন্ন বজ্ৰৰ সমস্যা দিনে দিনে প্ৰকট হৈ আহিছে। দেশৰ আইন, আদালত, অৰ্থনৈতিক গাঁথনি কেইজনমান মুষ্টিমেয় মানুহৰ দ্বাৰা নিয়ন্ত্ৰিত। গতিকে এই ব্যৱস্থা ভাঙি এখন নতুন সমাজ গঢ়ি তুলিব লাগিব। এতিয়া বহি থকাৰ সময় নহয়। মানুহক বুজাব লাগে—সকলোৱে মিলি এখন নতুন সমাজ গঢ়িবলৈ সংগ্ৰাম কৰিব লাগে। মই যি পথেৰে আহিলোঁ তয়ো সেই পথকে অনুসৰণ কৰিবি বুলি মই আশা কৰোঁ। এনেদৰে ভাবি-চিন্তি বহি থাকিলে সমস্যাৰ ওৰ নপৰে।'

বজত গ'লগৈ। কিন্তু ধনঞ্জয়ৰ মনৰ পথাৰত সিঁচি থৈ গ'ল নতুন কঠীয়াৰ বীজ। সি কঠোৰ পৰিশ্ৰম কৰিব। পাঠ্যপুথিৰ শিক্ষাই আচল শিক্ষা নহয়। কৰ্মবিমুখ শিক্ষা পদ্ধতিয়ে বেছি ভাগ যুৱক-যুৱতীকে নিবহুৱা হবলৈ বাধ্য কৰিছে। সি স্থিৰ কৰিলে বাকী থকা মাটি ছবিঘাত বাপেকে এৰি থৈ যোৱা গৰুহালেৰে সি খেতি কৰিব। দুজনহে মানুহ, চলি যাৰ কিবাকৈ। তাৰ মাজেৰে সি বজতহঁতকো সহায় কৰিব। জীয়াই থকাৰ নতুন পথ বিচাৰি পাই ধনঞ্জয়ৰ মনটো ফৰকাল লাগিল।

: মণি মুক্তা :

শ্রীঅতুল চন্দ্র দাস
একাদশ শ্ৰেণী

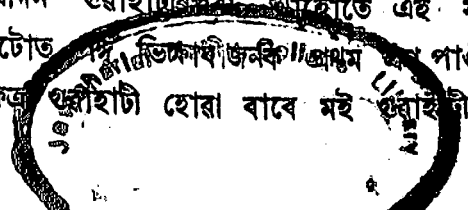
(স) পদ্ম মানুষজন, বাছখন বাছঠেঙত
বৈ ঘোঁরাৰ লগে লগে হয়তো আজিও সি
লাখুটিডালৰ ওপৰত ভৰ দি বাছখনত উঠি পৰিব
আৰু তাৰ সোতৰা হাতখন বহি থকা যাত্ৰী-
সকলৰ সন্মুখত মেলি ধৰি মিনতি কৰি ক'ব—
'বাবু এটা পইচা দিব।'

আমাৰ বাছখন আগবঢ়াব লগে লগে মোৰ
সোঁহাতে বহি থকা মুক্তাবকালে চালোঁ। তাই
উদাস ভাৱে গাড়ীৰ খিৰিকিৰে বাহিবলৈ চাই
গৈছে। তাইৰ চিন্তা জগতত হয়তো তোলপাৰ
লাগিছে। বহু বছৰ বিবতিৰ মূৰকত আজি
তাই তাইৰ একমাত্ৰ ককায়েক মণিক পুনৰ লগ
পাব। বাছখনে পূৰ্ণগতি লোৱাৰ লগে লগে
মোৰো মানসপটত জিলিকি উঠিল সেই পদ্ম
ভিক্ষাৰীজনৰ প্ৰতিচ্ছবি।

তাৰ সোঁ-ভৰিখন নাই। সংসাবত কেঁও
কিছু নোহোৱা এই পদ্ম মানুষজন আজি কিছুদিন
আগৰেপৰা সৰু বাছ ষ্টেছনটোত আছেহি।
তাৰ গাত এটা পুৰণি টাপলিমৰা পেণ্ট আৰু
এটা ফটা-ছিটা চোলা। ভিক্ষাই তাৰ জীৱন
ধাৰণৰ একমাত্ৰ অৱলম্বন। কান্ধত ভিক্ষাৰ

জোলোঙাখন ওলোমাই লৈ লাখুটিডালৰ ওপৰত
ভৰ দি দি বাছৰ যাত্ৰীসকলৰ ওচৰত ভিক্ষা
মাগে, সোতৰা হাতখন আগবঢ়াই দি কয়—
বাবু এটা পইচা দিব। কিছুমানে দয়া পৰৱশ
হৈ দহ বিশ পইচা দিয়ে। কিছুমানে আকৌ
অকাৰণতে তাক দাবি-ধমকি দিয়ে। তথাপিও
খোজে সি। মানুহৰ লাজনা গজনা যেন তাৰ
পথৰ লগৰী। পইচা পালে তাৰ মুখত বিৰিঙি
উঠে এটা বিমল হাঁহি। মুখেৰে বিব-বিবাই
দাতাক আশীৰ্বাদ তথা ধন্যবাদ দিয়ে। কেতিয়াবা
পায়, কেতিয়াবা নাপায়। নাপালেও কাৰো
ওচৰত সি অভিযোগ নকৰে। অতি আগ্ৰহেৰে
বাট চাই থাকে পিছৰখন বাছলৈ। দিনটো
ভিক্ষা কৰি পোৱা পইচাৰে কিবা-কিবি অলপ
খাই নিশাটোৰ বাবে পৰি থাকে ৰাজ্যিক
পৰিবহন নিগমৰ আস্থানৰ ঘৰটোৰ বাবান্দাত।
পুৱা উঠি পুনৰ আৰম্ভ কৰে তাৰ দৈনন্দিন
জীৱনৰ গতানুগতিক কাৰ্য। এনেকৈয়ে চলি
থাকে সি পৰমুখাপেক্ষী হৈ।

এদিন গুৱাহাটীৰপৰা আহোঁতে এই সৰু
ষ্টেছনটোত সি ভিক্ষাৰীজনক প্ৰথম
কৰ্মক্ষেত্ৰত পৰীক্ষা হোৱা বাবে মই গুৱাহাটীতে

থাকিবলৈ লৈছে। মাজে মাজে ঘবলৈ আহে। আমাৰ ঘবলৈ অহাৰ বাটতে পৰে এই ষ্টেছনটো। সিদিনা মই ঘবলৈ আহিছিলোঁ। বাছখন আহি ষ্টেছনটোত বোৱাৰ পিছতে সি লাখুতিত ভৰ দি বাছত উঠি পৰিছিল আৰু যাত্ৰীসকলক উদ্দেশ্যি কৈছিল—“বাবু এটা পইচা দিব।” তাৰ অসহায় মুখখন দেখি মোৰ বৰ দুখ লাগিছিল। পৃথিবীত মানুহৰ সীমাহীন দুখ-যন্ত্ৰণাৰ কথা ভাবি মই শিয়ৰি উঠিছিলোঁ। ইমানৰ পাহতো মানুহৰ জীয়াই থকাৰ কি প্ৰৱল হেঁপাহ! লাহে লাহে সি মোৰ কাষ চাপিছিল। মই পকেটৰপৰা এখন দহটকীয়া নোট উলিয়াই তাৰ হাতত গুজি দিছিলোঁ। সি অৰাক হৈ মোৰফালে চাইছিল। তাৰ পিছত তাৰ হাতত ধৰি বাছৰ পৰা নমাই দিছিলোঁ। বহুতৰ বাবে অৱাঞ্জনীয় মোৰ এই কাৰ্যই বাছৰ যাত্ৰীসকলৰ কৌতুহলী দৃষ্টি মোৰ ওপৰত পেলোৱাৰ সুবিধা দিছিল। কিন্তু দুখ বেদনাৰে পৰিপূৰ্ণ মোৰ অন্তৰখনৰ কথা যাত্ৰীসকলে উপলব্ধি কৰিব পৰা নাছিল। পঙ্গু ভিক্ষাবীজনে দহটকীয়া নোটখন হাতেৰে লিৰিকি বিদাৰি চাইছিল আৰু লাহে লাহে সেই ঠাইৰ পৰা আঁতৰি পৰিছিল। মাথোঁ মোৰ অন্তৰত দি গৈছিল এক অবুজ বেদনাৰ আঘাত। পৃথিবীত সকলো মানুহ একে নহয় কিয়? মানুহৰ জীৱনৰ কিয় এনে আলাই-আখানি হয়??

সময়বোৰ পাৰ হৈ যায় পাখি লগা কাঁড়ৰ দৰে। অল্প এদিন এই পঙ্গু ভিক্ষাবীজনক লগ পাবলৈকে ঘবলৈ অহাৰ বাটত এই সৰু ষ্টেছনটোত নামি পৰিছিলোঁ। যাত্ৰীসকলৰ ওচৰত ভিক্ষা কৰি আঁতাই সি এটা সময়ত বাটৰ কাষত

থকা বটগছ জোপাৰ ছাঁত বহি পৰিছিল আৰু কোনোবাই দিয়া কটি এখন খাবলৈ আৰম্ভ কৰিছিল। মই গেটৰ কাষৰ দোকান এখনৰ পৰা কটি এটা কিনি ভিক্ষাবীজনৰ ওচৰলৈ গৈছিলোঁ। আৰু তাৰ হাতত কটিটো গুজি দিছিলোঁ। ভিক্ষাবীজনে মোক চিনি পাইছিল আৰু কৈছিল—

: ‘আপুনি কোন? কিয় মোক বাৰে বাৰে এইদৰে ধৰি কৰিছে।’ তাৰ প্ৰশ্নৰ উত্তৰ হিচাপে মই কি কোৱা উচিত সেই মুহূৰ্তত পাহৰি গৈছিলোঁ। দৰাচলতে তাৰ জীৱনৰ খুটি-নাটি জানিবৰ বাবেহে মই সেইদিনা তাৰ ওচৰলৈ গৈছিলোঁ। তাৰ প্ৰশ্নটো এবাৰি গৈ মই সুধিছিলোঁ—

‘তোমাৰ ঘৰ ক’ত? কিয় তুমি এনেদৰে সদায় ভিক্ষা কৰা, মোক ভালদৰে বুজাই ক’বা নে?’

কিছু সময় বৈ ভিক্ষাবীজনে এটা দীঘল হুমুনি-য়াহ কাটি কৈছিল—

“মোৰ ঘৰ? মোৰ ঘৰ আছিল তেজপুৰৰ ওচৰত, ভোলাগুৰি গাঁৱত। এয়া বহুত বছৰ আগৰ কথা। কিছুমান অতীত স্মৰণ নকৰাই ভাল। কাৰণ স্মৃতিয়ে দুখহে কঢ়িয়াই আনে। তথাপি আপুনি জানিবলৈ বিচাৰিছে যেতিয়া ক’ওঁ। মা-দেউতা, ভনী এজনীৰে সৈতে মোৰো এখন সুখৰ ঘৰ আছিল। মা-দেউতাই মোৰ নাম ৰাখিছিল মণি আৰু ভনীজনীৰ নাম দিছিল মুক্তা। আমি তেতিয়া সৰু। এদিন মণি আৰু মুক্তাক শোক সাগৰত পেলাই থৈ মা-দেউতা গুচি গৈছিল। কিবা এক অচিন বোগত সেই বছৰ আমাৰ গাঁৱৰ বহুতৰে অকাল মৃত্যু

হৈছিল। তেতিয়াৰে পৰা অকণমানি মুক্তাক বুকুত আঁকোৱালি লৈ বহুকেইটা বছৰ অতিবাহিত কৰিছিলোঁ। কিন্তু তাতো নিয়তিৰ চকু পৰিল। নিষ্ঠুৰ নিয়তিয়ে এইবাৰ ঘটালে মণি-মুক্তাৰ বিচ্ছেদ”।

ভিক্ষাৰী মণিৰ মাত খোকাথুকি হৈছিল, ছচকুৰে বৈ আহিছিল দুধাৰি চকুলোঁ।। লেতেৰা কামিজটোৰে চকুৰ পানী মচি মচি এটা সময়ত সি প্ৰকৃতিস্থ হৈছিল আৰু পুনৰ আৰম্ভ কৰিছিল তাৰ জীৱনৰ মৰ্মান্তিক কাহিনী।

‘এবাৰ আমি দুয়ো মোমাইনেউহঁতৰ ঘৰলৈ বুলি বাছত উঠিছিলোঁ।। আধামান বাট যোৱাত হঠাৎ সন্মুখৰ ফালৰ পৰা তীব্ৰ বেগেৰে অহা ট্ৰাক এখনে আমাৰ বাছখনত খুন্দা মাৰে। পিছত কি হ’ল মই একো কব নোৱাৰিলোঁ।। বহু সময়ৰ পিছত জ্ঞান পাই চাৰিওফালৰ পৰিবেশ দেখি বুজিব পাৰিলোঁ। মই হস্পিতালত, সমগ্ৰ গাত বিষ। তথাপিও অতি কষ্টে বাওঁফালে বাগৰ সলাবলৈ চেষ্টা কৰি সোঁভৰিখন দাঙিব খুজিছিলোঁ।। কিন্তু আকৌ অজ্ঞান হৈ পৰি গলোঁ।। পিছত নাৰ্চ এগৰাকীৰ পৰা গম পাইছিলোঁ। যে ট্ৰাকৰ খুন্দাত আমাৰ বাছখন নৰ্দমাত পৰি যায় আৰু বহুতো যাত্ৰীব খুন হয়। তাৰে কেইজনমানৰ পিছত মৃত্যু হয়। দুৰ্ঘটনাত মোৰ সোঁভৰিখন সম্পূৰ্ণৰূপে ভাঙিহে। লাহে লাহে মোৰ মনত পৰিছিল মণিৰ কথা। মণি ক’ত? কিন্তু কোনেও ক’ব নোৱাৰিলে। বহুদিন হস্পিতালত কটাই এদিন মই হাতত লাখুটি লৈ হস্পিতালৰ পৰা ওলাই আহিছিলোঁ।। মোৰ সোঁভৰিখন কাটিব লগীয়া হ’ল। পঙ্গু শৰীৰটোৰে

কাৰো বোজা হ’বো মন নগ’ল। গতিকে এই ভিক্ষা বৃত্তিকে অৱলম্বন কৰি ৰাইজৰ বোজা হৈ থাকিলোঁ।। মুক্তাৰ কি হ’ল আজিও কিন্তু মই বুজি নাপালোঁ।। হয়তো সেই দুৰ্ঘটনাত তাইৰ মৃত্যু হ’ল, অথবা মোৰ দৰে পঙ্গু অৰ্থৰ হৈ কাৰোবাৰ অনুগ্ৰহত এতিয়াও জীয়াই আছে।” কথাখিনি কৈ সি হুকুকাই কান্দি উঠিল। তাক সাস্থনা দিয়াৰ ভাষা মই বিচাৰি নাপালোঁ।। বহুপৰ মৌন হৈ থকাৰ পিছত মই কৈছিলোঁ—

ঃ ‘তুমি মুক্তাৰ কথাৰ চিন্তা নকৰিবা, তাই ক’বাত ভালভাৱে জীয়াই থাকিবও পাৰে।’

ঃ ‘এবা পাৰে। খোকা থুকি মাতোৰে সি কৈছিল।’ যদি আছে তাই কুশলে থাকক—এয়ে মোৰ মনৰ কামনা।’ অলপ বৈ সি আকৌ আৰম্ভ কৰিছিল—

“এবাৰ যদি তাইৰ মুখখন দেখিলোহেঁতেন, মোৰ এই পঙ্গু জীৱনৰ সমস্ত বেদনা হয়তো পাহৰি থাকিব পাৰিলোঁহেঁতেন।”

তাৰ পিছত মুক্তাৰ বিষয়ে কেইটিমান কথা শুধি সেইদিনাৰ বাবে তাৰপৰা বিদায় লৈ গুচি আহিছিলোঁ।। মনে মনে আশা কৰিছিলোঁ। যদি দুৰ্ঘটনাত মৃত্যু হোৱা নাই তেনেহলে এদিন নহয় এদিন মণি ভিক্ষাৰীয়ে তাৰ মৰমৰ ভনী মুক্তাক লগ পাব।

ভৱাতকৈ বেছি সোনকালেই সেই দিনটো উপস্থিত হ’ল। মোৰ সোঁকাষে ৰহি থকা মৰম লগা ছোৱালীজনী—তায়েই মণিৰ ভনী মুক্তা।

কালি বিশেষ সন্ধ্যাত মই ওলাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়লৈ আহিছিলোঁ।। মোৰ বি, এ, পৰীক্ষাৰ “পাছ চাৰ্টিফিকেট”খন সময়ৰ অভাৱত

উলিয়াব পৰা নাছিলে।। কিন্তু কৰ্মক্ষেত্ৰত সেই
খন জৰুৰী হোৱাত বিশ্ববিদ্যালয়লৈ আহিবলৈ
বাধ্য হৈছিলে।। ল'ৰালবিকৈ কামখিনি শেষ
কৰি গুৱাহাটীলৈ উভতি যাবৰ বাবে বাছৰ
বাৰে অপেক্ষা কৰিছিলে।। এনেতে মোৰ গাৰ
কাষতে কোনোবাই মুক্তা বুলি মতা শুনিছিলে।—
'মই উচপ খাই উঠিছিলে।। মনলৈ আহিছিল
মনি ভিক্ষাবীৰ প্ৰতিচ্ছবি। নিজৰ নাম কাঢ়ি
মতা শুনি ছোৱালীজনী বৈ গৈছিল। তাৰ
পিছত আটাইকেইজনী লগ লাগি একে লগে
ফুট পাথেৰে খোজ কাঢ়ি গৈ আছিল। ময়ো
মন্ত্ৰমুগ্ধৰ দৰে সিহঁতৰ পিছ লৈছিলে।। সিহঁত
গৈ লাইব্ৰেৰীত সোমাইছিল। মই দুৱাৰ মুখেতে
সিহঁত ওলাই অহালৈ অপেক্ষা কৰিছিলে।।
এঘণ্টামান পিছত ছোৱালীৰ জাকটো ওলাই
আহিছিল। বৰেই সচেতন হৈ মই মাত দিছিলে।—

': কমা কৰিব। ইয়াত মুক্তা বকুৱা নামৰ
কোনোৱা ছোৱালী আছে নেকি ?'

অখনি দেখা ছোৱালীজনী আগবাঢ়ি আহি
কৈছিল—

': মোৰ নাম মুক্তা বকুৱা। কিন্তু আপুনি ?'

মুক্তাৰ লগত মণিৰ মুখাবয়বৰ সম্পৰ্ণ সাদৃশ্য
আছে। মই এক প্ৰকাৰ নিশ্চিত হৈ কৈছিলে।—

—'বক্তাবাদ, যদি মোৰ অনুমান সত্য হয় তেনেহলে
তুমিয়েই মণিৰ ভনী মুক্তা। এদিন মণি নামৰ
ভিক্ষাবী এজনে কৈছিল, যদি মুক্তা এতিয়াও
জীয়াই আছে থাকক। তাইৰ যেন মজল হয়।'

মই কৈ গৈছিলে। মণি ভিক্ষাবীৰ লগ
পোৱাৰ মৰ্মান্তিক কাহিনী। মুক্তাই নিৰ্বাক
নিম্পন্দ হৈ শুনি গৈছিল। শেষত অস্থিৰ হৈ
তাই চিঞৰি দিছিল—

—'মোক লৈ বলাক। সি বৰ্তমান ব'ত আছে
তালৈকে মোক লৈ বলাক। আজি ইমান বছৰ
খৰি তাৰ মই খবৰেই পোৱা নাই।'

কান্দোনত ভাগি পৰিছিল মুক্তা। লগৰ
ছোৱালী জাকে অৰাক হৈ মোলৈ চাইছিল।
মুক্তাক সাখনা দিয়াৰ ভাৱা বিচাৰি মই বিমোহত
পৰিছিলে।। শেষত কৈছিলে।—

': তুমি এতিয়া বোৱা। অহাকালি ঠিক
আঠ বজাত জালুকবাৰী চাঁবি আলিৰ বাহ
ষ্টপেজত বহি থাকিবা। মই আহি তোমাক
মণিৰ ওচৰলৈ লৈ যাম। এতিয়া গ'লে তোমাৰ
জুৰি আহিবলৈ অনুৰোধ হ'ব।'

নিজেই নিজক সাখনা দি এটা সময়ত মুক্তা
আঁতৰি গৈছিল। হয়তো জীৱন জুৰি পাই
অহা দুখ বেদনাই তাইক সকলো সহ্য কৰিবলৈ
শিকাইছে। তাৰ পিছত মই শুচি আহিছিলে।
গুৱাহাটীলৈ।

ককায়েকক লগ পোৱাৰ দুৰ্বাৰ হেঁপাহে হয়তো
তাইক গোটেই বাতি গুৱলৈ দিয়া নাই। তাইৰ
চৰুৰ পাহিত উজাগৰী বাতিৰ ছাপ স্পষ্ট হৈ
জিলিকি আছে। মণি আৰু মুক্তাৰ আসন্ন
মিলনৰ কথা ভাবি মই লাভ কৰিছো অপৰিসীম
আনন্দ। তাই বাক এতিয়া কি ভাবিছে ?

॥ বড়ো লোক নৃত্য আৰু ইয়াৰ প্ৰভাৱ : অসমীয়া কলা-কৃষ্টিত ইয়াৰ মূল্যাংকনৰ দায়বদ্ধতা ॥

শ্ৰীদিলীপ কুমাৰ বড়ো
২য় বাৰ্ষিক স্নাতক

বড়োসকল অসমৰ আদি ভূমি পুত্ৰ। এওঁলোক মঙ্গোলীয় গোষ্ঠীৰ লোক। নিজস্ব কলা-কৃষ্টিৰে বলিয়ান এই বড়োসকল সেই মহাভাবতৰ যুগৰে অনাৰ্য গোষ্ঠীৰ লোক। কিবাট বংশীয় বীৰ ভগদন্তক এই বড়োসকলৰে বজা আছিল বুলি এওঁলোকৰ কিছুমানে ক'ব খোজে। মহা বাহুৱলী ভীমে হিড়িম্বা পুৰব (ডিমাপুৰ) ৰাজকণ্ঠা হিড়িম্বা বাণীক বিয়া কৰাইছিল। এই হিড়িম্বা বাণীৰেই বংশধৰ বুলি বড়োসকলে নিজকে পৰিচয় দিয়ে।

সি যি কি নহওক, বড়োসকলে অস্ত্ৰাস্ত্ৰ প্ৰাচীন ভাৰতীয় অনাৰ্য জাতিৰ দৰেই শিৱভক্ত। এওঁলোকে শিৱক 'আনন গোসাঁই' বুলি কয়। আদি ভাৰতীয় অনাৰ্য সংস্কৃতিৰ লগত অগ্নি উপাসক আৰ্যসকলৰ সংস্কৃতি মিলিয়েই বিশাল ভাৰতীয় সংস্কৃতিৰ ভেটি ৰচিত হৈছে। অসমৰ বড়োসকলৰ সংস্কৃতি মূলতঃ অনাৰ্য সংস্কৃতি। বিশাল গভীৰ অসমীয়া কৃষ্টিৰ লগত অসমৰ অন্ত্যন্ত অনাৰ্য গোষ্ঠীৰ সংস্কৃতিৰ লগতে বড়োসকলৰ সংস্কৃতি মিলি গৈছে। প্ৰাচীনতম এই বড়ো-সকলৰ সংস্কৃতি সেই বুলি নিঃচিহ্ন হৈ যোৱা

নাই, আজিও নিজস্ব বৈশিষ্ট্যৰে ই সুন্দৰভাৱে স্বকীয় ৰূপত জীয়াই আছে। ইয়াৰ নিদৰ্শন আমি তেওঁলোকৰ 'খেৰাই নৃত্য'ত দেখিবলৈ পাবোঁ। এই 'খেৰাই নৃত্য' তেওঁলোকৰ উপাস্ত দেৱতা শিৱৰ নিমিত্তে পতা 'খেৰাই' উৎসৱত নাচে।

অসমৰ বড়ো লোকনৃত্য অতি পুৰণি নৃত্য। বৰ্তমান বড়ো নৃত্যক (ক) আধুনিক নৃত্য আৰু (খ) বাগিনী নৃত্য বা আদি নৃত্য হিচাপে দুটা ভাগত পাব পাৰোঁ। আধুনিক নৃত্যত আধুনিক সাজ-সৰঞ্জামেৰে পৰিৱেশন কৰা হয়। কিন্তু বাগিনী নৃত্যক আওপুৰণি নিৰ্দিষ্ট কেতবোৰ বাত-যন্ত্ৰ আৰু সঁজ-পোছাকেৰে পৰিৱেশন কৰা হয়। বাগিনী নৃত্যৰ বাবে আৱশ্যকীয় বাত যন্ত্ৰবোৰ হ'ল—থাম (মাদল), চিফুং (বাঁহী) গল্পনা (গগনা), জখা (সঞ্জিৰা), ছেৰজা (বেহেলা), বাইগণ (বেত), জাৱথিং (তালৰখা এবিধ বাদ্য যন্ত্ৰ), থৰখা (ঠৰকা) ইত্যাদি। এই বাদ্য-যন্ত্ৰ বিলাকৰ বাহিৰে আধুনিক বাদ্য-যন্ত্ৰ এই বাগিনী নৃত্যত ব্যৱহাৰ কৰা নহয়। কাৰণ ইয়াৰ অন্ত্যায় বড়ো লোক নৃত্যই অপভ্ৰংশ ৰূপত দেখা দিব।

সি যি কি নহওক, আমাৰ আলোচ্য বিষয় হ'ল “বড়ো লোক নৃত্য।” গতিকে বাগিনী নৃত্যৰ বিষয়ে আমি অধিক জনাৰ প্ৰয়োজন আছে।

বড়ো বাগিনী নৃত্য বুলিলে সাধাৰণতে ওপৰত উল্লেখ কৰা ‘খেবাই নৃত্য’কেই বুজোৱা হয়। এই ‘খেবাই নৃত্য’ শিৱৰ উপাসনাৰ লগত জড়িত। সেয়ে ইয়াক শিৱৰ বিভিন্ন ১৮ টা নামেৰে নাম-কৰণ কৰা হৈছে। সেইবোৰ হ’ল—(১) আইলাং, (২) আখাফৌৰ, (৩) খেলা, (৪) খাজি, (৫) ৰাজ-ফুথুৰ (৬) ৰাজ-খান্দ্ৰা, (৭) আৱা-থুদুৰ, (৮) আলিবুৰা, (৯) বুৰাআলি, (১০) মৌনাশু, (১১) বুলি বুৰৈ, (১২) শাৰিজামৌন, (১৩) ৰাগ-ৰাজ (১৪) শোংৰাজা, (১৫) গাৱ-ৰাজা (১৬) বুৰা ফাট ৰাজা, (১৭) বাওঁমুঠি আৰু (১৮) চৌদ্ৰি। চিকুণ্ডৰ স্তৰে স্তৰে, খামৰ ছেৱে ছেৱে দেওধনীয়ে ‘খেবাই পূজা’ত এই ১৮ বিধ নৃত্য বিভিন্ন ভঙ্গিমাত পৰিবেশন কৰে।

‘খেবাই নৃত্য’ পৰিবেশন কৰোঁতে ছোৱালী নাইবা ‘দেওধনীয়ে’ প্ৰধান ভূমিকা লয়। এই নৃত্য পৰিবেশন কৰোঁতে দেওধনীয়ে ৰঙা-পোছাক পৰিধান কৰা দেখা যায়। কিন্তু যেতিয়া ন-পুৰণিৰ সংমিশ্ৰণ ঘটিল, দেওধনীয়ে ৰঙা আৰু হালধীয়া দখনা (মেখেলা) পৰিধান কৰিবলৈ ললে। ‘খেবাই পূজা’ত এতিয়াও দেওধনীয়ে ৰঙা দখনাই পৰিধান কৰে।

‘খেবাই নৃত্য’ বড়োসকলৰ এবিধ প্ৰখ্যাত (Prominent) নৃত্য। ‘খৰ-বি-বি-বয় বয়’ চিকুণ্ডৰ (বাহীৰ) মিঠামাতৰ স্তৰে স্তৰে; ফ্ৰিউ গুম, দাংদা গুম ফ্ৰিউ মনি’ খামৰ (মাদলৰ)

প্ৰতিধ্বনিৰে; “থিং-থ-থ’ জথাৰ (মঞ্জিৰাৰ) বাজি উঠা এক আলোকময় শব্দ; ‘গো-গো-গোগ্‌লিং-গো’ ছেবজাৰ (বেহেলাৰ) মিঠা স্তৰৰ তালে তালে বড়ো চিখ্‌লা (গাভৰু) সকলে ‘মৌব্লা,’ ‘মোখথমা,’ ছৌৰাং ‘বৰি-বোথিয়া’ আদি আগৰ ফুলবছা দখনা পিকি হাত ৰাউলি দি দি আদি নৃত্য নাচি ৰাইজক একগোট হোৱাৰ বাবে আহ্বান কৰাৰ মুদ্ৰা প্ৰতিফলিত কৰে। ষ্টোদ কামিনী কুনাৰ নাৰ্জাবিৰ মতে—‘মৌদৌম সাক্ষেৰেণা আঠেংখো গাথ্ৰাংগ্ৰাথ্ৰাং মৌছানায় খৌনী মোছ গ্ৰাং হৌনী বুঙা।’ অৰ্থাৎ, শব্দবটো ঠাজ দি দি ভবিৰ গোবোহা তুলি ভংগিমাত লয়-লাসে নাচাটোকে আদি নৃত্য (মৌছাগ্ৰাং) বুলি কোৱা হয়।

এই ‘খেবাই নৃত্য’ৰ কেতিয়া ক’ত জন্ম হ’ল, সেই বিষয়ে থিৰাংকৈ কোনেও ক’ব নোৱাৰে। অনুমান কৰা হয় বাণ বজাৰ দিনত। বাণ বজা আছিল প্ৰাচীন কিৰাটবংশীয় শিৱভক্ত প্ৰথম বজা। আনহাতে বড়োসকলৰ ‘খেবাই নৃত্য’ৰ জন্ম, ‘খেবাই থান’ত বা ‘শিৱনাথত আৰু শিৱৰ ১৮ টা নৃত্যভঙ্গীক লৈয়েই ‘খেবাই নৃত্য’ কৰা হয়। সেয়ে তেওঁৰ দিনতেই ইয়াৰ প্ৰচলন হয় বুলি অনুমান কৰা হয়।

বড়োসকলৰ আন এবিধ জনপ্ৰিয় নৃত্য হ’ল—‘বাগুম্বা’ নৃত্য। এই নৃত্য অসমীয়াৰ জাতীয় ৰুষ্টি ‘বিহুৰ দবেই প্ৰাণময় আৰু হাঁহি-উলাহৰ। তেওঁলোকৰ কল্পনাত খামৰ (মাদলৰ) ‘ফ্ৰিউ মৌন মৌন, ফ্ৰিউ মৌন’ শব্দত; চিকুণ্ডৰ ‘থিং-বয় বয় বয়’ সুললিত স্তৰত; জথাৰ (মঞ্জিৰাৰ) ‘থিং-থ-থিং-থ বাজি উঠা লয়ত স্বৰ্গ পুৰীৰ

অপেক্ষবীয়ে ফুলৰ বাগিচাত নাচি-বাগি ফুল
ছিঙাৰ দৰেই ই সৌন্দৰ্যময় আৰু বহাগ মাহৰ
ববদৈ চিলাই (ববদৈ চিখ্‌লা) সাজি-কাছি
হাঁহিমুখে হালি-জালি অসমৰ বুকুত নাচি বড়ো
চিখ্‌লা (গাভৰু) সকলে খাম (মাদল), চিফুং
(বাঁহী) জখাব (মঞ্জিৰাৰ) প্ৰতিধ্বনিৰ তালে
তালে সেউজ-হালধীয়া বুলিয়া দখনাত 'দাওবায়'
(ময়ূৰ) 'মিঞ্জিৰি (হাৰ), 'গলফাতা' (গলপতা),
'নাগেশ্বৰ' 'ছেলা' (এবিধ পকুৱা) আঠেং (ঠেং),
'গাছা, (গছা), মুঠি, আদি আগৰ ফুল) বছা
ফুলাম দখনা পিকি আৰু 'দংফাং-দালাই' (গছৰ
ডাল-পাত) আগৰ (ফুল) বাছি 'গেগেৰেগাং'
(ফালি) গলত লৈ পাখিৰ দৰে মেলি বংবিৰঙৰ
পখিলাৰ নিচিনাকৈ মূৰ দোৱাই দোৱাই হাঁহি
মুখে (বা + ইগ' + বা + বা—To carry + to
come out + heaven or high mountain
and five,' অৰ্থাৎ পাঁচজন দেৱতাক পৰ্বতৰ
পৰা নমাই আদৰি অনা নৃত্য বা সেৱা) বা-
ঙ-ক-ম-বা নৃত্য নচা হয়। বড়োসকলৰ কলা
কৃষ্টিত এই নৃত্যৰ এটা স্বকীয় বৈশিষ্ট্য সুন্দৰ
ভাবে ফুটি উঠা দেখা যায়। উক্ত নৃত্যত হা
(মাটি), দৈ [পানী], অৰ [জুই], বাৰ [বৰুণ],
অগ্নাং [চন্দ্ৰ] ই হ'ল সেই পাঁচজন দেৱতা।
এওঁলোকৰ নিমিত্তেই এই নৃত্যৰ আয়োজন কৰা
হয়।

কলা কৃষ্টিত চহকী এই জাতিৰ বহুতো
এনে স্বকীয় বৈশিষ্ট্যপূৰ্ণ নৃত্য আছে। বিশেষকৈ
কৃষি-জীৱী এই বড়ো সম্প্ৰদায়ৰ নৃত্য-গীতত
কৃষিৰ প্ৰাধান্যই অধিক। এনেকুৱা লোক-নৃত্য
গীতেৰে ই বড়ো কলা কৃষ্টি সমৃদ্ধিশালী।

এই বিশাল বড়ো নৃত্য-সংস্কৃতি অতি পুৰণি
কালৰ পৰাই ভাৰতৰ বিভিন্ন ৰাজ্যলৈ বিস্তাৰিত
হোৱা বুলি বৰ্তমান বড়ো কৃষ্টি-সংস্কৃতিৰ সাধক
সকলে ক'ব খোজে। তেওঁলোকৰ মতে উমা,
কল্পিণী, অমৃত প্ৰভা, চিত্ৰলেখা [চিথিৰি-চিখ্‌লা]
আদি মূলতঃ কিবাট বা বড়ো সম্প্ৰদায়ৰহে
জীয়ৰী। সেয়ে বড়ো নৃত্য-কলাৰ প্ৰভাৱ সুদূৰ
উত্তৰ ভাৰত তথা কাশ্মীৰলৈকেও বিস্তাৰিত
হৈ পৰিছে। সেই সময়ৰ যিহেতু বড়ো বা
কিবাট বংশীয় ছোৱালীসকলেই নৃত্য পৰিৱেশনত
পাকৈত আছিল। সময়ৰ সোঁতত বিশাল আৰ্য
সংস্কৃতিৰ বুকুত নিজকে বজিতা খুৱালেও, নিজস্ব
বৈশিষ্ট্য বৰ্তমানেও অক্ষুণ্ণ ৰাখিছে। বৰ্তমান
সময়তো বড়ো কৃষ্টি-সংস্কৃতিৰ একান্ত সেৱক
ওষ্টাদ কামিনী কুমাৰ নাৰ্জাবিয়ে পৃথিৱীৰ বিভিন্ন
দেশত এই নৃত্য প্ৰদৰ্শন কৰি ভূয়সী প্ৰশংসা
লাভ কৰাৰ উপৰিও সন্মান বিয়পাইছে।

এতিয়া কথা হ'ল, বিশাল গভীৰ অসমীয়া
কলা কৃষ্টিত বড়ো নৃত্য-সংস্কৃতিৰ মূল্যায়ন কিদৰে
হোৱা উচিত? নাইবা অসমীয়া কলা কৃষ্টিৰ
দায়িত্বই বা কি? কলাগুৰু বিষ্ণুপ্ৰসাদ ৰাভা
দেৱে কৈ গৈছে—“অসমীয়া কৃষ্টি হেজাৰ-বিজাৰ
লাখ-বিলাখ বছৰৰ সাধনাৰে পৰিপুষ্ট। এই
অসমীয়া কৃষ্টি সংস্কৃতি ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ দৰেই বিশাল-
গভীৰ। যেনেকৈ কোনো শক্তিয়ে বিশাল-গভীৰ
ব্ৰহ্মপুত্ৰক ভেটা দি হেঙাৰ দিব নোৱাৰে, বিশাল
গভীৰ অসমীয়া সংস্কৃতিৰ কোৱাল সোঁতকো কোনো
চক্ৰাস্তকাৰীৰ চক্ৰাস্তই আৰু ষড়যন্ত্ৰকাৰীৰ ষড়যন্ত্ৰই
বোধিব নোৱাৰে।” আৰু এঠাইত তেখেতে
কৈছে—“টাইবেল জাতিৰ কৃষ্টি-সংস্কৃতিৰ প্ৰভাৱ
বৈশিষ্ট্যপূৰ্ণভাৱে অক্ষুণ্ণ ৰাখিলেই অসমৰ প্ৰকৃত

অসমীয়া জাতিৰ কৃষ্টি সংস্কৃতি বক্ষা কৰা হ'ব।'

তেখেতৰ এই মন্তব্যৰ মৰ্য্যাদা আছে। অসমীয়া কৃষ্টি-সংস্কৃতি যদি বিশাল-গভীৰ ব্ৰহ্মপুত্ৰ নদীৰ দৰেই হয়; তেন্তে তাত আহি মিলিত হোৱা উপ-নৈ সৃষ্টি স্বৰূপা বড়ো-কছাৰী বাতা, লালুং, সোণোৱাল, চৈঙাল, মৰাণ, চুতিয়া, দেউৰী আদি মঙ্গোলীয় কলা-সংস্কৃতিক নিজৰ বুকুত অকাতৰে মিলিব দিব লাগিব। এই সকলো সংস্কৃতিক নিজৰ বুলি আঁকোৱালি লৈ চিন্তা-চৰ্চা কৰিব লাগিব। তেতিয়াহে অসমীয়া কলা-সংস্কৃতি বাৰিষাৰ ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ দৰেই সৌষ্ঠৱপূৰ্ণ হ'ব। সেই কাৰণেই ড° পি. চি. ভট্টাচাৰ্য্যই বড়ো-সকলৰ সংস্কৃতিৰ বিষয়ে কৈছে—“The Bodo culture is a Mongoloid culture and it is a vast subject” আৰু এঠাইত কৈছে—“The Bodo culture is a part and parcel of the Mongoloid Bodo culture. In Assam has influenced to some extent Indo (Indo-Aryan)

Assamese culture and the vice-versa.'

অসমীয়া আধুনিক কলা-কৃষ্টিৰ বৈশিষ্ট্য অটুট ৰাখিবলৈ এই সকলোবোৰ মূল লোক-নৃত্য সংস্কৃতিৰ উন্নতি সাধিব লাগিব। ড° বাজেন্দ্ৰ প্ৰসাদে সেয়ে কৈছিল—“আধুনিক জীৱন কো সুন্দৰ সমৃদ্ধ ঔৰ সুসম্পন্ন বনানে লোক নৃত্য দো সদাসহায়ক সিদ্ধ হোৱাৰে।” তেতিয়াহে অসমীয়াৰ জাতীয় জীৱন সৰ্বাংগ সুন্দৰ হ'ব। আন হাতে জাতীয় একতা সুবক্ষিত থাকিব। ৰাজল সংস্কৃত্যয়নৰ ভাষাত—‘লোক নৃত্য জাতীয় একতা কো সুবক্ষিত ৰখনে কা একমাত্ৰ শক্তিশালী মাধ্যম হায়।’

গতিকে অসমীয়া কলা কৃষ্টি সেৱী প্ৰতিজন অসমীয়াৰে উক্ত জনজাতীয় নৃত্য সংস্কৃতিৰ প্ৰতি দায়িত্ব আছে। যদি ইয়াকে লুপ্ত জন-জাতীয় নৃত্য সংস্কৃতিক উলাই কৰে, তেন্তে অসমীয়া জাতিৰ কৃষ্টি-সংস্কৃতিৰ লগতে জাতীয় একতাত ঘুণে ধৰিব। বিশাল গভীৰ ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ দৰে অসমীয়া কৃষ্টি সংস্কৃতিও মৰাশ্ৰুতিত পৰিণত হ'ব।

প্ৰৱন্ধটো যুগ্মতাৰ্থে সহায় লোৱা পাঠ্যসমূহ:—

১। ভাৰতীয় লোক নৃত্য [হাথৰ প্ৰকাশন—ইউ,পি]

২। পৱিত্ৰ অসম। ৩। বিষ্ণুৰাভাৰ বচনাৱলী।

৪। A Descriptive Analysis of the Boro Language—
(P. C. Bhattacharjee.)

৫। বিঃ ড্ৰঃ—এই প্ৰৱন্ধটো যুগ্মতাৰ্থে উত্তৰ বেতনা হাই স্কুলৰ [গোবিন্দৰ] বড়ো-শাখাৰ সহকাৰী শিক্ষক শ্ৰীযুত বৰুৱা কান্ত ব্ৰহ্মই যথেষ্ট সহায় কৰিছে। সেয়ে শিক্ষক তেওঁৰ ওচৰত দায়বদ্ধ।

॥ হীৰেণ ভট্টাচাৰ্যৰ কবিতাত প্ৰেম-প্ৰতিবাদ, দুখ-বেদনা আৰু স্বদেশ-প্ৰীতি ॥

শ্ৰীহীৰেণ চন্দ্ৰ ৰাভা
উঃ মাঃ ২য় বাৰ্ষিক

অসমীয়া কাব্যজগতৰ অগ্ৰতম বিশিষ্ট কবি হিচাপে খ্যাত, যাব ভাৱ, ভাষা উক্তি আৰু প্ৰকাশ ভংগিলাৰ নিজস্ব বৈশিষ্ট্যেৰে সকলো শ্ৰেণী পাঠকৰে মন জয় কৰাব উপৰিও অসমীয়া কাব্য সাহিত্যৰ বাহ্যিক জগত খনতো আলোড়নৰ সৃষ্টি কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে ; সেইজন মাগুৰ কবি শ্ৰদ্ধাস্পদ শ্ৰীহীৰেণ ভট্টাচাৰ্য দেৱৰ বিতাৰ নাজেৰে মোৰ আলোচ্য প্ৰবন্ধৰ সম্যক ৰূপ সীমিত জ্ঞানেৰে প্ৰকাশ কৰিবলৈ যত্ন কৰা হৈছে। ই বিশদ বিচাৰ, বিশ্লেষণ বা সমালোচনা নহয়।

হীৰেণ ভট্টাচাৰ্যৰ—“কবিতা মূলতঃ স্বাধীন স্মৃতি তাৰ স্ফুৰ্ত্তি পখিলা ! বন্দিশালৰ দুৱাৰ ভাঙি, হাতত প্ৰজ্জ্বাৰ পত্ৰ লৈ নিজৰ হাঁ গৰকি পাব হৈ যায় আৰু সক্ৰিয় সময় সমৃদ্ধ শব্দেৰে নিৰ্জনতাৰ পৰা, কোলাহলৰ পৰা তুলি ধৰে কবিতাৰ উজ্জল গান। কাব্য জগতত সুকীয়া বৈশিষ্ট্য ফুটাই তুলিব পৰা কবি ভট্টাচাৰ্যই এক অসম্ভৱ অনুবাদ বুলি এটা অজুহাত পালে প্ৰতিভাৰ পথ মুক্ত কৰি নিৰ্জনতা নিৰ্ভৰ হাঁয়াৰে

সুখ্যাতি আৰ্জিৰ পাৰে আৰু শোকে, দুখে, প্ৰেমে প্ৰতিবাদে কবিতাৰ মাজত নিজক বিলাই দি স্মৃতিক আহ্বান কৰে—”

সন্নিহিত হোৱা হৈ স্মৃতি, খুলি দিয়া তোমাৰ

... ..

... ..

প্ৰেম, নিষ্ঠা দ্ৰোহ ; মৃত নক্ষত্ৰৰ য'ত ম্লান মুখ !

ৰোমাণ্টিক ভাৱধাৰাৰে অনুপ্ৰাণিত হ'লেও কবি আত্মজঃ সন্তোৰে তৃষ্ণাসক্ত আনপিনে মধুৰ মূৰ্চনাত নমৰ্নয়তা ফুটাই তোলাও হৈছে বুলি ক'ব পাৰি। প্ৰেমৰ কবিতাসমূহ ৰোমাণ্টিক ভাৱধাৰাৰে অনুপ্ৰাণিত হ'লেও তাত ইন্দ্ৰিয়ঘন আৰু জীৱ ঘনিষ্ঠ প্ৰীতিপূৰ্ণ সজীৱতা বিৰাজমান। ‘জোনাকি মন’, ‘প্ৰেমৰ পিঞ্জৰ’, ‘ফুল নহয় মূল’, আদি কবিতাত কবিতাৰ মনৰ প্ৰেমৰ সজীৱ স্ফুৰণ হোৱা দেখা যায়, প্ৰেমৰ দাবী যে বহুত— ভাল পোৱাই বুকু উজৰি দিলেও কবিয়ে দুখৰ লগত খেলে—জিককেই বা হাৰকেই তথাপি আনন্দ”।

প্ৰেম আৰু যৌৱনৰ কবি বুলি খ্যাত কবি
ভট্টাচাৰ্যই কবিতাত প্ৰেমৰ উচ্ছাসত যৌৱনৰ
তেজীঘোৰা মেলি দিক্ বিদিক্ আনন্দৰ বন্য
উত্থানত বিচৰণ কৰি প্ৰেমৰ স্তবাস সিঁচি ফুৰোঁতে
কেতিয়াবা হৰ্ষ-বিষাদ, বেদনা আৰু বাৰ্থতাৰ
প্ৰচ্ছন্ন তল্লাহীন অনুভূতিত ডুৰ গৈ মহাচ্ছন্ন হৈ
পৰে

মোৰ বুকুত কি জ্বলে

... ..

তোমাৰ প্ৰেমৰ গুণ গুণ শব্দ

এনেকৈ ক-কৰাই জ্বলে (সু: প: পৃ: ৫৪)

কবিৰ জন্ম-লগ্নতে প্ৰেমৰ আঁচোৰ পৰা দাবে
কেতিয়াবা প্ৰতিবাদ, বিদ্ৰোহ, বিষাদ, বেদনা
আৰু স্বৰ্ণাত হাঁহাকাৰ কৰি উঠে। কোনো
কালে কাৰো আদৰ্শত বা অনুকৰণত আবেগিক
ভাবে অনুপ্রাণিত নোহোৱা কবিৰ ভাষা আৰু
প্ৰকাশ ভগ্নিমাও দুৰ্বোধ্য নহয়। জীৱন বিমুখ
ইন্দ্ৰিয়গ্ৰাস্ত প্ৰেমৰ মূৰ্ত্ৰ প্ৰতিচ্ছবি, উচ্ছাসময়
ভাৱত বাঙময় প্ৰকাশৰ প্ৰচেষ্টা আৰু ইন্দ্ৰিয়গ্ৰাস্ত
কবিতাৰ আংগিক সৌন্দৰ্য সহজ, সবল, প্ৰত্যয়-
দ্বীপ্ত অনুভূতি সজাগতা মন কৰিবলগীয়া।

বৰ যতনেৰে এটা ফুলৰ গুটি তাইৰ চকুত থ'লে।।

গছজোপা গজা নাই, বুকুখন দাঙি শিপাডাল
পালে।। (সু: প: পৃ: ৭৫)

কেতিয়াবা আকৌ গভীৰ অনুভূতিশীল অন্ত-
দ্বন্দ্বত ভোগা কবিয়ে নিজেই নজনাকৈ ভাৱৰ
তন্ময়তাবে

মই কৰি

বহি আছিলোঁ,

... ..

মোৰ কলিজাত

লাগিল তেজৰ দাগ। (সু: প: পৃ: ২৭)

ভট্টাচাৰ্যৰ কবিতাত দুখৰ অতীতে শোকৰ
ক'লা পোছাক পিন্ধি স্নেহবিয়ায়, দুখ বিষাদেৰে
অন্তৰ জৰ্জৰিত হ'লেও দুখৰ অনুভূতিৰ সতে জীৱনৰ
সম্পৰ্ক গঢ়ি তোলাত কুপণালি কৰা নাই।
“দুখ মোৰ (বৰং) কোলাৰ কেচুৱা,” বুলি সহনশীল-
তাৰহে পৰিচয় দিছে। আত্মজ অনুভূতিৰে “সুখে
দুখে জীৱন” বুলি কৈ অন্তৰৰ জ্বালা নিয়ন্ত্ৰণ
কৰিছে এনেদৰে

ভঙা কলিজাত কোনে বিনায়:

কবিতা মোৰ দুখৰ ঋতুৰ এলাহ খৰিকাজাঁই।

(সু: প: পৃ: ৮৩)

দুখৰ দৈন্ত্যত জৰ্জৰিত কবিয়ে ইচ্ছাৰ কোমল
আঙুলিৰে হৃদয় জুৰাব বিচৰা নাই। বৰং
যৌৱনৰ ব'দ কাঁচপিত তেজীঘোৰা চেঁকুৰাই ভৰ
বয়সত মৰ্মাস্তিক ভাৱে উপলব্ধি কৰিছে হতাশাৰ
ছবিখন

বল্‌শ্ৰাৱী হৃদয়ৰ

ছিঙা তাঁববোৰ জোৰাবলৈ

ভূমি যদি

আহিলাহেঁতেন! (সু: প: পৃ: ৬২)

সময়ৰ পলে পলে শোকৰ সমদল দেখি-
“দুখৰ ঋতুৰ এলাহ খৰিকাজাঁই” বুলি আত্ম-
প্ৰত্যয় লোভা কবিৰ সোৱৰনি দেইপুৰি ছাবখাৰ
হয়। হৃদয়ৰ আহে আহে কুচি মুচি থকা দুখৰ
অনুভূতিবোৰ নিজৰি পৰে

কামিজৰ সিয়নিত দুখ, দুখৰ স্তুতি,

মোৰ গাত হাত ধলেই পাবা হীৰেণ নামৰ কবি

(সু: প: পৃ: ২০)

আনহাতে সুখ, দুখ, বেদনা-বিষাদক আবেগিক
সহনশীলতাৰে আঁকোৱালি লৈ প্ৰেমে প্ৰতিবাদে

শব্দৰ ফিৰিঙটি সিঁচি অতি ভৌতিক ছৰ্বেধ্যতা
আৰু ভূতগ্ৰস্ত ভবিষ্যতৰ আশাক প্ৰশ্ৰয় দি,
অতীতৰ স্মৃধুৰ বঙীন স্মৃতি চাৰণ কৰি শিশু
ধেমালি খেলিছে যদিও বাস্তৱত কাবো-প্ৰতি
সহাৰি জগোৱা নাই।

—কাৰ ইমান গবজ যে মোক ব'ন্দ আনি দিব

বিতৰ্কিত কবি ভট্টাচাৰ্যৰ কবিতাত স্বদেশ
প্ৰীতি আৰু প্ৰতিবাদৰ ধ্বনি সময় সাপেক্ষ।
যেতিয়া ৰাজনৈতিক ধূতালি, অধৰ্মৰ বিজয় উল্লাস,
সামগ্ৰিক জীৱনৰ ব্যৰ্থতা, হালোৱা বনুৱা বণুৱাৰ
ভীয়াই থকাৰ সংগ্ৰাম, মানৱ জীৱনৰ কাঠামো
সৰ্বনাশী ভয়াবহতা আদি নানান কাৰণত মূৰ্ত্ত
হৈ উঠে তেতিয়াও কবিৰ বৈপ্লৱিক চেতনাই
অসহিষ্ণু হৈ উদাত্ত কঠে গাই যায়

দেশ বুলি ক'লে আদেশ নেলাগে,

মোৰ তুমুলি তেজত গৈ বগাই উঠে

এহেজাৰ এটা বণুৱা ঘোঁৰা! (সু: পং পৃ ১০১)

যি দেশৰ মাটি পানী বায়ু আকাশ চৰাচৰ
আদিৰ সতে কবিৰ নিগূঢ় সম্বন্ধ, সেই দেশৰ
কাৰণেই কবিয়ে মৰণ পণ কৰিছে, অনৈক্যৰ
মাজত শান্তি প্ৰতিষ্ঠাৰ বাবে জাগ স্বাক্ষৰ
কৰিও দেশৰ বুকুত সপোনৰ ফুল ৰচনা কৰিবলৈ
দৃঢ় সংকল্প। প্ৰগতিবাদী মনোভাৱ আৰু নৱজ্ঞাসৰ
ভাৱোচ্ছাসৰ অপূৰ্ণ সময়

মোক লৈ যায় গভীৰৰ পৰা গভীৰতলৈ,

আদৰ্শৰ কঠিন পৰ্বতমূললৈ

(সু: পং পৃ: ১৫)

কৰি ভট্টাচাৰ্যৰ বাস্তৱ অন্তৰ্দ্বন্দ্বক আঁকোৱালি

লোৱাৰ সাহসো ছৰ্বাৰ। ইতিহাসেও এই কথা
সমৰ্থন কৰে, সেয়ে কবিতাৰ ভাষাৰে প্ৰকাশ
কৰিছে এনেদৰে —

কলম মোৰ কমাৰৰ হাতৰ হাতুৰী,

ভাঙি পিটি গঢ়ি লওঁ শব্দ,

খেতিয়কৰ কাল যেন চোকা;

সীৰলুত সোণৰ গীতা, (সু: পং পৃ: ১২৩)

ভট্টাচাৰ্যৰ কবিতাত শব্দৰ প্ৰয়োগ বিন্যাসে
বৈচিত্ৰ্যৰূপৰ সমাবেশ ঘটাইছে। ই কেৱল এটা
বিশেষ ৰূপৰ পৰিচায়ক নহয়। ই যেন ৰূপ,
বস. গন্ধ. স্পৰ্শ, শব্দ আদি পঞ্চ-তন্মাত্ৰ সদৃশ।

— 'মই শব্দবোৰ জিভাত দি চাওঁ,

কাৰ কি সোৱাদ,

হাতৰ তলুৱাত লৈ চাওঁ কিমান তপত, ..

(সু: পং পৃ ১২২)

মুঠতে ভট্টাচাৰ্যৰ কবিতাত ভিন্ন বসৰ সোৱাদ
নিহিত হৈ আছে। সমালোচকৰ ভাষাত ক'বলৈ
গ'লে—“এফালে যেনেকৈ আত্মমুখী প্ৰেমত বিনম্ৰ
আত্ম নিবেদনৰ পূৰ্ণতা প্ৰাপ্তি আশাভঙ্গৰ হৃদয়
বিদাৰক কাব্যিক ৰাতৰি আৰু আনফালে বিনন্দীয়া
স্বদেশ মানৱৰ প্ৰেমজনিত মুক্তিৰ উত্তাল ৰাণী।”

শেষত কৰি ভট্টাচাৰ্যৰ একাঁকি কবিতাবে
মোৰ আলোচ্য বিষয়ৰ সামৰণি মাৰিছোঁ।—

মই কবি, সীমিত মোৰ সামৰ্থ্য।

আলি-দোমোজাৰ ভূতগ্ৰস্ত প্ৰহৰীৰ

কৃত্ত পিতলৰ শূহৰিয়ে

বিপৰ্যস্ত কৰে মোৰ কাব্যৰ অৰ্থ।

(সু: পং পৃ: ৬৯)

ঃ হেমচন্দ্ৰ বৰুৱা আৰু সংস্কাৰবাদ ঃ

শ্ৰীপৰমানন্দ মজুমদাৰ

প্ৰাক্তন প্ৰবক্তা, ভূগোল বিভাগ

[১]

উনৈশ শতিকাত, অসমীয়া ভাষা সাহিত্যৰ সংকটকালীন সময়ছোৱাত আমাৰ ভাষা সাহিত্যৰ গুৰি বঠা ধৰিবলৈ ওলাই অহা তিনিজন বিশিষ্ট অসমীয়া আছিল ক্ৰমে আনন্দৰাম ঢেকিয়াল ফুকন (১৮২৯-’৫৯), হেমচন্দ্ৰ বৰুৱা (১৮৩৫-’৯৬) আৰু গুণাভিবাম বৰুৱা (১৮৩৭-’৯৪)। ১৮৬৬ খৃঃত ‘বিভাজন আৰু শাসন নীতিৰ পৃষ্ঠপোষক সাম্ৰাজ্যবাদী বৃটিছে অসমৰ স্কুল আৰু আদালতত বঙালী ভাষা প্ৰৱৰ্ত্তন কৰিছিল। ১৮৩৬-’৭২ সময়ছোৱাত অসমত বঙালী ভাষাৰে ধ্বজা উৰিছিল। এই সময়ছোৱাত অসমীয়া ভাষাক পুনঃ প্ৰতিষ্ঠা কৰিবলৈ উল্লেখিত তিনিওজন অসমীয়াই সক্ৰিয় ভূমিকা পালন কৰিছিল। আমাৰ সাহিত্যৰ বুৰঞ্জীত এওঁলোকৰ অৱদান ওসঙ্গ শ্ৰদ্ধাৰে আলোচিত হৈছে। কিন্তু এওঁলোকৰ কিছু সামাজিক ভূমিকাও আছিল, সেই সম্পৰ্কে আমাৰ সাহিত্যৰ বুৰঞ্জীত বিশদ আলোচনা কিন্তু পাবলৈ নাই। আমাৰ সমাজৰ প্ৰগতিৰ ইতিহাসত কিন্তু এওঁলোকৰ সামাজিক দৃষ্টিভংগীও বিশেষ গুৰুত্ব পাবৰ যোগ্য বুলি বিবেচিত হ’ব। বস্তুবাদী ঐতিহাসিক তথা সমাজবিজ্ঞানী সকলৰ

বাৰে ই নিঃসন্দেহে এক অধ্যয়নৰ বিষয়। আমাৰ এই নিবন্ধত হেমচন্দ্ৰ বৰুৱাৰ সামাজিক দৃষ্টিভংগীৰ লেখ ল’বলৈ যত্ন কৰিলো।

উনৈশ শতিকাৰ তৎকালীন অসমীয়া সমাজৰ পটভূমিত হেমচন্দ্ৰ বৰুৱাৰ সামাজিক অৱস্থান আছিল ঐতিহাসিক। হেমচন্দ্ৰ আছিল ব্ৰাহ্মণৰ সন্তান। প্ৰথাশাসিত, তেতিয়াৰ সমাজত বিধৰ্মীৰ কথা বাদেই ভিন্ন ধৰ্মৰ মানুহৰ হাতেৰে খালেও বৰ্ণ হিন্দু সকলৰ ধৈৰ্য্যচ্যুতি ঘটিছিল। হেমচন্দ্ৰ এই বক্ষণশীল সমাজৰ নীতি নিয়মৰ তীব্ৰ বিৰোধী আছিল। সংস্কাৰকামী প্ৰথাবিৰোধী দৃষ্টিকোণে তেওঁৰ চিন্তা চেতনাক বাককৈয়ে প্ৰভাৱান্বিত কৰিছিল। ব্ৰাহ্মণৰ সন্তান হৈও তেওঁ প্ৰকাশ্যে শূদ্ৰক হাতে খাইছিল। তেওঁৰ ঘৰত বখা বান্ধনিজনো আছিল শূদ্ৰ। প্ৰাচীন পন্থী সকলক তেওঁ ব্যঙ্গ বিদ্ৰূপেৰে তিবক্ষা কৰিছিল। এইবাবেই হেমচন্দ্ৰক বহুতেই আচাৰ আচাৰভ্ৰষ্ট অব্ৰাহ্মণ বুলিছিল। আত্মীয়স্বজনেও তেওঁৰ তথাকথিত আচাৰ ভ্ৰষ্টতাৰ কাৰণে তেওঁৰ লগত সংস্ৰৱ নাৰাখিছিল। হেমচন্দ্ৰ পিচে এই ক্ষেত্ৰত অতি স্পষ্টবাদী আছিল। কোনোবাই তেওঁৰ ধৰ্মমতৰ কথা সুধিলে তেওঁ তাৰ উদ্ভৱত

কৈছিল—‘মই agnostic হিন্দুৰ সংখ্যা দৰ্শনতেই ঈশ্বৰ মনা নাই।’^{১২} হিন্দু সনাতন পন্থীৰ মানত হেমচন্দ্ৰ আছিল জাতিচ্যুত। হেমচন্দ্ৰক আনকি মৃত্যুৰ পিচতো এই সকলে বেহাই দিব খোজা নাছিল। তেওঁৰ মৃত্যুৰ সময়ত তেওঁৰ শৱদেহটি স্পৰ্শ কৰিবলৈ প্ৰথম অৱস্থাত কোনো ওলাই অহা নাছিল। শৱদেহটি নিবলৈ নিকপকপীয়া অসমীয়া সমাজৰ কোনো আগবাঢ়ি নহাত পান-বজাৰৰ পৰা বঙালী সকলক ওলাই অহা দেখিহে জনচেবেক অসমীয়া ডেকাৰ গালৈ হুচ’ আহিছিল। অসমীয়া হিন্দু সমাজে জাতিচ্যুত হেমচন্দ্ৰৰ মৃত-দেহ স্পৰ্শ নকৰাৰ সংবাদ পাই হেমচন্দ্ৰৰ শুভা-কাংখী এই সকল বঙালীয়ে শৱ-বহন কৰিবলৈ সাজি-কাচি আছিল।^{১৩} শেষত যেনিবা জগত চন্দ্ৰ গোস্বামী, মহীধৰ কটকী আদি ব্ৰাহ্মণসকলে মানিক চন্দ্ৰ বৰুৱাৰ উৎসাহত শটো কঙ্কত তুলি লৈছিল।

হেমচন্দ্ৰই তেওঁৰ মৃত্যুৰ পিচত মৃতদেহটো বীতিমতে দাহকৰাটোও বিচৰা নাছিল। এই সম্পৰ্কে তেওঁ লিখি গৈছিল যে জীৱশূন্য মৃতদেহটি যত্ন কৰি সংকাৰ কৰাৰ কোনো প্ৰয়োজন নাই। মৃতদেহ মাটিত পোতাও উচিত নহয়। ওচৰৰ মাগুহৰ স্বাস্থ্য হানি কৰিব পাবে। গতিকে মাগুহৰ বাসস্থানৰ পৰা নিলগত তাক পেলাই দিব লাগে।^{১৪}

[২]

নাৰীসমাজৰ সামাজিক অৱস্থান সম্পৰ্কেও হেমচন্দ্ৰ বিশেষ সচেতন আছিল। নাৰীসকলো যে পুৰুষৰ সমাধিকাৰ প্ৰাপ্য তাক তেওঁ কেৱল যুক্তিৰে প্ৰকাশ কৰাই নহয়, তেওঁৰ ব্যক্তিগত

জীৱনতো তাৰ উদাহৰণ দেখা গৈছিল। হেমচন্দ্ৰৰ অকালতে পত্নীৰ বিয়োগ ঘটিছিল। আত্মীয় স্বজনো তেওঁক দ্বিতীয়বাৰ বিবাহ কৰিবলৈ পৰামৰ্শ দিছিল, কিন্তু তাক তেওঁ হেলাবঙে নেওচিছিল। তেওঁৰ যুক্তি আছিল : আজিকালি আমাৰ সমাজৰ অৱস্থালৈ চাই ভাৰ্য্যা মৰা পুৰুষে পুনৰায় বিয়া কৰা গোটেই নিন্দনীয়। মই ভাবি চালোঁ। মোৰ ভাৰ্য্যাৰ নহৈ মোৰ মৃত্যু হোৱা হ’লে তেওঁৰ কি অৱস্থা হ’লহেঁতেন। তেওঁ মৰিছে তথাপি মোৰ ইচ্ছা হলেই মই এটা কিয় তিনিটা বা অধিক বিয়া কৰিব পাৰোঁ; কিন্তু বিধবা হোৱাৰ পাচত পুনৰ বিয়াৰ নাম লোৱা মাত্ৰেই তেওঁৰ জাতি গ’লহেঁতেন - সমাজে বৰ্জিলেহেঁতেন আৰু তেওঁ জীৱন্ততে মৰা যেন হৈ থাকিলহেঁতেন; ই কেনে অসম্ভৱ কেনে অযুগুত। এতেকে পুনৰায় বিয়া কৰা মোৰ উচিত নহয়।^{১৫}

বিধবা বিবাহৰ সপক্ষে যুক্তি দেখুৱাই হেম-চন্দ্ৰই উল্লেখ কৰিছে : শাস্ত্ৰ নেনাগে যুক্তিলৈ চালেই বিধবা বিয়াত যে কোনো দোষ নাই তাক বুজিব পাৰি আৰু শাস্ত্ৰৰো যুক্তিয়েই মূল; কিয়নো সেই শাস্ত্ৰতে লিখা আছে ‘যুক্তিহীন বিচাবেন ধৰ্মহানি : প্ৰজায়াতে’।^{১৬} হিন্দু শাস্ত্ৰৰ মতে ভাৰ্য্যা স্বামীৰ অকালগ আৰু হিন্দু বিলাকে তেওঁলোকৰ বিয়াত অগ্নিৰ আগত দেৱতা আৰু পিতৃ বিলাকক সাক্ষী কৰি ভাৰ্য্যাক এই ৰূপে কয় ‘তোমাৰ প্ৰাণে সৈতে মোৰ প্ৰাণক, তোমাৰ হাড় সৈতে হাড়ক, তোমাৰ মঞ্জহে সৈতে মোৰ মঞ্জহক, তোমাৰ ছালে সৈতে মোৰ ছালক মিলাওঁ। - ’ এনে স্থূলত যেতিয়া পুৰুষে ভাৰ্য্যা মৰি গ’লে, অৰ্থাৎ তেওঁৰ শৰীৰৰ

এভাগ নষ্ট হলে, তাক পুৰাই ল'ব পাৰে, তিবোতা সেই সময় পৰা বঞ্চিত হয় কিয় ? বিধবাব বিয়াৰ মই পক্ষপাতী । যিবিলাক ছোৱালী ফুলতে বাৰী হয় বা সন্তান হোৱাৰ আগেয়ে স্বামীক হেৰুৱায় সেইবিলাকৰ বিয়াই প্রশস্ত; কিন্তু আন বিধবাব বিয়াতো বাধা থাকিব নোলাগে । শিক্ষিত ডেকা সমাজক তেওঁ কুসংস্কাৰ আৰু দেশাচাৰ্যৰ দাস হৈ নাথাকিবলৈ আৰু বিধবা বিবাহৰ বাট বহলাবলৈ অহাৰান জনাইছিল ।

॥ ৩ ॥

হেমচন্দ্ৰৰ সংস্কাৰকামী মানসিকতাক তেওঁৰ ছজন ৰাজ ৰচনাই উজ্জ্বলিত কৰে—এখন কানীয়াৰ কীৰ্ত্তন আৰু আনখন 'বাহিৰে বং চং ভিতৰি কোৱা ভাতুৰী' । ছয়োখনতে জ্ঞাত-প্ৰথা আৰু কুসংস্কাৰৰ দ্বাৰা নিয়ন্ত্ৰিত সমাজক তীব্ৰ বিদ্ৰূপ কৰা হৈছে । ছয়োখনৰে কাহিনীভাগ ৰাজ হাশ্ব বসেৰে ভৰপূৰ, কিন্তু তাৰ ৰক্তব্য পোনপতীয়া আৰু তীব্ৰ বিদ্ৰূপাত্মক ।

'কানীয়া কীৰ্ত্তন'ত বক্ষণশীল ব্ৰাহ্মণ সমাজক বিদ্ৰূপ কৰা হৈছে । ব্ৰাহ্মণ কীৰ্ত্তিকান্তই বৃকোদৰৰ পিতৃশ্ৰাদ্ধত দান দক্ষিণা হিচাপে কানি আৰু পইচা লৈ স্বগতোক্তি কৰিছে : 'বায়ুণ হোৱাৰ অনেক গুণ । বায়ুণে ভিতৰত যিমান অকৰ্ম কৰোক, বাহিৰত লোকক দেখুৱাই সন্ধ্যা পূজা কৰি কোঁট লৈ থাকিলেও সকলোৰে মান পায় ।'

'বাহিৰে বং চং ভিতৰি কোৱা ভাতুৰী'ত এজন পূজাৰীৰ বক্ষণশীলতা আৰু ভগ্নাত্মিক এনে দৰে বিদ্ৰূপ কৰা হৈছে : তেওঁ পূজাত বহিলে ঘণ্টাৰ কোৰে পতি পাপবিলাক এক ঘণ্টাৰ

বাটলৈ উফৰি যায় । অঘমৰ্হণত সকলো পাপৰ হাড় গুড়ি উঠে । মাজত তিনডালিমান টিকনিৰে সৈতে তেওঁৰ মূৰটি ঠাৰি লগা জাতি লাউটি যেন দেখা যায়, ললাটৰ ৰক্তচন্দনৰ তিলক তাৰ ওপৰৰ গঙ্গা-মৃত্তিকাৰ ত্ৰিপুণ্ড্ৰ (বেঘা) এনেহে ডাঠ কৈ লিপে যে নিলগৰ পৰা দেখাত নৈৰ গবাত ধুম-মৰা ভতৰাৰ কপাল বুলি ভ্ৰম জগিব পাৰে । একেই বিদ্ৰূপ কৰা হৈছে আন এঠাইত : 'আমাৰ সিদ্ধ পুৰুষৰ সমান শুটি আৰু ধৰ্মী লোক জগতত নাই; তেওঁৰ ঘৰত ৰাজে আন সকলো অনাচাৰী আৰু পতিত । এই কাৰণে সূৰ্য্য-দেৱতা পাটত থাকে মানে তেওঁ কাৰো ঘৰত জল গ্ৰহণো নকৰে । আন কি ? শূদ্ৰিৰে অনা পানীৰো ব্যৱহাৰ নাই । কিন্তু সূৰ্য্য অস্ত হলে যি কৰা যায়, তাক কোনে চায় ?'

॥ ৪ ॥

হেমচন্দ্ৰৰ চিন্তাচেতনাত সংস্কাৰবাদী দৃষ্টিভঙ্গী গঢ় লৈ উঠিছিল বংগীয় নবজাগৰণৰ প্ৰভাৱত । উনৈশ শতিকাত বংগদেশত যি সংস্কাৰবাদী আন্দোলনে গঢ়ি উঠিছিল অসমৰ আনন্দবাম, হেমচন্দ্ৰ আৰু গুণাভিবামক সিয়ে প্ৰভাৱান্বিত কৰিছিল । এই আন্দোলনৰ ছজন বিশিষ্ট লোক আছিল—ৰাজা ৰামমোহন ৰায় (১৭৭২-১৮৩৩) আৰু ঈশ্বৰ চন্দ্ৰ বিদ্যাসাগৰ (১৮২৩-১৮৯১) । সতীদাহ প্ৰথাৰ নিৰাৱৰণ নিমিত্তে ৰামমোহনে সক্ৰিয় ভূমিকা পালন কৰিছিল । ১৮১৯ চনতেই ৰাম মোহনৰ উদ্যোগত সতীদাহ প্ৰথা আইনৰ দ্বাৰা নিৰাৱৰণৰ কাৰণে চৰকাৰৰ ওচৰত আবেদন দিয়া হৈছিল । বৈজ্ঞানিক যুক্তিবাদত বিশ্বাসী ৰাম-

মোহনে হিন্দুসকলৰ পৌত্তলিকতাৰ বিবোধিতা কৰিছিল। সমাজৰ অগ্ৰগতিৰ বাবে তেওঁ ধৰ্মৰ সংস্কাৰকো অগ্ৰতম উপায় হিচাপে ধৰিছিল। ধৰ্মৰ মাধ্যমত প্ৰাচ্য আৰু প্ৰতীচাৰ তেওঁ মিলন আকাজখী আছিল। ঈশ্বৰ চন্দ্ৰ বিদ্যাসাগৰে বিধবা বিবাহৰ সপক্ষে যুক্তি প্ৰদৰ্শন কৰিছিল। ১৮৫৫ খৃঃত তেওঁ 'বিধবা বিবাহ প্ৰচলিত হওয়া উচিত কি না' শীৰ্ষক পুথি প্ৰকাশ কৰি বিধবা বিবাহৰ সমৰ্থনত জনমত গঢ়ি তুলিবলৈ সচেষ্ট হৈছিল। এই বছৰতে তেওঁ বিধবা বিবাহ বিধিবদ্ধ কৰাৰ কাৰণে ভাৰত চৰকাৰৰ ওচৰত প্ৰায় একহাজাৰ লোকৰ চহীযুক্ত এখন আবেদন দিছিল। বহু-বিবাহ, বাল্যবিবাহ আদিৰ কুফল সম্পৰ্কেও বিদ্যাসাগৰে বলিষ্ঠ যুক্তি দৰ্শাইছিল। বিদ্যাসাগৰৰ সক্ৰিয় প্ৰচেষ্টাৰ ফলতে বৃটিছ চৰকাৰে বিধবা বিবাহ আইন প্ৰৱৰ্ত্তন কৰিব লগা হৈছিল।

বামমোহন আৰু বিদ্যাসাগৰ দুয়োজনকে হেমচন্দ্ৰই উচ্চস্থান দি গৈছে। তেওঁ 'পাঠমালা' শীৰ্ষক পাঠ্যপুথিত বামমোহনৰ এটি পৰিচয় সন্নিবিষ্ট কৰিছিল। তাত তেওঁ উল্লেখ কৰিছে—
তেতিয়া বামমোহন বায়ব মতত প্ৰবৰ্ত্তা লোকৰ সংখ্যা অধিক নাছিল, তথাপি তেওঁ সেই অলপ মানুহৰ সহায়তাবেই এজনা পৰমেশ্বৰৰ উপাসনাৰ বাট বহলবাৰ মনেৰে কলিকতাত 'ব্ৰাহ্ম সমাজ' স্থাপন কৰিলে...। ১০

বিদ্যাসাগৰৰ বিষয়ে উল্লেখ কৰিছে : পূজনীয় বিদ্যাসাগৰে বিধবা বিবাহ যে শাস্ত্ৰসিদ্ধ ইয়াকে প্ৰমাণ কৰিয়েই মনে মনে নেথাকিল আপোনাৰ পুতেকৰে সৈতে বিধবাৰ বিয়া দিলে। কালৰ সোঁতত তেওঁ উটি গ'ল; কিন্তু তাৰ বালিত তেওঁ যি খোজৰ সাঁচ থৈ গৈছে সি চিৰকাললৈকে থাকিব, লুপ্ত নহয়; সেই খোজৰ পাচত চলোঁতা মানুহ আমাৰ দেশত ওলাব কেতিয়া...। ১১

উৎস-পঞ্জী :

- ১। সৰ্বেশ্বৰ শৰ্মা কটকী, হেমচন্দ্ৰৰ জীৱন চৰিত, পৃ: ১২, ১৪, ৩৭
- ২। নন্দ তালুকদাৰ সম্পাদিত, কনকলাল বৰুৱা ৰচনাৱলী, পৃ: ৫৯
- ৩। যতীন্দ্ৰ নাথ গোস্বামী, অসমীয়া ভাষাৰ ওজা হেমচন্দ্ৰ বৰুৱা, পৃ: ৪২
- ৪। ঐ পৃ: ৪২
- ৫। ঐ পৃ: ৩৯
- ৬। ঐ পৃ: ৬৮
- ৭। সত্যেন্দ্ৰ নাৰায়ণ গোস্বামী সম্পাদিত, হেমচন্দ্ৰ সাহিত্য প্ৰতিভা, পৃ: ৯৩
- ৮। হেমচন্দ্ৰ বৰুৱা, বাহিৰে বং চং ভিতৰি কোৱা ভাভুৰী, পঞ্চতম তালবণ পৃ: ১২
- ৯। যতীন্দ্ৰ নাথ গোস্বামীৰ পূৰ্বোক্ত গ্ৰন্থ, পৃ: ১১
- ১০। ঐ পৃ: ৬৮

॥ কিশোৰ-কিশোৰীৰ অপৰাধ প্ৰৱণতা আৰু তাৰ প্ৰতিকাৰ ॥

শ্ৰীকণ্ঠ অধিকাৰী
অধ্যাপিকা, শিক্ষাবিভাগ ।

সমাজৰ সকলো সুবিধা ভোগ কৰি, সমাজৰ প্ৰতি থকা দায়িত্ব পালন নকৰা ব্যক্তিক জনকে সমাজ বিৰোধী বোলা হয় । সমাজৰ প্ৰচলিত অনুশাসন ভংগ কৰা বা অমান্য কৰাৰ মনোবৃত্তি সময় সাপেক্ষে ব্যক্তি বিশেষৰ মনত জাগি উঠাৰ দৰে, ল'ৰা-ছোৱালীৰ মনতো জাগি উঠা স্বাভাৱিক । কম বয়সৰ (ওঠৰ বছৰ তলৰ) ল'ৰা ছোৱালী আইন বিৰোধী বা সমাজ বিৰোধী কামত লিপ্ত হোৱাৰ বাবে ইহঁতক কিশোৰ নাইবা কিশোৰী অপৰাধী বোলা হয় ।

মনোবিজ্ঞানী লোৱেলা ক'লেৰ (Luella cole) মতে—“অপৰাধ প্ৰৱণ ব্যক্তিৰ প্ৰৱণতা প্ৰৱল, বিবেক দুৰ্বল আৰু সাধাৰণ নিয়মৰ প্ৰতি প্ৰজ্ঞাহীন ।

অপৰাধ প্ৰৱণতাৰ কাৰণ - অপৰাধ প্ৰৱণতাৰ কাৰণ সম্পৰ্কে ভিন্ ভিন্ জনে ভিন্ ভিন্ মত পোষণ কৰিছে । (ক) শাৰীৰিক গঠন, (খ) বুদ্ধিৰ তাৰতম্য, (গ) বংশগত বা জাতিগত আৰু (ঘ) পৰিবেশ প্ৰধান আদিৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি অপৰাধ প্ৰৱণতাৰ জন্ম হয় ।

ওপৰৰ কাৰণ কেইটা বিশ্লেষণ কৰিলে পোৱা যায় যে, শাৰীৰিক গঠনেই অপৰাধীৰ কাৰণ হ'ব নোৱাৰে । ‘পূৰ্ণাঙ্গ বা বিকলাঙ্গ শাৰীৰিক গঠনেই অপৰাধ প্ৰৱণতা বঢ়ায় বা টুটায়’ এই সিদ্ধান্তও বাস্তৱ ক্ষেত্ৰত ভুল বুলি প্ৰমাণিত হৈছে ।

আনহাতে কম বুদ্ধিৰ ল'ৰা-ছোৱালীৰ, বেছি বুদ্ধিৰ ল'ৰা-ছোৱালীতকৈ অপৰাধ প্ৰৱণতা বেছি- এই তথ্যটোও শুদ্ধ নহয় । গতিকে শাৰীৰিক গঠন আৰু মানসিক বুদ্ধিৰ তাৰতম্যই অপৰাধ প্ৰৱণতাৰ একমাত্ৰ কাৰণ হ'ব নোৱাৰে ।

কোনো কোনো ক্ষেত্ৰত দেখা যায় যে, যদি কোনো এটা বিশেষ জাতি বা পৰিয়াল অপৰাধী বুলি জনাজাত হৈ পৰে বা সেই পৰিয়ালটোৰ কেবাজনো লোকে অসামাজিক অপৰাধ কৰেইকৈ তেতিয়াও সেই পৰিয়ালটোৰ বাকীবোৰে সেই অপৰাধত লিপ্ত হোৱাৰ সম্ভাৱনা থাকে ; কিন্তু এনে অপৰাধ প্ৰৱণতা ৰংশগত নহয়, বৰঞ্চ পৰিবেশৰ বাবেহে । এনেকুৱা অপৰাধ প্ৰৱণ ল'ৰা-ছোৱালীক পৰিৱৰ্তন সূচীকৰণৰ সংশোধন কৰিব পাৰি । গতিকে ওপৰৰ কাৰণ সমূহ বিশ্লেষণ কৰি দেখা

গ'ল যে স্বাভাৱিক আৰু অপৰাধ প্ৰৱণ ল'ৰা-ছোৱালীৰ ভিতৰত বিশেষ পাৰ্থক্য নাথাকে। মুঠতে আৱেগজনিত অপৰিপক্কতা, ধৈৰ্য্যৰ অভাৱ আৰু ব্যৰ্থতাইহে ল'ৰা-ছোৱালীক বেছি অপৰাধ প্ৰৱণ কৰি গঢ়ি তোলাত সহায় কৰে।

অপৰাধ প্ৰৱণতাৰ ঘাই উপাদান কেইটা হ'লে—(ক) পৰিয়াল, (খ) শিক্ষানুষ্ঠান আৰু (গ) সামাজিক পৰিবেশ।

পৰিয়ালৰ অসুস্থ পৰিবেশেই অপৰাধ প্ৰৱণতাৰ মূল কাৰণ বুলিব পাৰি। পৰিয়ালত সন্তানৰ প্ৰতি আদৰ যত্নৰ তাৰতম্য, সুস্থ পৰিবেশৰ অভাৱ, মানসিক স্বাধীনতাৰ হৰণ-ভগন, অৰ্থনৈতিক নিৰাপত্তা নোহোৱা আদি বিভিন্ন পৰিবেশে ল'ৰা-ছোৱালীৰ মন ক্ষুণ্ণ, বিদ্ৰোহী আৰু প্ৰতিশোধ পৰায়ণ কৰি গঢ়াত সহায় কৰে।

আনহাতে শিক্ষানুষ্ঠানৰ অসুস্থ শিক্ষা-ব্যৱস্থা আৰু পৰিচালনাই ল'ৰা ছোৱালীক অপৰাধী প্ৰৱণ কৰি তোলে। শিক্ষানুষ্ঠানৰ আস্থাৰহীন কাৰ্য্যসূচী, শিক্ষকৰ নিষ্ঠুৰ আচৰণ, গতানুগতিক আকৰ্ষণীয় পৰিবেশ, নৈতিক আৰু দায়িত্বহীন পৰিস্থিতিৰ সৃষ্টি আদিয়ে ছাত্ৰ ছাত্ৰীৰ মনত অপৰাধ প্ৰৱণতাৰ ভাৱ জগাই তোলে। ফলত শিক্ষানুষ্ঠানক অপৰাধ প্ৰৱণ পৰিবেশত পৰিণত কৰে।

ব্যক্তিৰ জীৱনত সামাজিক পৰিবেশৰ প্ৰভাৱ অনস্বীকাৰ্য্য। সামাজিক বাঁতি নীতি, আচাৰ-ব্যৱহাৰ, লোকাচাৰ, লোক-সংস্কৃতি আদিয়ে ব্যক্তিৰ জীৱনত প্ৰভাৱ পেলায়। ল'ৰা ছোৱালীও কোনো এক সমাজৰ ভিতৰুৱা অঙ্গ হিচাপে ইহঁতৰ ওপৰতো সামাজিক প্ৰভাৱ পৰাতো স্বাভাৱিক।

অসুস্থ সামাজিক বাতাবৰণৰ উৎস সমূহ হ'ল—ক্ৰমে-নৈতিক মানদণ্ডৰ অৱনতি, সামাজিক পৰিৱৰ্তন, নিৰাপত্তাহীন চিন্তা-চৰ্চ্চা, সাম্প্ৰদায়িকতা আৰু অস্বাস্থ্যকৰ পৰিবেশ। এনেকুৱা ধৰণৰ প্ৰৱৃত্তিসমূহে সামাজিক বাতাবৰণ অসুস্থ কৰি তোলে। ফলত ল'ৰা-ছোৱালীৰ মনত অপৰাধ প্ৰৱণতা ভাৱে ঠাই পায়।

আনহাতে কৰ্ম বিমুখী শিক্ষা, সামাজিক অন্তায়-অবিচাৰ, ৰাজনৈতিক অস্থিৰতাও অপৰাধ প্ৰৱণতাৰ একো একোটা উৎস।

প্ৰতিকাৰ—প্ৰতিকাৰ বৰ কষ্টদায়ক আৰু কঠিন কাম। এই বিষয়ে বিশেষজ্ঞসকলৰ ধ্যান-ধাৰণা মন কৰিবলগীয়া। তেখেতসকলৰ মতে এই ক্ষেত্ৰত শিক্ষক, মাক-বাপেক, সমাজকৰ্মী আৰু চৰকাৰ আদিৰ দায়িত্ব অধিক গধুৰ। আদিতো অপৰাধ প্ৰৱণ ল'ৰা-ছোৱালীক সংশোধন নকৰিলে পিচলৈ ক'ব সহজ নহয়। শাস্তিমূলক ব্যৱস্থা নাইবা নিষ্ঠুৰ আচৰণৰ দ্বাৰা অপৰাধীক শুধুৱাব নোৱাৰি। মৰম-চেনেহ আৰু সহানুভূতিৰে যিমান সোনকালে অপৰাধী প্ৰৱণ ল'ৰা-ছোৱালীক সংশোধন কৰিব পাৰি আনেবে তিমান সম্ভৱপৰ নহয়। এনেকুৱা অৱস্থাত শিক্ষক, অভিভাৱক সকল ধৈৰ্য্যাশীল আৰু সহানুভূতিশীল হোৱা উচিত। তেতিয়াহে ফলদায়ক ফল আশা কৰিব পাৰি।

আনফালে আকৌ পাৰিবাৰিক দিশত অখণ্ড যত্ন কাম কাজ, উৎসৱ পাৰ্বন আদিত মুকলি মূৰীয়াভাৱে যোগদান কৰিবলৈ ল'ৰা-ছোৱালীক কৰা আকৰ্ষণে আশানুৰূপ ফল দিয়ে। তদুপৰি শিক্ষকেও অভিজ্ঞতা ফলশ্ৰুতি হিচাপে অপৰাধ প্ৰৱণ ল'ৰা-ছোৱালীক নানান ধৰণৰ আনন্দ

দায়ক বিনোদনৰ সতে ব্যস্ত ৰাখিলে সিহঁতৰ অপৰাধ প্ৰৱণতাত বাধা জন্মে, লগতে শূণ্ণ প্ৰতিভাবো বিকাশ হয়।

এইদৰে পৰিবেশ পৰিবৰ্তনৰ দ্বাৰাও অপৰাধ প্ৰৱণতা নিবাৰণ কৰিব পাৰি। ই আৱেগজনিত পৰিবেশ আৰু সামাজিক পৰিবেশ পৰিবৰ্তনো হ'ব পাৰে। ধৰ্মানুষ্ঠান, স্কুল, খেলৰ দল আদিয়ে এনেকুৱা পৰিবৰ্তনত অৱদান যোগায়।

সাধাৰণতে অসামাজিক কামত প্ৰতিৰোধ ঘটাব পাৰে শিক্ষানুষ্ঠান, পৰিয়াল আৰু সমাজে। সেয়েহে এই তিনিটাৰ মাজত এটা নিবিড় সম্পৰ্ক গঢ়ি উঠা উচিত। অন্তৰ্ধাত প্ৰতিৰোধ ক্ষেত্ৰত বাধা জন্মিব। চৰকাৰেও এই ক্ষেত্ৰত

পিচপৰি থকা অনুচিত। আইন প্ৰণয়নৰ ব্যৱস্থা, পৰিষ্কাৰ পৰিচ্ছন্নতাৰ প্ৰতি দৃষ্টি, বিনামূলীয়া শিক্ষা, চিকিৎসা, পুষ্টিৰ খাতিৰ যোগান, আমোদ-প্ৰমোদৰ মনোগ্ৰাহী ব্যৱস্থা আদিৰ দায়িত্বত ৰাষ্ট্ৰৰ সতে সহযোগিতা কৰি পালন কৰা দৰ্কাৰ। ইউৰোপ, আমেৰিকা আদি দেশে অপৰাধ নিবাৰণৰ যথেষ্ট চেষ্টা চলাইছে। আমাৰ অসম তথা ভাৰতবৰ্ষইও এই ক্ষেত্ৰত কিছু পৰিমাণে অবিহণা যোগোৱা দেখা যায়। গতিকে অপৰাধ প্ৰৱণ ল'ৰা ছোৱালীক সংশোধন বা প্ৰতিকাৰৰ ক্ষেত্ৰত যিবোৰ ব্যৱস্থাই আশু-সমাধান আনি দিব পাৰে, সেইবোৰৰ প্ৰতি দৃষ্টি ৰখা আমাৰ প্ৰধান কৰ্তব্য।

“মানুহ এনে এটা জটিল জীৱ যে তেওঁৰ কোনো সমস্যাৰেই সহজ সমাধান নাই। বৰং দেখা যায় যে এটা সমস্যাৰ সমাধান কৰিবলৈ গৈ মানুহে আন দহটা নতুন সমস্যাৰ সৃষ্টি কৰে।”

—হোমেন বৰগোহাঞি।

॥ সাধাৰণ সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন ॥

প্ৰতিবেদনৰ আৰম্ভণিতে আদৰ্শৰ দাবানল জ্বলাই জননীৰ পূজাৰ বেদীত আত্মাহুতি দিয়া বীৰ-বীৰাঙ্গনা সকললৈ অৰ্চা অঞ্জলি নিবেদিত্তোঁ।

যিসকল ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে আশা-ভাৰসাৰ প্ৰাণ-কেন্দ্ৰ স্বৰূপে বকো, 'জৱাহৰলাল নেহৰু মহাবিদ্যালয়'ৰ নিচিনা এখনি মহান অনুষ্ঠানৰ ইং ১৯৮৫-৮৬ চনৰ বাবে ছাত্ৰ একতা সভাৰ সাধাৰণ সম্পাদকৰ গুৰু দায়িত্ব বহন কৰিবলৈ সুযোগকণ দিলে, তেওঁলোকলৈ মোৰ মৰম, শ্ৰদ্ধা আৰু আন্তৰিক অভিবাদন জনাইছোঁ। 'Duty is beauty' এই কথাষাৰি সাৰোগত কৰি হেলমবঙে দায়িত্ব ভাৰ চলাই নিবলৈ চেষ্টাৰ ক্ৰটি কৰা নাছিলোঁ। কিন্তু কিমান দূৰ সফলতাৰে পালন কৰিব পাৰিছোঁ সেয়া আপোনালোকৰ বিচাৰ্য।

মহাবিদ্যালয় সপ্তাহ—শিক্ষা ব্যৱস্থাত শিক্ষাৰ লগতে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ মানসিক, শাৰীৰিক বিকাশ সাধনৰ বাবে 'মহাবিদ্যালয় সপ্তাহ' উদ্‌যাপন অপৰিহাৰ্য। এই বেলিও বিস্তৃত কাৰ্য্যসূচীৰে ইং ১৯৮৫-৮৬ চনৰ ১৮।২।৮৬ ইং তাৰিখৰ পৰা ২২।২।৮৬ ইং তাৰিখলৈ 'মহাবিদ্যালয় সপ্তাহ' উদ্‌যাপন কৰা হয়। 'মহাবিদ্যালয় সপ্তাহ'ৰ ব'টা বিতৰণী সভাখন ২৫।২।৮৬ ইং তাৰিখে পতা হয়। সভাত সভাপতিত্ব কৰে আমাৰ অধ্যক্ষ মহাশয়ে আৰু মুখ্য অতিথিৰ আসন-গ্ৰহণ কৰে বকো চক্ৰৰ উপপ্ৰতি সনাত্ৰী শ্ৰীচন্দ্ৰ

নাথ মজুমদাৰ মহোদয়ে। সভাত সমজুৱাৰ ফালৰ পৰা বকো হাইস্কুলৰ প্ৰাক্তন প্ৰধান শিক্ষক শ্ৰীঅচ্যুত কান্ত অধিকাৰীদেৱে ছাত্ৰ সকলক সাৰগৰ্ভ বক্তৃতাবে উৎসাহিত কৰে আৰু সেইদিনা সভাৰ বিশেষ আকৰ্ষণ আছিল কামৰূপ জিলা ছাত্ৰ সন্থাৰ সভাপতি শ্ৰীহিতেশ ডেকাৰ উপস্থিতি আৰু তেজস্বী ভাষণ।

নৱাগত আদৰণী সভা—নৱাগত আদৰণী সভাখন এইবেলি ৬।১০।৮৬ ইং তাৰিখে আনুষ্ঠানিকভাৱে পতা হয়। সভাত বিশিষ্ট অতিথিৰ আসন গ্ৰহণ কৰি সভাৰ সৌষ্ঠৱ বঢ়ায় অসমৰ শিক্ষাবিভাগৰ শিক্ষাধিকৰ্তা ড° শৈলজ্ঞানন্দ ভৰালীদেৱে। ড° ভৰালীদেৱৰ ভাষণ আমাৰ বাবে আদৰণীয় আৰু অনুকৰণীয় হৈ থাকিব।

সৰস্বতী পূজা—আন আন বছৰৰ দৰে এইবেলিও আমাৰ মহাবিদ্যালয়ত 'অনুষ্ঠাপীয়া'কৈ 'সৰস্বতী পূজা' উদ্‌যাপন কৰা হয়।

মহাবিদ্যালয়ত বিজ্ঞান শাখা—আমাৰ মহাবিদ্যালয়ত এইবেলি উচ্চতৰ মাধ্যমিক শ্ৰেণীত বিজ্ঞান-শাখা কেইটামান বিষয়ত খোলা হয়। বিজ্ঞান শাখাৰ শ্ৰেণীৰ মুকলিয়ে বকো অঞ্চলৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী তথা বাইজৰ এটা বহুদিনীয়া অভাৱ পূৰণ কৰিব। বিজ্ঞান শাখা আনুষ্ঠানিকভাৱে উদ্বোধন কৰে ৬।১০।৮৬ ইং তাৰিখে মাননীয় শিক্ষাধিকৰ্তা ড° শৈলজ্ঞানন্দ ভৰালীদেৱে।

ভৱন সম্প্ৰসাৰণ—ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ সংখ্যা বছৰে বছৰে বাঢ়ি অহাৰ ফলত বিশেষকৈ পাঠদান কোঠালিৰ অনাটন ঘটাত, এই বেলি ২টা নতুন শ্ৰেণী কোঠা সাজি উলিওৱাৰ বাবে মহাবিদ্যালয়ৰ কৰ্তৃপক্ষ ধন্যবাদৰ পাত্ৰ। আশা কৰোঁ এইদৰে কৰ্তৃপক্ষই আমাৰ অভাৱবোৰ দূৰীকৰণত সহায়ক হ'ব।

শ্বহীদ বেদী স্থাপন “Man is mortal.” কিন্তু স্মৃতি যুগমীয়া। সেয়ে সেই পবিত্ৰ স্মৃতি যুগমীয়া কৰি ৰাখিবৰ মানসেৰে, অসমৰ অস্তিত্ব ৰক্ষাৰ সংগ্ৰামত বুকুৰ কেঁচা তেজ ঢালি আত্ম-হুতি দিয়া বীৰ শ্বহীদ সকলৰ পৱিত্ৰ স্মৃতি উজ্জ্বলাই ৰাখিবৰ উদ্দেশ্যে মহাবিদ্যালয়ত এটি শ্বহীদ বেদী স্থাপন কৰা হয়। গোবৰ আৰু সৌভাগ্যৰ কথা যে, অসমৰ অস্তিত্ব ৰক্ষাৰ সংগ্ৰামত হাঁহি হাঁহি মৃত্যু বৰণ কৰা (বকোৰ) ছমৰীয়া অঞ্চলৰ তথা আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰে ছাত্ৰী গংগা কলিতা আৰু মঞ্জু মহন্ত, বকোৰ বৰুৱা বৈষ্ণৱ, চৰিন বাভা, ধন বাহাদুৰ ছেত্ৰী প্ৰমুখ্যে আৰু আন আন জ্ঞাত-অজ্ঞাত শ্বহীদৰ পবিত্ৰ স্মৃতি চিৰসেউজ হৈ সাক্ষ্যবহন কৰাৰ মানসেৰে এই পবিত্ৰ শ্বহীদ বেদীৰ নিৰ্মাণ।

নতুন ছাত্ৰী আবাস নিৰ্মাণ—আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ দুবৈৰ ছাত্ৰী বিলাক ছাত্ৰীআবাসৰ অভাৱত অহা-যোৱা কৰে বা অত-তত থাকি শিক্ষা লাভ কৰিব লগা হৈছে। তেওঁলোকৰ এই অভাৱ পূৰণৰ বাবে এটি ছাত্ৰী আবাসৰ নিৰ্মাণ কাৰ্য্য চলি আছে। আশা কৰোঁ, এই ছাত্ৰী আবাসটোৱে দুবৈৰ ছাত্ৰী সকলৰ শিক্ষা লাভত অসুবিধা দূৰ কৰিবলৈ সমৰ্থ হ'ব।

আমাৰ ছাত্ৰ সকলৰ কৃতিত্ব—গোবৰৰ বিষয় যে ইং ১৯৮৫-৮৬ চনৰ গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ আন্তঃ মহাবিদ্যালয় যুৱ মহোৎসৱত শৰীৰ চৰ্চা প্ৰতিযোগিতাত দ্বিতীয় পুৰস্কাৰ লাভ কৰে আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ শ্ৰীজিতেন কলিতাই। তাৰ উপৰিও এইবেলি ইং ১৯৮৫-৮৬ চনত গোৱালপাৰাত অনুষ্ঠিত গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয় 'আন্তঃ মহাবিদ্যালয়' ফুটবল প্ৰতিযোগিতাত আমাৰ মহাবিদ্যালয়ে কোৱাৰ্টাৰ ফাইনেল খেলাৰ যোগ্যতা অৰ্জন কৰে।

মহাবিদ্যালয়ৰ অভাৱ-অভিযোগ বছৰৰ লেখেৰে আমাৰ মহাবিদ্যালয়খনে বাইশ বছৰত ভৰি দিছে। এই দৃষ্টিত এগৰাকী পূৰ্ণ যৌৱন প্ৰাপ্ত গাভৰু সদৃশ যদিও প্ৰকৃত আপডালৰ অভাৱত পৰি তেনেই জয় পৰি পূৰ্ণ পৰ্যায় ৰূপ পোৱাত বাধাগ্ৰস্ত হোৱা যেন লাগে।

উপযুক্ত কোঠালিৰ অভাৱত পাঠদান আৰু গ্ৰহণত যথেষ্ট অসুবিধাৰ কথাও নুই কবিব নোৱাৰি। সংগীত চৰ্চা আৰু নাট্যাভিনয়ত ৰূপ থকা ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ বাবে স্থায়ী ৰংগমঞ্চ আৰু প্ৰেক্ষাগৃহৰ অভাৱ মন কৰিবলগীয়া। তদুপৰি পুখিৰ্ভাল.টা আঁল-বহল কোঠালিলৈ স্থানান্তৰিত কৰিব পাবিলে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ এটি বহুদিনীয়া অভাৱ পূৰণ হ'ব। আমাৰ খেল পথাৰখনৰ অৱস্থা বৰ শোচনীয়। ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ অনুপাতে প্ৰশ্ৰাৱগাৰ আৰু শৌচাগাৰৰ বৃদ্ধি আৰু উন্নতি হোৱা উচিত। ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ জিৰণি কোঠাত যথোপযুক্ত নহয়। মহাবিদ্যালয়ত বিশুদ্ধ খোৱা পানীৰো সুব্যৱস্থা নাই। তদুপৰি এখন কেণ্টিনৰ অভাৱ বাককৈয়ে অনুভৱ কৰা হৈছে। আমাৰ

এই অভাৱ অভিযোগ সমূহৰ দূৰীকৰণৰ কিঞ্চিত
মানা আশা কৰিব পাৰোঁনে? আশা কৰোঁ।
কৰ্তৃপক্ষই এই বিষয়ত সঁহাৰি জনাব।

কৃতজ্ঞতা স্বীকাৰ- বিগত কালছোৱাত কাৰ্য্যভাৰ
চলাই নিয়াত ছাত্ৰ-একতা সভাৰ সদস্যসকল,
বন্ধু-বান্ধৱী সকল তথা মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যক্ষ
আৰু অধ্যাপক অধ্যাপিকা সকলে আগবঢ়োৱা
সহায়-সহযোগিতা, দিহা-পৰামৰ্শৰ বাবে মোৰ
আন্তৰিক কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছোঁ।

সদৌশেষত অজ্ঞানিতে হোৱা ভুল-ভ্ৰুটিৰ মাৰ্জনা
বিচাৰি মহাবিদ্যালয়ৰ উন্নতি কামনা কৰাৰ
লগতে 'জৱাহৰ জ্যোতি'ৰ দীৰ্ঘায়ু কামনা কৰি
প্ৰতিবেদন সামৰিছোঁ।

‘জয় আই অসম’
শ্ৰীক্ষীৰোদ শৰ্ম্মা।
সাধাৰণ সম্পাদক,
ছাত্ৰ-একতা সভা।

জৱাহৰলাল নেহৰু মহাবিদ্যালয়, বৰকোঁ।

ঃ সাংস্কৃতিক বিভাগৰ সম্পাদকীয় প্ৰতিবেদন ঃ

প্ৰতিবেদনৰ পাতনিতে সকলো ছাত্ৰ-ছাত্ৰীকে
গুৰুত্ব দিয়া হৈছে। সাংস্কৃতিক সম্পাদক হিচাপে
যি গুৰু দায়িত্ব আৰু কৰ্তব্য পালন কৰিব লাগে,
তেনে দায়িত্ব আৰু কৰ্তব্য পথত অগ্ৰসৰ হোৱাত
কিমানখিনি ফলৱতী হ'ব পাৰিছোঁ সেয়া বিচাৰ
কৰাৰ দায়িত্ব আপোনালোকৰ হাততে...।
সাংস্কৃতিক এটি-দুটি কথাৰে—সংস্কৃতি হ'ল
এটা জাতিৰ সম্পদ। গণজীৱনৰ অঁহে অঁহে
পাহে পাহে ই সোমাই থাকে। গণজীৱনক
কেন্দ্ৰ কৰিয়েই এটা জাতিৰ কৃষ্টি গঢ়ি উঠে
আৰু জীয়াই থাকে। সংস্কৃতি চিৰ সুন্দৰ, সুন্দৰেই
সত্য আৰু শিৱ। সুন্দৰৰ ৰাজ আলি। দি
সুন্দৰৰ আৰাধনা কৰি মানৱ জীৱন তথা মানৱ
সমাজক সুন্দৰ কৰি তোলা শিল্পী সকলৰ পৱিত্ৰ

কৰ্তব্য। এনে ক্ষেত্ৰত বৰ্তমানৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে
কেৱল অধ্যয়নতে আৱদ্ধ নাথাকি আন আন
দিশৰ ঊপৰিও সাংস্কৃতিক দিশতো সমানে খোজ
মিলাই যোৱাটো অতি প্ৰয়োজনীয় কৰ্তব্য। অৱশ্যে
তাৰ বাবে একান্ত প্ৰয়োজন সাধনা, একাগ্ৰতা
আৰু অনুশীলনৰ।

মহাবিদ্যালয় সপ্তাহ—অইন অইন বেলিৰ দৰে
এই বেলিও সাংস্কৃতিক সম্পাদকৰ কাৰ্য্যভাৰ
গ্ৰহণ কৰাৰ কিছুদিনৰ পিচতে অৰ্থাৎ ১৭/২/৮৬
ইং তাৰিখৰ পৰা ২২/২/৮৬ ইং তাৰিখলৈ উল্লহ
মালহেৰে “মহাবিদ্যালয় সপ্তাহ” পালন কৰা হয়।
“মহাবিদ্যালয় সপ্তাহত সাংস্কৃতিক কাৰ্য্যমূৰ্ত্তীত
বহুসংখ্যক ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে অংশ গ্ৰহণ কৰে আৰু
নিজ প্ৰতিভাৰ পৰিচয় দিবলৈ সমৰ্থ হয়।

মহাবিদ্যালয় সপ্তাহ উপলক্ষে ১৯৮৪-৮৫ চনৰ নিচিনাকৈ এইবেলিও প্ৰদৰ্শনী এখন অনুষ্ঠিত কৰা হয়। প্ৰদৰ্শনী দ্বাৰা গুলি কৰে মাননীয় অধ্যক্ষ মহাশয়ে। এই মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী, অধ্যাপক, অধ্যাপিকাৰ বাহিৰেও অন্যান্য অতিথি বৃন্দই প্ৰদৰ্শনী চাই ভূয়সী প্ৰশংসা কৰে। প্ৰদৰ্শনীৰ সামগ্ৰী সমূহ চোৰা মেলাৰ বাবে দায়িত্ব ভাৰ দিয়া হয় বন্ধু শ্ৰীউত্তম কুমাৰ চৌধুৰী, কমল চৌধুৰী, গুণলি নাথ আৰু ছাত্ৰী বান্ধৱী মিচ অঞ্জলি দাস আৰু চন্দনা দেৱীক।

অভিৱ-অভিযোগ—এখন মহাবিদ্যালয়ত অভাৱ অভিযোগ থকাতো অস্বাভাৱিক নহয়। যিখিনি অভাৱক অগ্ৰাধিকাৰ ভিত্তিত পূৰণ কৰিব লাগে, সেই অভাৱসিহি এতিয়ালৈ পূৰণ নোহোৱাটো মোৰ বোধেৰে বৰ দুখৰ কথা। সহৃদয় কৰ্তৃপক্ষই সহানুভূতিৰে চালি-জাৰি চাই ইমান দিনে ভূগি অহা অসুবিধাৰোৰ ভৱিষ্যতলৈ দূৰীকৰণত দৃষ্টি দিলেই মোৰ লিখনি সাৰ্থক হ'ব।

অভাৱ আৰু অসুবিধাৰ ক্ষেত্ৰত এটি স্থায়ী প্ৰেক্ষাগৃহৰ অভাৱ বাৰুকৈয়ে উপলব্ধি কৰা হৈছে। তদুপৰি প্ৰয়োজনীয় বাদ্য-যন্ত্ৰৰ অভাৱ আৰু যিখিনি আছে তাৰ সংৰক্ষণৰ সুব্যৱস্থা নথকাতো বৰ পৰিতাপৰ কথা।

কিছু অভিজ্ঞতা—বাকো মহাবিদ্যালয়ৰ ১৯৮৫-৮৬ ইং চনৰ সাংস্কৃতিক বিভাগৰ সম্পাদক হিচাপে ক্ষুণ্ণ বহল পথাৰ খনিত খোজ পেলাই যিখিনি

অভিজ্ঞতা লাভ কৰিলে। সেয়া মন পথাৰত সদায় সেউজবুলীয়া হৈ থাকিব।

কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন মোৰ কাৰ্যকালত বিভিন্ন কাম-কাজ সমূহ সুকলমে চলাই দিহা পৰামৰ্শ দি মৌক উৎসাহিত তথা ঐশ্বৰ্য্য যোগোৱাৰ বাবে মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যক্ষ যতীন্দ্ৰ নাথ দেৱ আৰু সাংস্কৃতিক বিভাগৰ ভাৰপ্ৰাপ্ত অধ্যাপক দিলীপ দাস আৰু মহাবিদ্যালয়ৰ আন আন অধ্যাপক-অধ্যাপিকা সকলৰ ওচৰত মই চিৰ কৃতজ্ঞ। মোৰ কাৰ্যকাল ছোৱাত বিভিন্ন দিশত সহায়-সহযোগিতা আৰু উৎসাহ যোগোৱা বন্ধুবৰ বিৰিঞ্চি ৰাভা, ধীৰেন্দ্ৰ তামূলী, মতিলাল ৰাভা, গুণলি নাথ আৰু বান্ধৱী অঞ্জলি দাস, চন্দনা দেৱী, জুলিয়েট আৰু বীণা কলিতালৈ মোৰ আন্তৰিক শুভেচ্ছা থাকিল।

সদৌ শেষত মোৰ জ্ঞাত আৰু অজ্ঞাত ভুল ভ্ৰান্তিৰ বাবে ক্ষমা বিচাৰি পুনঃ মহাবিদ্যালয়ৰ উন্নতি কামনা কৰি ইমানতেই প্ৰতিবেদনৰ সামৰণি মাৰিলোঁ।

জয়ন্ত জৱাহৰলাল নেহৰু মহাবিদ্যালয়

ধন্যবাদ

শ্ৰীজগোবন্ধু চৌধুৰী।

সম্পাদক, সাংস্কৃতিক বিভাগ

১৯৮৫-৮৬ চন।

সকলো ছাত্র-ছাত্রীলৈ শুভেচ্ছা যাচি মোৰ খেল বিভাগৰ প্ৰতিবেদনৰ শুভাৰম্ভণি কৰিলোঁ।

শিক্ষাৰ লগতে খেল ধেমালিৰো এটা গভীৰ সম্পৰ্ক আছে। খেল ধেমালিৰ জৰিয়তে শাৰীৰিক পৰিপুষ্টি সাধনৰ লগতে মানসিক উৎকৰ্ষ সাধন হয়। আমাৰ দেশৰ গোবৰ অক্ষুণ্ণ ৰাখি উজ্জল ভৱিষ্যতৰ সন্ধান দিবলৈ খেল ধেমালিয়ে অনুপ্ৰাণিত কৰে। বিশ্বৰ খেলৰ দৰবাৰৰ আগশাৰীত ঠাই পাবলৈ হ'লে আমাৰ ছাত্র-ছাত্রী সকলেও খেল ধেমালিত অংশ গ্ৰহণ কৰি উপযুক্ত দক্ষতা দেখুৱাব পাবিলেহে পিচপৰা দেশখনক উন্নতিৰ পথেলৈ নিব পাবিব কাৰণ দেশৰ প্ৰগতি আমাৰ ওপৰতে নিৰ্ভৰ কৰে।

মহাবিদ্যালয় সপ্তাহ—খেল-ধেমালিৰ উৎকৰ্ষ সাধনৰ বাবে এইবেলিও ১৮ ফেব্ৰুৱাৰী চণ্ডীয়া তাৰিখৰ পৰা সপ্তাহজোৰা কাৰ্য্যসূচীৰে আমাৰ মহাবিদ্যালয়ত “মহাবিদ্যালয় সপ্তাহ” পালন কৰা হয়। খেল-ধেমালিৰ আন্তৰ্গণ্যৰে পৰা ছাত্র-ছাত্রী সকলৰ উৎসাহ উদ্দীপনা পৰিলক্ষিত হয়, আৰু প্ৰতিযোগিতামূলক ভাৱে চটফট, ডিচকাচ, জেঞ্চ-লিন, প'লভল্ট, হাইজাম্প, লংজাম্প, দৌৰ প্ৰতিযোগিতা, ভলীবল, বিল্বেছ ইত্যাদি খেলত অংশ গ্ৰহণ কৰে। ছাত্র-ছাত্রীসকলে আৰু খেলুৱৈ সকলক উৎসাহিত কৰে আৰু খেলুৱৈ সকলে নানা অশ্লুবিধা স্বৰূপে নিজৰ যোগ্যতা দেখুৱাবলৈ সন্মত হয়।

এইবেলি গোৱালপাৰাত অনুষ্ঠিত গুৱাহাটী

বিশ্ববিদ্যালয়ৰ আহুতমহাবিদ্যালয় ফুটবল প্ৰতিযোগিতাত আমাৰ মহাবিদ্যালয়ে যোগদান কৰি কোৱাৰ্টাৰ ফাইনেল খেলাৰ যোগ্যতা অৰ্জন কৰিছিল।

কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন—মোৰ কাৰ্যকালছোৱাত কাম-কাজ সমূহ সূচকৰূপে চলোৱাত উপদেশ, পৰামৰ্শ দি সহায় কৰা বাবে ভাৰপ্ৰাপ্ত অধ্যাপক “দ্বিজেন্দ্ৰ দাস, অধ্যাপক প্ৰশান্ত বুঢ়াগোহাঁই, নবীন মুদিয়াৰ, খগেশেন ডেকা, অধ্যাপিকা ক্ষম্ম অকিবাৰী, মণীষা ভট্টাচাৰ্য্য, কমিতা ফুকন, আৰু জয়ন্তী ব্ৰহ্ম মহাশয়, মহাশয়ালৈ সশ্ৰদ্ধ কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিলোঁ।” মোৰ কাৰ্যকালত সহায় সহযোগিতা জনোৱা বাবে হৰেণ, বীৰেন সীতাৰাম, অমিয়, পানিৰাম, খনীপ্ৰ, মতিলাল, ইছমাইল, যুগল (বন্ধু) কাকলি, মিমু, আৰতি, সূচীজতা, লীলা, দৈবো, বীণ, জুতিকা, ৰাহুৱী) কণমাট, চন্দনা, নমিতা, ভাগীৰথী (বাইদেউ) আৰু অজ্ঞাত ক্ৰীড়া অনুৰাগী বন্ধু-বান্ধৱীলৈ মোৰ আন্তৰিক কৃতজ্ঞতা জনালোঁ।

প্ৰতিবেদনৰ সামৰণিত অজানিত দোষ ত্ৰুটিৰ বাবে ক্ষমা প্ৰাৰ্থনা জনাই মহাবিদ্যালয় লগতে খেল-বিভাগৰ উজ্জল ভৱিষ্যতৰ হেঙুলি প্ৰভাৱত আশা ৰাখি ক্ষুদ্ৰ প্ৰতিবেদনৰ ইতিবেথা টানিলোঁ।

“জয়তু জৱাহৰ জ্যোতি”

ত্ৰীনন্দ কুমাৰ বড়ো।

সম্পাদক, ক্ৰীড়া বিভাগ

: তৰ্ক বিভাগৰ সম্পাদিকাৰ প্ৰতিবেদন :

প্ৰতিবেদনৰ পাতনিত অসমৰ অস্তিত্ব বন্ধাৰ আন্দোলনত যি সকল বীৰ শ্বহীদৰ তপ্ত তেজৰে লুইতৰ পানী বাঙলী হ'ল, যি সকলৰ এই তেজ লুইতে অসমৰ পূৰ্বৰ পৰা পশ্চিমলৈ বোৱাই নিলে সেই সকল শ্বহীদক শ্ৰদ্ধাৰে স্মৰিছোঁ—
হে শ্বহীদ ! তুমি অমৰ হোৱা ।

১৯৮৬ চনৰ ফেব্ৰুৱাৰী মাহত মই অধ্যক্ষ মহোদয়ৰ পৰা তৰ্ক বিভাগৰ দায়িত্ব গ্ৰহণ কৰেঁ।। যি সকল ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে তথা বন্ধু-বান্ধৱীয়ে মৰম আৰু সহানুভূতিৰে মোক এই বিভাগৰ দায়িত্বৰ অৰ্পণ কৰিলে তেওঁলোকলৈ মোৰ আন্তৰিক ধন্যবাদ আৰু কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিলেঁ।।

কাৰ্য্যভাৰ গ্ৰহণ কৰাৰ কিছুদিন পাছতেই “মহাবিদ্যালয় সপ্তাহ” আৰম্ভ হয়। মহাবিদ্যালয় সপ্তাহত কুইজ, ওৰ্ক, তাকশ্বিক বক্তৃতা, কবিতা আবৃত্তি (ইংৰাজী-অসমীয়া) প্ৰতিযোগিতাৰ আয়োজন কৰা হৈছিল; কিন্তু অতি দুখৰ বিষয় যে উক্ত প্ৰতিযোগিতা সমূহত প্ৰতিযোগীৰ বাহিৰে আন ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক প্ৰায়েই উপস্থিত থকা দেখিবলৈ পোৱা নাযায়। গতিকে মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকললৈ মোৰ এটি অনুৰোধ—ভৱিষ্যতে তেওঁলোকে যেন মহাবিদ্যালয়ৰ বিভিন্ন সভা-সমিতিত যোগদান কৰি এনে অনুষ্ঠানৰ মান-মৰ্যাদা অক্ষুণ্ণ ৰাখে।

মোৰ কাৰ্য্যকাল ছোৱাত মহাবিদ্যালয় সপ্তাহ

উপলক্ষে আয়োজন কৰা বিভিন্ন প্ৰতিযোগিতা সমূহ পৰিচালনা কৰাত যি সকল অধ্যাপক, অধ্যাপিকাই মোক সহায় আগবঢ়ালে তেখেত সকললৈ মোৰ আন্তৰিক শ্ৰদ্ধা সদায় থাকিব। এই বিভাগৰ তত্ত্বাবধায়ক অধ্যাপিকা ৰণু অধিকাৰী বাইদেৱে বিভিন্ন সময়ত বিভিন্ন দিহা-পৰামৰ্শ দি সূচাৰূপে কাম চলাই নিয়াত যি সহায় আগবঢ়ালে তাৰ বাবে বাইদেউৰ ওচৰত মই চিৰ কৃতজ্ঞ। মই মোৰ কাৰ্য্যভাৰ চলাই নিয়াত জ্ঞাতেই বা অজ্ঞাতেই কৰা ভুল-ভ্ৰুটিৰ বাবে ক্ষমা বিচাৰিছোঁ।

যি কেইগৰাকী বন্ধু-বান্ধৱীয়ে নানা ধৰণে সহায় আগবঢ়াই সকলোবোৰ কাম সুকলমে চলাই নিয়াত মোক অনুপ্ৰেৰণা যোগালে তেওঁলোকলৈ অশেষ ধন্যবাদ জনাইছোঁ। শেষত জৱাহৰলাল নেহৰু মহাবিদ্যালয়ৰ উজ্জল ভৱিষ্যত কামনা কৰি মই মোৰ সম্পাদকীয় প্ৰতিবেদনৰ সামৰণি মাৰিলেঁ।। আন্তৰিক প্ৰীতি আৰু অশেষ ধন্যবাদেৰে—

জয়ন্তী জৱাহৰ জ্যোতি
মিচ. ৰীতা বসাক
সম্পাদিকা,

তৰ্ক আৰু আলোচনা বিভাগ।

॥ সমাজ সেৱা বিভাগৰ সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন ॥

জয় জয়তে সমূহ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীলৈ শুভেচ্ছা জনাই মোৰ প্ৰতিবেদন আৰম্ভ কৰিলোঁ।

পঢ়া-শুনাৰ লগত সমাজ সেৱাৰ এটা গভীৰ সম্পৰ্ক আছে। সমাজ সেৱাৰ ফলতে ল'ৰা-ছোৱালীৰ মাজত মিলা-প্ৰীতিৰ ভাৱ, একতা আদি গঢ়ি উঠে।

এইবাৰ মহাবিদ্যালয় সপ্তাহত সমাজ সেৱাৰ প্ৰতিযোগিতাত সমাজ সেৱাৰ ভাৰপ্ৰাপ্ত অধ্যাপক দেবেন্দ্ৰ নাথ শৰ্মাদেৱৰ পৰামৰ্শ আৰু সহায়ৰ কথা কোনোদিনে পাহৰিব নোৱাৰি। বন্ধু

আফতাব, মহেন্দ্ৰ, লক্ষ্মী, জয়ন্ত, দীপক, পৰিগল দীপক, নৃপেন, বিৰিঞ্চি, বিষ্ণু, অজিত নন্দ আদিয়ে সহায় কৰা বাবে আন্তৰিক শুভেচ্ছা জনাইছোঁ। আৰু দোষ ত্ৰুটিৰ বাবে ক্ষমা বিচাৰি মহাবিদ্যালয়ৰ উন্নতি কামনা কৰি প্ৰতিবেদন সামৰিছোঁ।

“জয় আই অসম”

শ্ৰীপ্ৰসন্ন অধিকাৰী

সম্পাদক, সমাজ সেৱা।

: ছাত্ৰ জিৰণি কোঠাৰ সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন :

জয় জয়তে সমূহ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীলৈ আন্তৰিক কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰি মোৰ প্ৰতিবেদন আৰম্ভ কৰিলোঁ।

আমাৰ ছাত্ৰ জিৰণি কোঠাৰ প্ৰয়োজনীয় সুবিধাখিনি নিচেই তাকৰ, অৱশ্যে সীমিত অৰ্থৰ মাজেদি সকলোবোৰ কিনা সম্ভৱপৰ নহয়। তথাপিও কেৰ'ম-বৰ্ড, বেড্‌মিণ্টন আদি যোগান ধৰিছে যদিও টেবিল টেনিছৰ আৱশ্যকতা ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলে বাককৈয়ে অনুভৱ কৰে। মহাবিদ্যালয় ষষ্ঠপৰ্কেলৈ অনুৰোধ যাতে Indoor Games ৰ বাৰ্ত্তীয় সকলোবোৰ সামগ্ৰী যোগান ধৰি ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ স্বকীয় আৰু সামূহিক প্ৰতিভা বিকাশ সাধনত ইন্ধন যোগায় তাকেই কামনা কৰিছোঁ।

আন বছৰৰ দৰে এইবাবো মহাবিদ্যালয় সপ্তাহত বহু সংখ্যক ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে যোগদান কৰি বেড্‌মিণ্টন আৰু কেৰ'ম প্ৰতিযোগিতা পতাতে উৎসাহ জন্মায়। উচ্চমানৰ খেলেৰে প্ৰতিযোগিতা সমাপন নহ'লেও খেলৰ মানদণ্ড একেবাৰে নিম্ন থাপৰ হোৱা বুলিও কব নোৱাৰি। মাননীয় প্ৰশান্ত বুঢ়া গে'হাঁই চাব, আৰু অধ্যাপক দ্বিজেন দাস চাবৰ দিহা-পৰামৰ্শৰ বাবে খেলোৱাৰ পৰিচালনা কৰাত উজু হৈ পৰিছিল। সেইবাবে তেখেত সকলৰ ওচৰত মই চিৰ কৃতজ্ঞ থাকিম। যি সকল ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে মোৰ এই এবছৰীয়া সময় কালত সহায় সহযোগিতাবে “Indoor Game” চলোৱাত সহায় কৰিলে তেওঁলোকলৈ গভীৰ

কৃতজ্ঞতা জনালোঁ।

এই এবছৰীয়া কাৰ্যকালত মই কিমানখিনি কৃতকাৰ্য হৈছোঁ সেইটো ছাত্ৰ-ছাত্ৰী তথা বন্ধু-বান্ধৱী সকলৰ বিচাৰ্য।

সদৌ শেষত মই মোৰ ভুল ভ্ৰান্তিৰ বাবে

ক্ষমা প্ৰাৰ্থনা কৰি প্ৰতিবেদনৰ সামৰণি মাৰিলোঁ।

“জয় আই অসম”

শ্ৰীতৰুণ চন্দ্ৰ বড়ো।

সম্পাদক, ছাত্ৰ জিৰণি কোঠা

ঃ ছাত্ৰী জিৰণি কোঠাৰ সম্পাদিকাৰ প্ৰতিবেদন ঃ

প্ৰতিবেদনৰ পাতনিতে সকলো ছাত্ৰ-ছাত্ৰীলৈ শুভেচ্ছা যাচিছোঁ। বিগত বছৰৰ দৰে এইবাৰো অতি আনন্দেৰে মহাবিদ্যালয় সপ্তাহ পতা হয়। অন্তৰ্ভুক্ত খেলৰ ভিতৰত আছিল কেবম, বিং, টেনিচ আৰু বেডমিণ্টন। আটাইবোৰে আছিল একক আৰু দ্বৈত প্ৰতিযোগিতা। প্ৰতিযোগিতা বোৰ আছিল উচ্চ পৰ্যায়ৰ। ভৱিষ্যতেও খেল-বোৰ এনেকুৱা হ’ব বুলি আশা কৰিলোঁ।

কৰ্মশীল জীৱনৰ ছাত্ৰীসকলৰ বাবে ছাত্ৰী জিৰণি কোঠা কিমান আৱশ্যক তাক বোধহয় উল্লেখ নকৰিলেও হ’ব। বছৰে বছৰে ছাত্ৰীৰ সংখ্যা বাঢ়ি অহাৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যক্ষ মহোদয়ক ছাত্ৰী জিৰণি কোঠাটো সলনি কৰাৰ বাবে অনুৰোধ কৰাত এটি কোঠাৰ যোগান ধৰিছিল যদিও বিজ্ঞান শাখা খোলাৰ বাবে সেইটো শ্ৰেণী কোঠাকৈয়ে ব্যৱহাৰ কৰা হয়। ইয়াৰ বাবে অধ্যক্ষ মহোদয়ক জগবীয়া কৰিব নোৱাৰোঁ। খেলৰ সঁজুলি আৰু বহা আসন যোগান ধৰাৰ উপৰিও দৈনিক বাতৰি কাকত আৰু ফিল্টাৰ এটাৰ বাবে অধ্যক্ষ মহোদয়ক জনাইছিলোঁ। কিন্তু বহুতো অনুৰোধ

থকাৰ কাৰণে মহাশয়ৰ পৰা দিয়া নিদিয়া একো সিদ্ধান্ত নাপালে। এইবিলাক আশাৰ বাস্তৱত ৰূপ দিবলৈ নাপাই নিজেই দুঃখিত ইয়াৰ বিহিত ব্যৱস্থা। মহাবিদ্যালয়ৰ কৃতপক্ষৰ অনতিপলমে ল’ব বুলি আশা থাকিল।

মোৰ এই কাৰ্যকালত বিভিন্ন দিশত দিশা পৰামৰ্শ আগবঢ়োৱা হেতুকে মাননীয় অধ্যক্ষ যতীন্দ্ৰ নাথ দেৱ, ভাৰগ্ৰাণ্থ অধ্যাপিকা মনীষা ভট্টাচাৰ্য্য বাইদেউ আৰু আন আন অধ্যাপক অধ্যাপিকালৈ আন্তৰিক কৃতজ্ঞতা জনালোঁ। ইয়াৰ উপৰিও মোক অকৃত্ৰিমভাবে পদে পদে যি সকলো বন্ধু-বান্ধৱী আৰু ভাঙটি-ভক্তিৰে সহায় সহযোগ কৰিছে তেওঁলোকৰ কথা মোৰ মানসপটত চিৰ সেউজীয়া হৈ ৰ’ব।

পৰিশেষত মোৰ কাৰ্যকাল ছোৱাত অজানিতে ছোৱা ভুলৰ বাবে ক্ষমা বিচাৰি মহাবিদ্যালয়ৰ ভৱিষ্যত উজ্জল কামনা কৰি প্ৰতিবেদন ইমানতে সামৰিছোঁ।

“জয় আই অসম”

মিচ. বুলু ৰাণী দাস

সম্পাদিকা, ছাত্ৰী জিৰণি কোঠা

ঃ ১৯৮৫-৮৬ ইং চনৰ মহাবিদ্যালয় সপ্তাহৰ বিভিন্ন প্রতিযোগিতাৰ ফলাফল ঃ

খেলা বিভাগৰ ফলাফল [ল'ৰাৰ শাখা]

১০০ মিটাৰ দৌৰ :

১ম—শ্ৰীভীষ্ম দেৱ বাভা (উঃ মাঃ ২য়)

২য়—" লঙ্কেশ্বৰ নাথ (")

৩য়—" বিষ্ণু দাস (উঃ মাঃ ১ম)

২০০ মিটাৰ দৌৰ :

১ম—শ্ৰীনন্দ কুমাৰ বড়ো (উঃ মাঃ ১ম)

২য়—ভীষ্ম দেৱ বাভা (উঃ মাঃ ২য়)

৩য়—বসন্ত বড়ো (স্নাতক ১ম)

৪০০ মিটাৰ দৌৰ :

১ম—শ্ৰীপৱন কুমাৰ বাভা (স্নাতক ১ম)

২য়—" ভীষ্ম দেৱ বাভা (উঃ মাঃ ২য়)

৩য়—" লঙ্কেশ্বৰ নাথ (উঃ মাঃ ২য়)

৮০০ মিটাৰ দৌৰ :

১ম—শ্ৰীবসন্ত বড়ো (স্নাতক ১ম)

২য়—" জগদীশ বাভা (")

৩য়—" লঙ্কেশ্বৰ নাথ (উঃ মাঃ ২য়)

বিলেবেচ :

১ম—শ্ৰীপ্ৰমোদ পাঠক (স্নাতক ১ম)

" ভীষ্ম দেৱ বাভা (উঃ মাঃ ২য়)

" জগদীপ কলিতা "

" বীৰেণ বাভা "

২য়—শ্ৰীমতিলাল বাভা (স্নাতক ১ম)

" জগদীশ বাভা "

শ্ৰীপৱন কুমাৰ বাভা (স্নাতক ১ম)

" বসন্ত বড়ো "

৩য়—শ্ৰীউপেন চন্দ্ৰ বাভা (উঃ মাঃ ১ম)

" আকতাৰ ছহেইন হাজৰিকা "

" প্ৰণৱ কুমাৰ বড়ো "

" মহেন্দ্ৰ বাভা "

৪৮ পুত :

১ম—শ্ৰীমতিলাল বাভা (স্নাতক ১ম)

২য়—" পুনিবাম বাভা "

৩য়—" বসন্ত বড়ো "

দিচ্কাচ খেলা :

১ম—শ্ৰীনন্দ কুমাৰ বড়ো (উঃ মাঃ ১ম)

২য়—" মতিলাল বাভা (স্নাতক ১ম)

৩য়—" বিপুল খাটনিয়াৰ (উঃ মাঃ ২য়)

জেন্ডলিন খেলা :

১ম—শ্ৰীমতিলাল বাভা (স্নাতক ১ম)

২য়—" পুনিবাম বাভা "

৩য়—" নন্দ কুমাৰ বড়ো (উঃ মাঃ ২য়)

প'লভণ্ট :

- ১ম - শ্ৰীনন্দ কুমাৰ বড়ো (উঃ মাঃ ১ম)
 ২য়— " পুনিৰাম বাভা (স্নাতক ১ম)
 ৩য় " উপেন চন্দ্ৰ বাভা (উঃ মাঃ ১ম)
 ৪র্থ " পৱন কুমাৰ বাভা (স্নাতক ১ম)

হাই জাম্প :

- ১ম শ্ৰীপুনিৰাম বাভা (স্নাতক ১ম)
 ২য়— " নন্দ কুমাৰ বড়ো (উঃ মাঃ ১ম)
 ৩য়— " শ্ৰীদীপ কলিতা (উঃ মাঃ ২য়)

লং জাম্প :

- ১ম—শ্ৰীনন্দ কুমাৰ বড়ো (উঃ মাঃ ১ম)
 ২য়— " পুনিৰাম বাভা (স্নাতক ১ম)
 ৩য় " বীৰেশ বাভা (উঃ মাঃ ২য়)

ভলী বল :

- ১ম - শ্ৰীমতিলাল বাভা (স্নাতক ১ম)
 " পুনিৰাম বাভা "
 " পৱন বাভা "
 " বসন্ত বড়ো "
 " কন্দপ বড়ো "
 " জগদীশ পাঠক "
 ২য়—শ্ৰীবলোৰাম বড়ো (উঃ মাঃ ১ম)
 " উপেন চন্দ্ৰ বাভা "
 " নন্দ কুমাৰ বড়ো "
 " বলীন্দ্ৰ নাথ "
 " নন্দলাল তুলশীয়াবী "
 " গুৰেশ্বৰ বাভা "
 মঃ আফটাৰ লুচেইন হাজৰিকা , ।

ছাত্ৰ জিৰণি কোঠা বিভাগৰ ফলাফল—

কেবম (এজনীয়া)

- ১ম শ্ৰীপ্ৰদীপ নাথ (H.S 2nd)
 ২য়— " শ্ৰীদীপ মহন্ত (B A. 2nd)

কেবম (দুজনীয়া)

- ১ম—শ্ৰীপ্ৰদীপ নাথ (H.S. 2nd)
 " দিলীপ দাস (B.A. 2nd)
 ২য় শ্ৰীপৰিমল বয় (H.S. 1st)
 আফটাৰ লুচেইন হাজৰিকা (H.S, 1st)

বেডমিণ্টন (এজনীয়া)

- ১ম—শ্ৰীসীতা বাম বড়ো (B.A 2nd)
 ২য় " শ্ৰীসন্ন অধিকাৰী (H.S. 1st)

বেডমিণ্টন (দুজনীয়া)

- ১ম শ্ৰীতৰুণ বড়ো (H.S 2nd)
 " দিলীপ দাস (H.S: 2nd)
 ২য় - শ্ৰীপ্ৰদীপ কলিতা (H.S. 2nd)
 " সীতা বাম বড়ো (H.S: 2nd)

ছোৱালী শাখা :

১০০ মিঃ দৌৰ :

- ১ম—মিচ্ দৈবো বাভা (উঃ মাঃ ২য়)
 ২য়— " মিতু দাস "
 ৩য়— " ভৱানী কলিতা "

২০০ মিঃ দৌৰ :

- ১ম—মিচ্ দৈবো বাভা (উঃ মাঃ ২য়)
 ২য়— " ভৱানী কলিতা "
 ৩য়— " নামতী বাভা "

৪০০ মিঃ দৌৰ :

- ১ম—মিচ্ দৈবো বাভা (উঃ মাঃ ২য়)

২য়—শ্ৰীবল্লু বাণী দাস (স্নাতক ১ম)

২য়—" নামতী বাভা (উঃ মাঃ ২য়)

বিলেবেচ :

১ম—মিচ্ মিহু দাস (উঃ মাঃ ২য়)

" দৈবো বাভা "

" লীলারতী বাভা "

" নামতী বাভা "

২য়—মিচ্ কাকলি অধিকাৰী (উঃ মাঃ ২য়)

" কণমাই বাভা (স্নাতক ১ম)

" ভাগীবথী কলিতা "

" নমিতা বসাক "

ভাবসাম্য দৌৰ :

১ম মিচ্ দৈবো বাভা (উঃ মাঃ ২য়)

২য়— " লীলারতী বাভা "

৩য়— " কাকলি অধিকাৰী "

চটপুত :

১ম মিচ্ দৈবো বাভা (উঃ মাঃ ২য়)

২য়— " লীলারতী বাভা "

৩য়— " মিহু দাস "

জেন্ডলিন থো :

১ম—মিচ্ দৈবো বাভা (উঃ মাঃ ২য়)

২য়— " বীতা বসাক (স্নাতক ১ম)

৩য়— " ভৱানী কলিতা (উঃ মাঃ ২য়)

দিচ্কাচ্ থো :

১ম—মিচ্ বীতা বসাক (স্নাতক ১ম)

২য়— " দৈবো বাভা (উঃ মাঃ ২য়)

৩য়— " মিহু দাস "

ব্লাইণ্ডহিট :

১ম—মিচ্ চিত্ৰা কলিতা (স্নাতক ১ম)

২য়— " কাকলি অধিকাৰী (উঃ মাঃ ২য়)

৩য়— " প্ৰতিভা দাস (স্নাতক ১ম)

৪র্থ— " মিহু দাস (উঃ মাঃ ২য়)

মিউজিক চেয়াৰ :

১ম—মিচ্ নামতী বাভা (উঃ মাঃ ২য়)

২য়— " কাকলি অধিকাৰী "

শ্ৰেষ্ঠ খেলুৱৈ—মিচ্ দৈবো বাভা "

তৰ্ক আৰু আলোচনা চক্ৰ বিভাগৰ ফলাফল :

তৰ্ক প্ৰতিযোগিতা :

১ম—শ্ৰীদীপক কুমাৰ বয় (উঃ মাঃ ১ম)

২য়— " মতিলাল বাভা (স্নাতক ১ম)

" প্ৰদীপ কলিতা (উঃ মাঃ ২য়)

আকস্মিক বক্তৃতা :

১ম শ্ৰীদীপক কুমাৰ বয় (উঃ মাঃ ১ম)

২য়— " প্ৰদীপ কলিতা (উঃ মাঃ ২য়)

কবিতা আবৃত্তি (অসমীয়া)

১ম—মিচ্ জুলিয়েট দাস (স্নাতক ২য়)

২য়— " নমিতা বসাক " ১ম

কবিতা আবৃত্তি (ইংৰাজী)

১ম মিচ্ জুলিয়েট দাস (স্নাতক ২য়)

" প্ৰতিভা দাস (" ১ম)

২য়—শ্ৰীপ্ৰকাশ মেধি (উঃ মাঃ ২য়)

কুইজ প্ৰতিযোগিতা :

১ম—শ্ৰীপ্ৰমোদ পাঠক (উঃ মাঃ ২য়)

" জগদীশ পাঠক (স্নাতক ১ম)

" ভীষ্মদেৱ বাভা (উঃ মাঃ ২য়)

" উপেন দাস (উঃ মাঃ ১ম)

" হিতেশ বয় (উঃ মাঃ ২য়)

২য়—শ্ৰীবিৰিঞ্চি কুমাৰ বাভা (স্নাতক ১ম)

- ১, ফবিহুল ইছলাম ”
 ২, গিবীশ বড়ো ”
 ৩, কনকলতা বায়ন ”
 ৪, প্রতিভা দাস ”
 ৫য়—শ্রীদীপক কুমার বয় (উঃ মাঃ ১ম)
 ৬, দীপক কুমার ”
 ৭, পবিত্র বয় ”
 ৮, শুচিব্রতা স্বর্গীয়াবী ”
 ৯, মন্দিতা কলিতা ”
 ১০ ছাত্রী জিবণি কোঠার খেল সমূহের ফলাফল :
 বিং (এজনিয়া)
 ১ম—মিচ্ বীতা বসাক (স্নাতক ১ম)
 ২য়—, কণমাই বাভা ”
 বিং (ভুজনিয়া)
 ১ম—মিচ্ বুলু বাণী দাস (স্নাতক ১ম)
 ২য়—, কণমাই বাভা ”
 ৩য়—মিচ্ বীতা বসাক (স্নাতক ১ম)
 ৪য়—, নমিতা বসাক ”
 কেবম (এজনিয়া)
 ১ম—মিচ্ বুলু বাণী দাস (স্নাতক ১ম)
 ২য়—, শুচিব্রতা স্বর্গীয়াবী (উঃ মাঃ ১ম)
 কেবম (ভুজনিয়া)
 ১ম—মিচ্ বুলু বাণী দাস (স্নাতক ১ম)
 ২য়—, শুচিব্রতা স্বর্গীয়াবী (উঃ মাঃ ১ম)
 ৩য়—মিচ্ চন্দনা দেবী (স্নাতক ১ম)
 ৪য়—, প্রতিভা দাস ”
 বেডমিণ্টন (এজনিয়া)
 ১ম—মিচ্ বীতা বসাক (স্নাতক ১ম)
 ২য়—, কাকলি অধিকারী (উঃ মাঃ ২য়)

বেডমিণ্টন (ভুজনিয়া)

১ম—মিচ্ শুচিব্রতা স্বর্গীয়াবী (উঃ মাঃ ১ম)

২য়—, কাকলি অধিকারী (উঃ মাঃ ২য়)

৩য়—মিচ্ নমিতা বসাক (স্নাতক ১ম)

৪য়—, বীতা বসাক ”

সাংস্কৃতিক বিভাগের ফলাফল—

বর্ষগীত :

১ম—শ্রীপূর্ণিমা বৈষ্ণ (উঃ মাঃ ২য়)

২য়—, প্রদীপ কলিতা ”

৩য়—, কাকলি অধিকারী ”

৪য়—, দীপিকা দেবী (উঃ মাঃ ১ম)

জ্যোতি সংগীত :

১ম—শ্রীপ্রদীপ কলিতা (উঃ মাঃ ২য়)

২য়—, চিত্রা কলিতা (স্নাতক ১ম)

৩য়—, প্রমোদ পাঠক (উঃ মাঃ ২য়)

বিষ্ণু সংগীত :

১ম—শ্রীভীষ্মদেব বাভা (উঃ মাঃ ২য়)

২য়—, প্রদীপ কলিতা ”

৩য়—মিচ্ কাকলি অধিকারী ”

ভজন :

১ম—শ্রীধীর্জয় তামুলী (স্নাতক ২য়)

২য়—মিচ্ চিত্রা কলিতা (স্নাতক ১ম)

৩য়—শ্রীপ্রদীপ কলিতা (উঃ মাঃ ২য়)

গজল :

১ম—শ্রীপ্রদীপ কলিতা (উঃ মাঃ ২য়)

২য়—মিচ্ চিত্রা কলিতা (স্নাতক ১ম)

৩য়—শ্রীভীষ্মদেব বাভা (উঃ মাঃ ২য়)

আধুনিক গীত :

১ম—শ্রীপ্রদীপ কলিতা (উঃ মাঃ ২য়)

২য়—মিচ্ কাকলি অধিকাৰী „
 ৩য়—„ চিত্ৰা কলিতা (স্নাতক ১ম)
 লোক গীত :

১ম—মিচ্ ইবা বায়ন (উঃ মাঃ ২য়)
 ২য়—„ কাকলি অধিকাৰী „
 ৩য়—শ্ৰীপ্ৰদীপ কলিতা „

বনগীত :
 ১ম মিচ্ ইবা বায়ন (উঃ মাঃ ২য়)
 ২য়—শ্ৰীপ্ৰদীপ কলিতা „
 ৩য়—শ্ৰীপ্ৰমোদ কলিতা „

বড়োগীত :
 ১ম শ্ৰীকন্দৰ্প বড়ো (স্নাতক ১ম)
 ২য়—” ধীৰাজ তামুলী ” ২য়

ভূপেন্দ্ৰ সংগীত :
 ১ম শ্ৰীপ্ৰদীপ কলিতা (উঃ মাঃ ২য়)
 ২য়—মিচ্ ইবা বায়ন „
 ৩য়—শ্ৰীভীষ্ম দেৱ বাভা „

শ্ৰেষ্ঠ সংগীত শিল্পী :
 শ্ৰীপ্ৰদীপ কলিতা (উঃ মাঃ ২য়)

সাহিত্য বিভাগৰ ফলাফল—

কবিতা :

১ম—মিচ্ কৰ্ণলতা চৌধাৰী (উঃ মাঃ ১ম)
 ২য়—শ্ৰীবীৰেণ বাভা ” ২য়
 ” বিৰিঞ্চি কুমাৰ বাভা (স্নাতক ১ম)

গল্প :

১ম—নাই
 ২য়—শ্ৰীঅতুল দাস (উঃ মাঃ ১ম)

মঃ ফজলুৰ বহমানখান ”
 নিচুকণি বঁটা শ্ৰীক্ষীৰোদ ঠাকুৰীয়া (স্নাতক ২য়)
 প্ৰৱন্ধ :

১ম—শ্ৰীধীৰেন চন্দ্ৰ বাভা (উঃ মাঃ ২য়)
 ২য়—” বিৰিঞ্চি কুমাৰ বাভা (স্নাতক ১ম)
 নিচুকণি বঁটা শ্ৰীপ্ৰদীপ বৰ্মন (উঃ মাঃ ১ম)

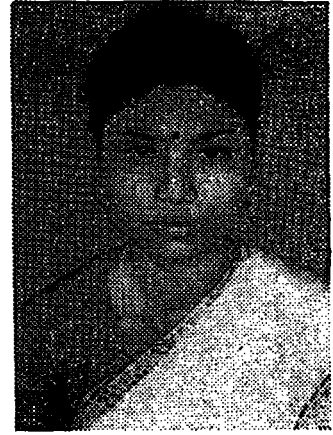
সমাজ সেৱা বিভাগৰ ফলাফল—

১ম—শ্ৰীদেৱকান্ত বাভা (স্নাতক ১ম)
 ২য়—” মৃণাল নাথ ”
 ৩য়—” চন্দ্ৰ কান্ত নাথ ”
 ৪র্থ—” নন্দ কুমাৰ বড়ো (উঃ মাঃ ১ম)
 ৫ম ” অমিয় কুমাৰ ডেকা ” ২য়
 ৬ষ্ঠ—” বিৰিঞ্চি কুমাৰ বাভা (স্নাতক ১ম)

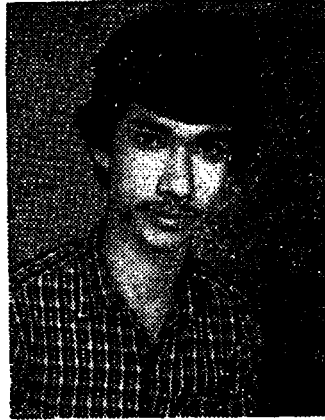
॥ সম্ভাৱনাৰ প্ৰতিশ্ৰুতি বহন কৰা আমাৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকল ॥

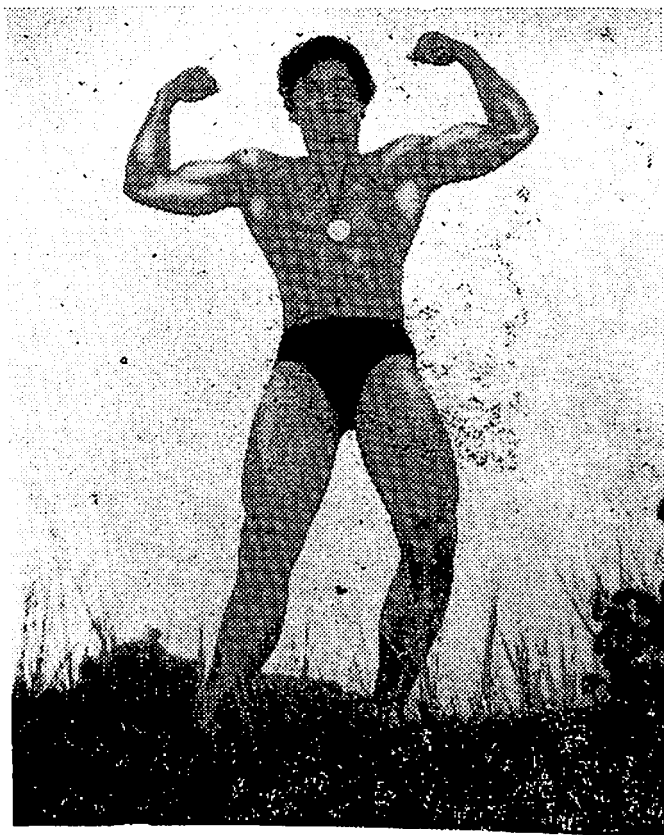
শ্ৰীনন্দ কুমাৰ বড়ো
এই বছৰৰ শ্ৰেষ্ঠ খেলুৱৈ।

শ্ৰীদৈব্যো বাভা
এই বছৰৰ শ্ৰেষ্ঠা খেলুৱৈ।

শ্ৰীপ্ৰদীপ কুমাৰ কলিতা
এই বছৰৰ শ্ৰেষ্ঠ কণ্ঠ শিল্পী আৰু সকলো
বিষয়তে পাৰদৰ্শিতা দেখুৱাই বিশেষ বঁটা লাভ
কৰোঁতা। এওঁ ১৯৮৫ ইং চনত নগাঁৱত
অস্থিতিত সদৌ অসম ভূপেন্দ্ৰ সংগীত প্ৰতি-
যোগিতাতো ২য় পুৰস্কাৰ লাভ কৰে।

শ্রীজীতেন কলিতা
এওঁ এইবেলি আন্তঃ কলেজ শৰীৰ চৰ্চা বিভাগৰ
প্ৰতিযোগিতাত ২য় পুৰস্কাৰ লাভ
কৰিবলৈ সমৰ্থ হয়।

ENGLISH SECTION

THE JAWAHAR JYOTI

EIGHT ISSUE

1985—1986

Editor : Shri BIRINCHI KUMAR RABHA

THIS SECTION PRESENTS

1. Jawaharlal Nehru College ;
Some Glimpses : By Principal J. C. Nath
2. My Errors : My Vow : Bhishmadev Rabha
3. Tarun Ram Phukan -
A Political Study : Miss Manisha Bhattacharyya
4. A. B. O. Blood Groups of
Human Being : Miss Joyshri Bhuyan

JAWAHARLAL NEHRU COLLEGE ; SOME GLIMPSES

By Principal J. C. Nath

A Promise Redeemed :

1986 will remain an important landmark in the history of this college. Ever since its establishment in 1964, the people of this backward and tribal area cherished the hope that this college would also offer facilities for science education in the near future. In fact, Late Sri Probin Kumar Chaudhury, the founder President of the college Governing Body and then Minister of State for transport, while inaugurating the new college building on August 4, 1971 promised that he would make it a full-fledged college by introducing science faculty in it. But before he could fulfil his promise, the cold hand of death snatched him from our midst on 16th November, 1975 and the college was orphaned by his untimely

passing away. The college authorities, inspite of their sincere efforts could not open science after his death for want of funds. In 1978, when the Janata Party came to power in the state, a deputation on behalf of the college waited upon the Education Minister Sri Lakshyadhar Chaudhury and pleaded for special consideration in sanctioning a science grant to the college, but to no avail.

Then came the Movement against the Foreign Nationals and the move for opening science was, for the time being, in a low-key. But with the installation of the new A G P Government on Dec 24, 1985 a fresh ray of hope dawned and the demand for opening of science faculty in the college was revived. But the difficulty arose

with the dissolution of the Governing Bodies of the Aided Colleges by the State Govt in January, 1986. The decision for introduction of science had to be taken solely by the Principal. Taking the full support of the Staff and students of the college and also of the general public as the capital, a proposal for introduction of Science Faculty in the Higher Secondary level from the session 1986-87 was submitted to the Assam Higher Secondary Education Council. The A.H.S.E.C. caused an inspection and Professor Birendra Kumar Baruah, former Head of the Department of Physics, and Rtd Vice Principal, Cotton College inspected the College on 25.7.86. Before the formal permission was accorded, the green signal for appointment of Staff and enrolment of students was given by the Secy, A. H. S. E. C. Accordingly, Lecturers in various departments were appointed and students enrolled in the 1st yr H. S. Class. The 1st Yr H. S. Science class started functioning from 1st Sept, 1986 with 20 students on roll and was

formally inaugurated by Dr. Sailajananda Bharali, M. Sc., D. Phil, D. P. I., Assam on 6th Oct, 1986 amidst great enthusiasm. With the inauguration of Science faculty in the College a long felt need was fulfilled and a promise redeemed.

As is known to everybody, Science education is highly expensive. The college authorities will have to maintain the staff and install laboratories out of its own resources until the government sanctions science grants to the college. And for this, at least two lakhs of rupees will be initially required. The college does not have strong fund to meet this requirement. The generous public will have to contribute liberally to the science fund to make this venture a success. As a welcome gesture, all the employees of the college have voluntarily donated one day's salary towards the Science Fund.

New Constructions :

With the introduction of the three Year Degree Course in the colleges under the two Universities of the State, from the academic

session 1984-85 the colleges had to face the twin problems of additional accommodation for class rooms and laboratories as well as additional teaching staff. The college authorities undertook extension of the existing college building in 1984 and have constructed two class rooms covering an area of 2660 Sqft at a cost of Rs. 1,07,775/- which were formally inaugurated by the Hon'ble D.P.I., Assam Dr Sailajanada Bnarali on 6th Oct/86. The college authorities have simultaneously undertaken construction of a girls' hostel with a grant of Rs. 1,00,000/- received from the State Government. But the construction work has been temporarily suspended for non-availability of funds and shall be resumed as soon as funds are made available by the Govt.

Shaheed Bedi at College Campus :

During the six-year movement against foreign nationals under the able leadership of the All Assam Students' Union and All Assam Gana Sangram Parishad, our college participated whole heartedly in all

its phases and programmes. As a matter of fact, one of our students, Miss Ganga Kalita became the first Shaheed of the area when in the wake of the 1913 General Election, suspected foreign nationals and communal elements attacked the holy Chamaria Satra on the morning of February 12, 1983. When after the successful conclusion of the Assam Accord, Stiman Prafulla Kumar Mahanta, our beloved President of the A A S U (now Chief Minister of Assam) and other leaders of the movement including Sarvasri Bharat Narah, Probin Gogoi, Jatin Mali and Kumar Dipak Das visited our college on 13th Sept 1985, they were given a hero's welcome by the staff, students and thousands of people of the area. As deeply involved in the movement, the students desired the construction of a suitable memorial in the college campus to perpetuate the sacred memory of the martyrs who gave their lives in the course of the movement against the foreign nationals. Two hurdles stood in their way of fulfilment of their

desire—namely, paucity of funds and the govt orders prohibiting erection of any memorial in the name of those who lost their lives in the agitation against foreigners. But with the formation of Govt by the A. G. P., students came forward with determination for realization of their desire, and a Shaheed Bedi with a park around it was constructed at a cost of Rs. 14,000/-collected by the students from among themselves in the form of Union Fees and voluntary donations.

The Shaheed Bedi (or martyrs' column) stands on 3 foot circular base having five steps in the shape of an Assamese Sarai. At the top of the octagonal column is a blooming lotus looking to the rising sun. The Assam Movement gave birth to a regional force with a national outlook for preservation of the cultural identity of the greater Assamese people, to foster unity, peace and harmony among all sections of the people living in the state, and to inspire the younger generation to work for the progress

and prosperity of the state and the nation selflessly. This new force was born out of the sacrifice of the martyrs who laid down their lives for fulfilment of these ideals. The column symbolizes the sacrifice of the martyrs (the Shaheeds) and the blooming lotus, the fruition of the hopes and aspirations of the people of Assam at the rise of the New Sun which is the new regional force.

Standing right in front of the college building in the spacious open grounds, enclosed by the on 16 ft. radius circular Shaheed Park, the Shaheed Bedi is expected not only to perpetuate the sacred memory of the martyrs but also to inspire the coming generations of students of our Alma Mater for selfless service to the people of the state and the Nation.

The Students' Union and extra-curricular activities :

This college has a written constitution according to which the Students' Union is formed and its activities are guided, controlled and carried on. The Students' Union

could not be formed in 1984-85. Before the results were declared, complaints were received of rigging the election. The complaints were verified and proved to be true. Under the authority vested in the Principal by the constitution, the results were withheld and fresh poll ordered. This was not acceptable to a section of the students who took the issue to the Court of law. The Court, however, upheld the action of the principal and dismissed the case. By that time the Session was over and no Union was formed. As a result, Jawahar Jyoti—our college mouth-piece also could not be brought out last year. During the year under review, the Annual College Week was celebrated with due solemnity and enthusiasm and competitions in sports and cultural events were held. The Prize giving ceremony was held with Sri Chandra Mazumder. Local S. D. C. as the Chief Guest. The Freshmen's Social was held on 6.10.86 and Dr. S. Bharali, D.P.I, Assam graced the occasion as Chief Guest. This year our college joined the inter

college Foot Ball Tournament held at Goalpara College and moved upto quarter final defeating Ayurvedic College, Pandu College and the Gauhati University P. G. Classes. Our college also bagged the Gold medal in Body Building competitions in the Inter College Sports Festival held in Nowgong College and Sri Jiten Kalita of the 2nd yr T.D.C. class of this college was declared Mr Gauhati University for 1986-87. Sri Kalita also got the second prize in Body Building in the Inter College Sports Festival in 1985-86 held in the Gauhati University Campus. Mention may also be made that one of our students, Sri Birinchi Kumar Rabha of the 1st yr T.D.C. Class won many 1st prizes in poetry competitions held during the year 1986 by many organisations and institutions of Assam. Unfortunately, our N.S.S. Unit which could earn a place, has been for the last 3 years almost inactive. The N.S.S. unit has now been re-organised and placed under collective leadership with a group of teachers

as honorary Joint Programme officers so as to involve a greater number of teachers in N.S.S. activities.

Welcome to New Members

A galaxy of brilliant young men and women have joined the teaching

Staff of this college during 1986-87 and have inspired the students with their sincere and devoted service.

We extend a most hearty welcome to them and wish them well. The new members are:

1. Miss Biva Devi, M. Sc. (1st class) Deptt of Biology.
2. Miss Utpala Barman, M. Sc. (1st class) Deptt of Physics.
3. Sri Rudra Kanta Deka, M. Sc. (1st class) Deptt of Mathematics
4. Sri Jaysankar Hazarika, M. A. (1st class) Deptt of Geography
5. Sri Pallab Goswami, M. Sc. (1st class) Deptt of Physics
6. Sri Madan Chandra Das, M. Sc. (High 2nd class) Deptt of Chemistry
7. Miss Manisha Bhattacharya, M. A. (High 2nd class) Deptt of Education

Another member who joined the Department of Education in 1985 is Miss Rumita Phukan, M. A. who has now been appointed against a sanctioned post of Lecturer. Besides, the following members left the college after rendering valuable service;

1. Sri Bhadra Kanta Sarma, M. A. Deptt of Geography
2. Sri Paramananda Mazumdar, M. A. do
3. Sri Prasanta Kumar Buragohain, M. A. do
4. Miss Ranu Adhikary, M. A. Deptt of Education

Our best wishes will always remain with them.

Obituary

The family of Jawaharlal Nehru College was bereaved when on the night of March 29, 1984, one of its beloved members, Md. Hasmat Ali died in a bus accident that took place at Agchia near Boko. He was sent to Guwahati on offi-

cial duty that day and after performing assigned duty was returning to Boko when at 7-30 P.M. the tragic accident occurred. Although the tragic accident took place about three kilometres away from the local police station, the news of the accident and of his death was

received by the college authority only. himself to one and all by his meek the next morning at 8-30 A.M. and docile nature, his sense of duty. The heart-rending news spread like and obedience to authority. His wild fire and cast a gloom over sudden death under tragic circumstances is all the more poignant the area. because of the fact that his marriage was settled and only a week ago the ring ceremony was performed. His premature death is not only an irreparable loss to his parents and near relatives, but also to this institution. May his soul rest in peace!

Md. Hasmat Ali, a bright young man of 29 yrs, was the fourth son of Late Md. Kala Sheikh of village Aunihati, about 10 K.M. from Boko and joined the college as a grade IV employee in 1977 at a paltry salary of Rs. 100/- P M. He endeared

The New Governing Body:

As already stated, the G.B. of this college along with those of the rest of the aided colleges in the State was dissolved in January, 1986. It was re-constituted only on 1st Dec '86 with the following members:

1. Sri Achyut Kanta Adhikary, Rtd Head master
Boko High School..... President
2. Sri Jatindra Chandra Nath, Principal..... Secretary
3. Sri Priya Charan Kalita, Rtd Head master,
Boko High School..... Member
4. Sri Lava Kumar Das, Rtd Principal,
Sontoli H. S. School... "
5. Sri Lakshman Prasad Rabha, Headmaster,
Singra High School... "
6. Srimati Hiranmayee Kalita, Secretary, Boko Anchalik
Matri Samaj..... "

The Teaching Staff of the College ek the following members as Staff Representatives to the G. B. for one year—

1. Sri Mrigendra Kumar Sarma
2. Sri Dharma Kanta Barua.

The nominated members' and the teachers representatives co-opted the following gentlemen in the meeting held on 29.12.86 as members—

1. Sri Janardan Sarma, a veteran freedom fighter and a founder member of the college.
2. Sri Janardan Adhikary, a social worker of the locality.

The Gauhati University authorities were moved to nominate their representatives to the G.B. but till now no action has been taken from their end.

It is a happy augury that the new G. B. comprises members who are experienced educationists and social workers, some of whom have been intimately connected with this institution since its inception and have made valuable contributions towards its growth and development. It is fervently hoped that the new

members will extend whole hearted co-operation in the development of the college. I also appeal to all the students, Members of the teaching and office staff and also to the General public to lend their helping hand in taking forward this glorious institution dedicated to the sacred memory of one of the greatest Indians, Pandit Jawaharlal Nehru.

May Jawaharlal Nehru College live long !

My Errors : My Vow

Bhishmadev Rabha.

2nd year, H.S. Class.

They say :

When your speeches
Sound sore
Speak no more ;
When your songs
Win others not
Sing no more.

Forgotten are therefore

Speeches sore
Songs not welcome.

But silence speaks of death -

That I know for certain ;

Songs shall therefore again be sung

Speeches shall therefore not go unuttered

And caution shall be my companion sole.

Songs I do love to sing

Speeches I do love to deliver

For sound is life,

Silence is death.

Tarun Ram Phukan-

A Political Study

Miss Mainsha Bhattacharyya.
Lecturer, Department of
Political Science.

Tarunram Phukan was a great patriot of Assam and India. He devoted his whole life for the cause of Assam and the Assamese people. Tarunram Phukan was born in 1877 in the famous Phukan family in Guwahati. He started his early education in Guwahati. He passed the Entrance Examination in 1895 from Cotton Collegiate School. After passing the Entrance Examination he was admitted to Presidency College, Calcutta for higher education. In 1901 he went to England to study law and became a bar-at-law in due course. He returned to India in 1905 and started practising law at Calcutta High Court. Within a very short period he became one of the best lawyers then. When Tarunram Phukan was in Calcutta, there started a movement known as the "Bengal Partition movement". The Bengalee leaders insulted the Assamese people at the public meetings organised in Calcutta in connection with the movement. As a protest to this insult Tarunram Phukan left Calcutta and returned to Assam. In 1921, as desired by Nabin Chandra Bardoloi and some other Assamese leaders he resigned his lecturership in the Government Earle Law College and became an active member of the Congress. Since then Tarunram Phukan continued to be the de-facto leader of the Assam Congress.

Tarunram Phukan devoted himself in the field of politics of Assam for about twenty-five years in the first part of the twentieth century. He was connected with the politics of the "Assam Association", the only political organisation at that time. He was also associated with the Congress of India. Moreover, he took an active part in the "Assam Council" and also in the Central Assembly.

Tarunram Phukan was a member of Assam Council from 1912 to 1918 and was also connected with the Assam Association and became its president. Tarunram Phukan was one of the active followers of Mahatma Gandhi. He joined Gandhi's non-Co-operation movement along with the other leaders of India and Assam. The movement became strong in Assam due to the active participation of Phukan.

On August 18th, 1921 Mahatma Gandhi came to Assam for the first time and stayed at Phukan's house. Phukan burnt foreign goods

worth rupees five thousand in the presence of Mahatma Gandhi and was successful in persuading the people to give up the use of foreign goods. Phukan travelled all over Assam with Gandhi and spread messages of the non co-operation movement against the British. Phukan devoted his time and energy for the sake of the nation. The British rulers were afraid of the gross outcome of the movement led by Phukan. The British decided to take stern action against those who participated in this movement.

In September, 1921 Phukan was accused for the first time of delivering anti-government political harangues at Dhubri. Then the public of Guwahati held a meeting to show honour to him. On the day of judgement many people assembled at Dhubri. By order of the law Phukan escaped imprisonment for that time. After that on November 30th, 1921 he was again arrested along with Nabin Chandra Bordoloi and was imprisoned

for a term of one year. As result of this imprisonment he became a man of love and honour for the people of Assam and was honoured as "Deshabhakta."

The Gaya Session of the Indian National Congress was held in December, 1922. In this session on January 1st, 1923 the "Swarajya Party" was formed by C.R. Das, Pandit Motilal Nehru and other leaders. Phukan led the propaganda on behalf of the "Swarazists" in various places and won the recognition as a distinguished National politician. In 1923 Phukan was elected unopposed to the Central Legislative Council from Assam. He continued to be a member of this council for an uninterrupted period of ten years.

The 41st Congress Session was held from December 26th to 28th, 1926 in Guwahati. The presidential address delivered by Phukan as the chairman of the Reception Committee of this session vividly revealed his patriotism and love for Assam on one hand and his literary talents on the other. This Session of the

Congress established a closer link between Assam and the rest of the country. The session elected Phukan to the working committee of the Indian National Congress. He was the first member of Assam to be elected to this high position.

The 1928 Session of the Indian National Congress under the presidency of Pandit Motilal Nehru resolved to fight for complete independence, if the British Government failed to grant dominion status to India within a period of one year. Tarunram Phukan also actively participated in this session. The Lah Session of the Congress (1929) directed the congress men to resign from the council and devote themselves whole heartedly to the freedom movement under the leadership of Gandhi. But Phukan refused to join the Civil disobedience movement of 1930 and continued the membership. He organised a new party known as the "United Jana Sangha", and in apprehension that the Congress might not join the ministry, he fought election against the Congress but was defeated.

Phukan's decision to remain away from the Congress disappointed the people of Assam. Phukan could well read their sentiments, and in order to remove their disappointment he rejoined the Congress in 1938 and gave a new life to the Congress organisation. There is no denying the fact that his genuine love for the Congress too influenced his decision to rejoin the Congress. It was mainly due to the efforts of Phukan that the Congress was able to form a Coalition ministry in Assam.

Tarunram Phukan also took active part in social activities of Assam. For his motherland he performed welfare activities. He established Sonaram High School, an educational institution at Bharalu-

mukh in Guwahati. He was a pioneer in establishing leper homes

Such were his social and political engagements. He still could manage time for literature. While he was in prison (1921-22) he wrote the book called "Stutimala." His other book was "Jaunatatta." Tarunram Phukan was also a famous elephant hunter of Assam and he wrote many parables on "elephant capture". Tarunram Phukan was also a good orator. He could attract many people by dint of his gift of the gab. He could inspire people by his sweet speeches.

Tarunram Phukan passed away on July 28th, 1939. It was a sad day in the history of Assam. Phukan was undoubtedly a unique statesman of Assam.

A.B.O. Blood Groups of Human Being

Miss Joyshri Bhuyan

Lecturer

Department of Anthropology.

The blood is a very specialized tissue. It transports oxygen and food to the other tissues of the body, and it carries substances that are part of the body's system of defence against agents of disease and other invading foreign substances. The blood carries waste products to the kidneys, intestines, lungs and skin. It helps to maintain proper fluid, salt and acid-based balances and proper temperature of the body.

Blood is composed of two types of materials—formed elements and liquid. The formed elements are the red blood cells—the erythrocytes and the white blood cells—the leukocytes.

During 1900—1902 Karl Landsteiner discovered that all human

beings fall into four principal blood groups according to their composition. The groups are denoted by the letters A, B, AB and O.

The four main groups are determined by the fact that the blood corpuscles of certain individuals react upon the serum or plasma (fluid part of blood) of certain other individuals, thereby causing agglutinations or clumping together of the red blood cells. These substances in the red corpuscles are called antigens. Again the substances present in the serum with which antigens react are also of two different natures and they are distinguished as anti-A and anti-B. The two antigens A and B may be present together as in blood group AB, or may be absent together as

in blood group O, or may be present singly as in blood group A or blood group B.

To which group a person belongs can easily be found out by mixing a drop of his blood with known blood sera A and B. If the red blood corpuscles clump together in A serum, he belongs to group A; if the red corpuscles agglutinate or clump together in B serum, he belongs to group B; if agglutination occurs in both A and B, he belongs to group AB and if agglutination does not take place either in A or in B, he is a member of group O.

The discovery of the ABO blood groups was based upon certain well-known facts. If the whole blood from two different individuals is mixed together, the red cells of one or both individuals are very often agglutinated. But some times they are not. If a transfusion of the whole blood is given an individual, and agglutination of the cells of the donor occurs, the transfused person, the recipient, will

suffer a severe reaction which usually leads to death. The agglutination of the donor's cells blocks the capillaries and other small blood vessels of the recipient and interrupts the normal circulation of the blood. If a transfusion is given, it should be from an individual whose blood cells do not become agglutinated when mixed with the blood of the recipient.

People of O group are known as 'universal donor' as O blood can safely be transfused to persons of any blood group. Donor means a person who gives blood for a transfusion or who gives tissue or an organ to another person. And people of AB groups are called 'universal recipients' as they can safely receive blood of any group. Recipient means a person who is given blood in a transfusion or is given tissue or an organ in a medical operation. A blood can be given only to persons of A or AB groups and B to persons of B or AB groups only. AB can be transfused safely to AB persons only.

Blood Groups of donor	BLOOD GROUPS OF RECIPIENT			
	O	A	B	AB
O	L	L	L	L
A	x	L	x	L
B	x	x	L	L
AB	x	x	x	L

L Can take

x Can not take

APPLICATIONS—

One of the most obvious applications of the blood group systems is a medicolegal one used in cases of disputed paternity. The mechanism of mammalian reproduction makes it unlikely that a child's mother can remain unrevealed. If she accuses a particular man of fathering her child, examination of the blood types of the mother, child and putative father may aid the courts. A man can not be identified as the father of a child on the basis of the blood groups, but he may be excluded. One obvious example is the man of blood type O who is accused of fathering a child of

blood type AB. An AB child must have either one parent of group A and the other parent B or both parents AB or one parent AB and the other A or B.

The blood group systems provide us with a powerful tool for the study of the genetics of human populations, they give us a means of studying the interaction between marriage rules and genetics of primitive societies. They have made possible the safe and routine use of blood transfusions in medical practice, and many cases of hemolytic disease of the newborn are better understood and are susceptible to treatment because of our

knowledge of these blood group's. Lawyers have an additional line of evidence in defending or prosecuting putative fathers. For anthropologists, one of the most important of all the applications of the blood group systems is the determination of frequencies of various blood group alleles in many human populations. Not only can we apply this information to analyzing the

history of many human groups, but also we can use it to study the action of natural selection on man.

References :

Origin of Man—J. Buettner
Janusch
Outlines of Physical Anthropology
Dr. B. M. Das

: Our Teaching Staff :

Principal : Sri J. C. Nath. M. A.

Deptt. of Assamese :

Prof : Basanta Kumar Dutta, M. A.

" Madan Chandra Kakati, M. A.

" Khagesh Sen Deka, M. A.

" Dharma Kanta Barua, M. A.

Deptt. of English.

Prof : Kamini Mohan Sarmah, M. A.

" Dillip Kumar Das, M. A.

" Mrigendra Kumar Sarma, M. A.

Deptt. of Economics :

Prof : Sarat Ch. Talukdar, M. A.

" Debendra Nath Sarma. M. A.

" Akan Ch. Patowary, M. A.

Deptt. of Political Science :

Prof : Majibur Rahman, M. A.

" Manisha Bhattacharjay, M. A.

Deptt. of History :

Prof : Dwijendra Nath Das, M. A.

" Lakshmi Kanta Sarma, M. A.

Deptt. of Education :

Prof : Rumita Phukon, M. A.

" Runu Adhikari, M. A.

Deptt. of Geography :

Prof : Nabin Ch. Mudiari, M. A.

" Prasanta Kr. Buragohai, M. A.

" Joy Sankar Hazarika, M. A.

Deptt. of Anthropology :

Prof : Bhabesh Ch. Goswami, M. A.

" Binaya Debi, M. A.

" Joyashree Bhuyan, M. A.

Deptt. of Mathematics :

Prof : Rudra Kanta Deka, M. Sc.

Deptt. of Chemistry :

Prof : Madan Ch. Das, M. Sc.

Deptt. of Physics :

Prof : Utpala Barman, M. Sc.

Deptt. of Zoology :

Prof : Biva Debi, M. Sc.

Office Staff :

Sri Kanak Ch. Das.

" Radha Charan Medhi

" Sailendra Nath Sarma.

Librarian :

Sri Goutam Rabha

" Bharat Choudhary.

Office Peons :

Sri Sarbeswar Das.

" Mahesh Das.

Lib. Bearer :

Md. Taher Ali.

Gardener :

Sri Jagdish Mohto.